

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan uudistettavaksi liikevaihtoverotusmenettely. Muutoksilla pyritään parantamaan liikevaihtoverovelvollisen oikeusturvaa ja vähentämään tarpeettomia hallinnollisia toimenpiteitä. Verovelvollisten edellytyksiä suoritetaan liikevaihtovero oikeamääräisesti ja oikea-aikaisesti parannettaisiin. Menettelyä koskevien säännösten sisältöä lähennettäisiin välittömän verotuksen ja kirjanpidon säännöksiin. Pyrkimyksenä on myös yhtenäistää verohallinnon tietojenhankintaa ja -käsittelyä.

Liikevaihtoveron määräämisestä ja veron suorittamisen valvonnasta huolehtisivat ensiasteen veroviranomaisena nykyisten liikevaihtoverotointijärjestelmien asemesta lääninverovirastot.

Aloitettava yritys antaisi nykyisen monille eri tahoille tapahtuvan ilmoittautumisen asemesta yhdellä lomakkeella verohallinnolle tarpeelliset tiedot sekä liikevaihtoverotusta, välitöntä verotusta että työnantajasuorituksia varten.

Vero laskettaisiin edelleenkin kalenterikuukausittain. Veron suorittamisaika pitenisi 25 päivää.

Kuukausimaksujen oikeamääräisyyttä ja oikea-aikaisuutta valvottaisiin kuukausimaksujen valvontajärjestelmällä. Siinä verovelvolliset antaisivat kuukausimaksujen suorittamisen yhteydessä kuukausi-ilmoituksen. Veron suorittamista val-

vottaisiin myös kuukautta pitemmältä ajalta. Tätä varten verovelvolliset antaisivat tilikausi-ilmoituksen tarkkailukaudelta, jona olisi tilikausi. Samalla puolen vuoden mittaisista verokausista ja veroilmoituksista luovuttaisiin. Nykyinen takaisinmaksuennakkoa koskeva menettely säilyisi taloudellisilta vaikutuksiltaan ennallaan. Jos verovelvollinen ei myynnin verotusarvoa kalenterikuukaudelta laskettaessa voisi tehdä ostovähennyksiä täysimääräisinä, voitaisiin vähentämättä jäänyttä määrää vastaava vero erityisestä syystä palauttaa hänelle hakemuksesta jo tilikauden aikana.

Lääninverovirasto oikeutettaisiin eräissä tapauksissa olemaan puuttumatta takautuvasti vähäisiin virheisiin. Veron suorittamatta jättämiseen sovellettava seuraamusjärjestelmä uudistettaisiin ja veronkantopalkkion maksamisesta luovuttaisiin.

Oikaisumenettelyä kehitettäisiin ja erillisestä perustevalitusjärjestelmästä luovuttaisiin. Verovelvollisella olisi oikeus valituksen tekemiseen yhtenäisen kolmen vuoden valitusajan kuluessa.

Laki on tarkoitus saattaa voimaan siten, että uudistettua menettelyä sovellettaisiin vuoden 1989 alusta.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	1.4.2. Verovelvolliseksi määrääminen ja rekisteröinti	12
1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset	3	1.4.3. Kuukausimaksujen suorittaminen ja valvonta	13
1.1. Nykyinen liikevaihtoverotusmenettely	3	1.4.4. Tilikausi-ilmoitus ja sen aiheuttamat toimenpiteet	13
1.1.1. Verotusorganisaatio	3	1.4.5. Maksuunpanon määräaika	14
1.1.2. Verovelvolliseksi määrääminen ja rekisteröinti	3	1.4.6. Negatiivinen verotusarvo	14
1.1.3. Ilmoittamis- ja maksuvelvollisuus	3	1.4.7. Veronkantopalkkio	14
1.1.4. Säännönmukainen verotus	4	1.4.8. Jälkiverotus	15
1.1.5. Negatiivinen verotusarvo	4	1.4.9. Veronlisäys ja veronkorotus	15
1.1.6. Huojennuspalautus	5	1.4.10. Ennakkotieto	17
1.1.7. Veronkantopalkkio	5	1.4.11. Oikaisu- ja muutoksenhakumenettely	17
1.1.8. Jälkiverotus	5	2. Esityksen hallinnolliset vaikutukset	19
1.1.9. LVL 45 §:n mukainen oikaisu	5	3. Esityksen taloudelliset vaikutukset	19
1.1.10. LVL 61 §:n mukainen oikaisu	6	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	20
1.1.11. Veronlisäys ja veronkorotus	6	1. Lakiehdotuksen perustelut	20
1.1.12. Ennakkotieto	7	2. Sääntämisjärjestys ja voimaantulo	25
1.1.13. Muutoksenhakumenettely	7	LAKITEKSTI	26
1.2. Verotusmenettely eräissä maissa	7	LIITE	
1.2.1. Aineellisten säännösten pääpiirteet	7	Rinnakkaisteksti	34
1.2.2. Ruotsi	8		
1.2.3. Tanska	9		
1.2.4. Ranska	10		
1.2.5. Saksan Liittotasavalta	10		
1.3. Verotusmenettelyn uudistamisen valmisteluvaiheet	11		
1.4. Ehdotetut muutokset	12		
1.4.1. Verotusorganisaatio	12		

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Nykyinen liikevaihtoverotusmenettely

1.1.1. Verotusorganisaatio

Liikevaihtoveron määräämistä ja veron suorittamisen valvontaa varten on verohallituksen alaisena seitsemän liikevaihtoverotoimistoa, jotka sijaitsevat Helsingissä, Turussa, Tampereella, Vaasassa, Kuopiossa, Oulussa ja Kotkassa. Niiden toimialueena on yksi tai useampi lääni.

Välittömien verojen määräämisen ja maksuunpanon johtoa ja valvontaa sekä veronkantotehtävien hoitamista varten on jokaisessa läänissä lääninverovirasto. Tämän ohella lääninverovirastojen keskeisenä tehtävänä on valvoa ennakkoepäonnasta annettujen säännösten noudattamista, toimittaa verovelvollisten liikekirjanpidon tarkastuksia sekä huolehtia lääninverovirastojen ja verotoimistojen henkilöstö- ja taloushallintotehtävistä.

Liikevaihtoverotoimiston tehtävänä on liikevaihtoveron osalta ratkaista verovelvollisuus, toimittaa verotus, ratkaista ennakkotietohakemukset ja valvoa verojen suorittamista. Liikevaihtoveron kantoviranomaisena toimii kuitenkin lääninverovirasto. Eri verolajien kanto on näin ollen hallinnollisesti yhdistetty.

Maahantuonnin yhteydessä tapahtuvasta verotuksesta huolehtii tullihallinto.

1.1.2. Verovelvolliseksi määrääminen ja rekisteröinti

Liikevaihtoverotoimistot pitävät luetteloa toimialueellaan toimivista verovelvollisista (Liikevaihtoverolaki, jäljempänä LVL, 33 §). Verovelvollisen on tehtävä ennen toiminnan aloittamista aloittamisilmoitus liikevaihtoverotoimistolle (LVL 34 §). Aloittamisilmoituksessa ilmoitetaan verovelvollisen yksilöimiseksi tarpeellisten henkilöä tai yhteisöä koskevien tietojen lisäksi muun muassa toimiala, toiminnan aloittamispäivä, selvitys

liiketoimipaikasta ja apulaisista, arvioitu vuotuisen liikevaihtoverollinen myynti sekä ilmoittajan oma käsitys toimintansa verollisuudesta. Toimisto ratkaisee päätöksellään verovelvollisuutta koskevan kysymyksen. Päätöksensä verovelvolliselle lähetetään ote aloittamisasiain pöytäkirjasta, johon liitetään valitusosoitus. Jos toimisto on katsonut toiminnan verolliseksi, päätöksellä ilmoitetaan muun muassa liikevaihtoveronumero.

Verollisen liiketoiminnan lopettamisesta on tehtävä toimistolle lopettamisilmoitus. Lopettamisilmoitus ei aina johda verovelvollisten luettelosta poistamiseen, koska liiketoiminnan harjoittajalla ja toimistolla voi olla erilainen käsitys esimerkiksi liiketoimipaikkaa koskevien säännösten tulkinnasta. Toimisto lähettää päätöksensä lopettamisasiain pöytäkirjanotteella, johon liitetään myös valitusosoitus.

1.1.3. Ilmoittamis- ja maksuvelvollisuus

Liikevaihtoveron laskentakautena on kalenterikuukausi. Verovelvollisen on maksettava kultakin kuukaudelta menevä vero viimeistään lähinnä seuraavan kalenterikuukauden viimeisenä päivänä. Jos mainittu päivä on pyhäpäivä tai arklauantai, saa veron suorittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen tai, jos silloin on vapunpäivä, seuraavana arkipäivänä (LVL 24 §).

Liikevaihtoveron kantoviranomaisena toimii lääninverovirasto. Verovelvolliset suorittavat kuukausimaksut oma-aloitteisesti kotilääninsä lääninveroviraston postisiirtotilille. Suoritetut maksut tallennetaan kussakin lääninverovirastossa sen pitämään maksurekisteriin.

Ellei verovelvollisella jonain kuukautena ole ollut lainkaan verollista toimintaa, tai veroa ei ole esimerkiksi ostoennemmyyden vuoksi suoritettava, ei hänen puoleltaan tarvita toimenpiteitä kuukausimaksun suhteen. Jos vähennyskelpoisten ostojen määrä jonain kuukautena ylittää verollisen myynnin määrän, saadaan ylimenevä osa siirtää saman verokauden seuraavien kuukausien verollisen myynnin vähennykseksi (LVL 22 § 2 mom.).

Veroilmoitus annetaan verokausittain. Verokautena on normaalisti kalenterivuoden puolisko. Verovelvollisen on annettava veroilmoitus kultakin verokaudelta sen päättymistä seuraavan toisen kuukauden 15 päivään mennessä (LVL 35 §).

1.1.4. Säännönmukainen verotus

Verotuksen toimittamisen määräaika

Liikevaihtoverotoimiston on kultakin verokaudelta toimitettava jokaisen verovelvollisen kohdalta verotus (LVL 42 § 1 mom.). Laissa ei ole säädetty aikarajoja tämän, käytännössä säännönmukaiseksi verotukseksi nimitetyn verotuksen toimittamiselle. Vakiintuneen tulkinnan mukaan verotuksen toimittamisen takarajana pidetään kuitenkin lain 46 §:n mukaista jälkiverotusaikaa eli kolmea vuotta. Yleensä verotukset toimitetaan kultakin verokaudelta ennen kuin seuraavan verokauden veroilmoitusten jättöaika on mennyt umpeen.

Verotuksen toimittaminen

Verotuksen yhteydessä valvotaan suoritettujen kuukausimaksujen oikea-aikaisuutta ja oikeamääräisyyttä sekä ratkaistaan ne tulkintakysymykset, jotka verovelvollinen on veroilmoituksessaan tai sen liitteissä tuonut esille tai liikevaihtoverotoimisto on muutoin saanut tietoonsa. Verotuksen yhteydessä valvotaan suoritettujen kuukausimaksujen oikea-aikaisuutta siltä osin, että se veron määrä, jonka verovelvollinen on kalenterikuukaudelta suorittanut, on suoritettu viimeistään seuraavan kuukauden viimeisenä päivänä. Verotuksen yhteydessä tapahtuva kuukausimaksujen oikeamääräisyyden valvonta käsittää sen seikan tarkistamisen, että verovelvollinen on verokauden aikana suorittanut kuukausimaksuja yhteensä sen verran kuin veroilmoituksen mukaan hänen olisi tullut suorittaa. Sitä vastoin yksittäisten kuukausimaksujen oikeamääräisyyttä ei yleensä verotuksen yhteydessä tarkisteta. Selviä vinoutumia seurataan.

Verotus toimitetaan ilmoituksen mukaisesti, jos verovelvollinen on ilmoittanut kaikki vaadittavat luvut ja jos kuukausimaksuja on maksettu vähintään se määrä, joka veroilmoituksen mukaan olisi tullut maksaa. Jos kuukausimaksujen määrä ylittää lopullisen veron määrän, verovel-

lolliselle vahvistetaan palautettavaksi liikaa maksettu määrä. Jos kuukausimaksuja on maksettu liian vähän tai jos joltakin kuukaudelta menevä maksu on myöhästynyt taikka jos veroilmoitus on annettu myöhästyneenä, määrätään verotuksen yhteydessä laiminlyönnelle seuraamukset, minkä johdosta verotus toimitetaan annetusta ilmoituksesta poiketen.

Niille verovelvollisille, joiden veroilmoitusta ei ole saapunut liikevaihtoverotoimistoon, toimisto lähettää kehotuksen antaa veroilmoitus. Jos veroilmoitusta ei kehotuksesta huolimatta anneta, toimitetaan verotus arvion mukaan (LVL 44 §).

Verotuspäätöksen tekeminen

Liikevaihtoverotoimiston on, milloin verotusta ei ole toimitettu veroilmoituksen mukaisesti, toimitettava tieto päätöksestä verovelvolliselle pöytäkirjan otteella, johon on liitetty valitusosoitus (LVL 50 §). Verotusasiain pöytäkirjat saadaan verotusajojen tulosteina. Käytännössä päätökset lähetetään myös niille verovelvollisille, joiden verotus on toimitettu annetun ilmoituksen mukaisesti.

Lyhennetty verokausi

Liikevaihtoverotoimisto voi vaatia veroilmoituksen annettavaksi puolta vuotta lyhyemmältäkin ajanjaksolta (LVL 35 § 2 mom.). Lyhennettyjä kalenterivuoden neljänneksen pituisia verokausia sovelletaan erityisesti niihin verovelvollisiin, jotka ovat laiminlyöneet kuukausimaksujen suorittamisen.

1.1.5. Negatiivinen verotusarvo

Niille verovelvollisille, jotka eivät voi täysimääräisinä vähentää kalenterikuukauden vähennyskelpoisia ostoja verollisesta myynnistä, maksetaan hakemuksesta kuukausittain takaisinmaksun enakkona vähentämättä jäänyttä määrää vastaava vero (LVL 22 § 3 mom.). Verokauden viimeiseltä kuukaudelta ei kuitenkaan makseta takaisinmaksun enakkkoa, vaan palautus maksetaan verotuspäätöksen yhteydessä. Takaisinmaksun enakkkoa koskevaa säännöstä on tulkittu siten, että ennakon saamisen edellytyksenä on negatiivinen verotusarvo koko verokaudelta. Muussa tapauksessa verovelvollinen saa ottaa vähentämättä jääneen

määrän huomioon verokauden muina kuukausina. Edellä tarkoitettu negatiivinen verotusarvo verokaudella esiintyy lähinnä verovelvollisilla, joilla on eräiden elintarvikkeiden osalta korotettuja ostovähennyksiä, pääasiassa tavarain myyntiä ulkomaille tai kausivaihtelusta johtuvaa ostojen enemmyyttä.

Myönnettyistä takaisinmaksun ennakoista lähetetään tiedot lääninveroviraston maksurekisteriin. Lääninverovirasto maksaa verovelvolliselle ennakot.

1.1.6. Huojennuspalautus

Pienyritystien aseman helpottamiseksi on säädetty niin sanotusta huojennuspalautuksesta (LVL 55 b §). Milloin vahvistetun veron määrä on kalenterivuodelta enintään 3 000 markkaa, maksetaan vero, jos se on suoritettu, huojennuspalautuksena takaisin verovelvolliselle luonnolliselle henkilölle. Vahvistetun veron määrästä on vähennettävä mahdollinen palautettavan veron määrä. Veronkorotus katsotaan veroksi, mutta veronlisäystä ei lueta veron määrään. Jos edellä tarkoitettulla tavalla laskettu veron määrä kalenterivuodelta on yli 3 000 markkaa, mutta enintään 4 940 markkaa, verosta maksetaan takaisin määrä, joka saadaan, kun 5 000 markasta vähennetään laskettu vero ja näin saatu erotus kerrotaan luvulla 1,5.

Huojennuspalautus suoritetaan, kun kyseisen kalenterivuoden toisen verokauden verotus on toimitettu eli seuraavan vuoden elo-syyskuussa.

1.1.7. Veronkantopalkkio

Verovelvollisella, jonka myynnin verotusarvo kalenterivuodelta on enintään miljoona markkaa, on oikeus saada veronkantopalkkiona 2 prosenttia suorittamiensa verojen yhteismäärästä (LVL 70 §). Kantopalkkion suuruus on kuitenkin vähintään 20 markkaa ja enintään 1 500 markkaa. Jos suoritettun veron yhteismäärä kalenterivuodelta on enintään 20 markkaa, palkkio on suoritettua veroa vastaava määrä. Kantopalkkiota ei suoriteta niille verovelvollisille, jotka saavat huojennuspalautusta.

1.1.8. Jälkiverotus

Jälkiverotuksella tarkoitetaan valtion vahingoksi tapahtuneiden, verovelvollisesta johtuneiden virheiden korjaamista sen jälkeen, kun säännönmukainen verotus kyseiseltä ajalta on toimitettu. Jälkiverotus voidaan toimittaa joltakin kolmen lähinnä edellisen kalenterivuoden verokaudelta, jos verovelvollisen havaitaan jääneen kokonaan tai osaksi verottamatta sen vuoksi, että hän on jättänyt antamatta veroilmoituksen taikka antanut puutteellisen, erehdyttävän tai väärän veroilmoituksen tai muun tiedon tai asiakirjan (LVL 46 §).

Jälkiverotus toimitetaan joko virhe- tai arvioverotuksena. Virheverotus toimitetaan, kun verottamatta jäämiseen johtaneet virheet ovat selvästi yksilöityjä. Virheverotusta toimitettaessa otetaan jälkiverotuslaskelmassa huomioon verovelvollisen omaksi vahingokseen tekemät selvät ja yksilöitävissä olevat virheet.

Jälkiverotus toimitetaan arvioverotuksena silloin, kun todetaan, että kirjanpitoa ei joltakin ajanjaksolta jälkiverotusajan puitteissa ole ollenkaan pidetty tai kun kirjanpito on todettu niin epäluotettavaksi, ettei sitä oikaistunakaan voida panna verotuksen perustaksi. Arviojälkiverotuksissa jälkiverotettava määrä selvitetään arviolaskelman avulla.

Jälkiverotuspäätöksestä ilmenee jälkiverotuslaskelma sekä perustelut, ja siihen liitetään valitusosoitus. Jälkiverosta kirjoitetaan liikevaihtoverotoinnissa maksulippu, joka lähetetään päätöksen mukana verovelvolliselle. Jälkiveron kannosta ja perinnästä huolehtii lääninverovirasto.

1.1.9. LVL 45 §:n mukainen oikaisu

Jos verovelvolliselle ilman hänen omaa syytensä on jäänyt panematta säädetty vero tai osa siitä tai jos hän on saanut veroa liikaa takaisin, on toimiston suoritettava viran puolesta oikaisu viimeistään vuoden kuluessa sen verokauden päättymisestä lukien, jolta vero olisi ollut määrättävä tai jolta päätös liikamaksusta on tehty. Tällöin ei ole kyse varsinaisesta jälkiverotuksesta vaan lain terminologian mukaan oikaisusta, josta tosin on seurauksena verottaminen jälkiverotuksen tapaan. Oikaisu voidaan toimittaa, jos verottamatta jääminen on johtunut toimistossa verotusta toimitettaessa tapahtuneesta laskuvirheestä tai siihen verrattavasta erehdyksestä tai siitä, että toimisto ei ole asiaa joltain osin tutkinut.

1.1.10. LVL 61 §:n mukainen oikaisu

LVL 61 §:ssä on säädetty verotuksen oikaisemisesta silloin, kun verotuksessa on tapahtunut virhe verovelvollisen vahingoksi. Oikaisu voidaan tehdä viimeistään veron määräämistä seuraavien kolmen vuoden kuluessa. Oikaisupäätös voidaan tehdä myöhemminkin, jos verovelvollinen on jättänyt asiaa koskevan kirjallisen vaatimuksen toimistolle sanotussa määräajassa. Toimisto voi tehdä oikaisun myös omasta aloitteestaan esimerkiksi liikevaihtoverotarkastuksessa havaittujen virheiden johdosta.

Oikaisun tekemisen edellytyksenä on, että verovelvolliselle on laskuvirheen tai siihen verrattavan erehdyksen tai muun ilmeisen virheen johdosta määrätty suoritettavaksi liikaa veroa tai palautettu sitä liian vähän.

Päätökseen liitetään valitusosoitus. Päätöksestä lähetetään jäljennös lääninverovirastoon, joka palauttaa liikaa maksetun veron.

1.1.11. Veronlisäys ja veronkorotus

Veronlisäys

Jos verovelvollisen maksettavaksi pannaan joko säännönmukaisessa verotuksessa tai jälkiverotuksessa lisää veroa, on liikevaihtoverotoimiston määrättävä verolle myös veronlisäystä. Jos veroa ei ole suoritettu viimeistään verokauden päättymistä seuraavan kalenterikuukauden aikana, on suorittamatta jääneelle verolle maksettava veronlisäystä kultakin täydeltä sadalta markalta yksi marka jokaiselta kalenterikuukaudelta verokauden päättymisestä lukien verolle määrättävää eräpäivää edeltävän kuukauden loppuun (LVL 55 § 1 mom.). Veronlisäys vastaa siis 12 prosentin vuotuista korkoa. Säännönmukaisessa verotuksessa veronlisäys lasketaan veron ja veronkorotuksen yhteismäärästä. Sitä vastoin veron oikaisun ja jälkiverotuksen yhteydessä määrättylle veronkorotukselle ei maksuunpanna veronlisäystä.

Kun veron määrääminen perustuu valtion puolesta tehtyyn valitukseen tai kun valtiolle on perittävä verovelvollisen jo suorittama mutta hänelle palautettu vero, veronlisäystä on määrättävä saman perusteen mukaan kuin palautukselle on suoritettava korkoa eli 9 prosentin mukaan.

Liikevaihtoverotoimistolle ei ole annettu harkintavaltaa veronlisäyksen suuruuden, mutta kyläkin veronlisäyksen laskemisajan suhteen. Veron vahvistanut viranomaisella voi erityisten syiden

vuoksi määrätä, että veronlisäystä on suoritettava myöhemmässä kuin lain 55 §:n 1 momentissa säädetystä ajankohdasta lukien (LVL 55 § 3 mom.). Tällaisena erityisenä syynä on käytännössä pidetty muun muassa liikevaihtoverotoimiston poikkeuksellisen pitkää käsittelyaikaa.

Veronkorotus

Veroa voidaan korottaa, jos veroilmoituksessa tahi muussa tiedossa tai asiakirjassa on vähäinen puutteellisuus eikä verovelvollinen ole noudattanut saamaansa kehotusta sen korjaamiseen, enintään 10 prosentilla (LVL 49 § 1 mom. a kohta). Tämä korotus tulee käytettäväksi vain säännönmukaisessa verotuksessa, ja sen soveltaminen on käytännössä harvinaista.

Veroa voidaan niin ikään korottaa, jos verovelvollinen ilman pätevää syytä on laiminlyönyt veroilmoituksen tahi muun tiedon tai asiakirjan oikeassa ajassa antamisen taikka antanut sen olennaisesti vaillinaisena, enintään 20 prosentilla ja, jos hän säädetyn kehotuksen saatuaankin on ilman hyväksyttävää estettä jättänyt velvollisuutensa kokonaan tai osaksi täyttämättä, enintään kaksinkertaiseksi (LVL 49 § 1 mom. b kohta). Säännönmukaisessa verotuksessa korotus määrätään tämän lainkohdan perusteella yleensä silloin, kun veroilmoitus on myöhästynyt. Korotuksen suuruus on tällöin alle yhdestä prosentista muutamaa prosenttiin myöhästymisajasta ja myöhästymiskertojen lukumäärästä riippuen. Kun korotus määrätään prosentteina vahvistettavasta verosta, on siitä seurauksena, että ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönneistä ei aiheudu korotus- tai muita seuraamuksia, jos verokauden verotusarvo jää negatiiviseksi tai veroa ei muutoin tule vahvistettavaksi.

Jälkiverotuksen yhteydessä käytetään korotusta yleensä silloin, kun jälkiverotus toimitetaan niin sanottuna virhe- tai laskelmaverotuksena eli verotus pohjautuu verovelvollisen kirjanpitoon. Korotus määräytyy toisaalta virheiden laadun ja toisaalta maksamatta jääneen veron markkamääräisen ja suhteellisen suuruuden perusteella. Korotus määrätään yleensä sitä lievempänä, mitä lähempänä tulkinnallista rajatapausta virhe laatuksa perusteella on. Jos verovelvollinen itse ilmoittaa havaitsemansa virheet jälkiverotettaviksi, ei korotusta yleensä määrätä.

Jos verovelvollinen on törkeästi huolimattomuudesta laiminlyönyt ilmoittamisvelvollisuutensa tai antanut olennaisesti väärän veroilmoituksen

tahi muun tiedon tai asiakirjan, veroa voidaan korottaa enintään kaksinkertaiseksi. Tämän lainkohdan mukaista veronkorotusta käytetään yleisesti arvioverotustapauksissa ja etenkin silloin, kun jälkiverotukset toimitetaan arvion mukaan.

Jos laiminlyönti tai väärän veroilmoituksen tai muun tiedon tahi asiakirjan antaminen on tapahtunut veron kavaltaamisen tarkoituksessa, veroa on korotettava vähintään 50 prosentilla ja enintään kolminkertaiseksi (LVL 49 § 2 mom.). Jos liikevaihtoverotoimisto määrää veronkorotuksen tämän lainkohdan perusteella, kysymyksessä on verorikos, joka ilmoitetaan myös viralliselle syytäjälle syytteen nostamista varten.

Veroa voidaan lisäksi korottaa, jos verovelvollinen on jättänyt verokauden joltakin kalenterikuukaudelta menevän veron säädetyssä ajassa kokonaan suorittamatta tai suorittanut sitä ilmeisesti liian vähän. Vuoden 1985 alusta lukien korotuksen enimmäismäärä on enintään 30 prosenttia (LVL 49 § 3 mom.).

Jos jonkun kalenterikuukauden kuukausimaksu myöhästyy verokauden sisällä laissa säädetyssä määräajasta, korko lasketaan todelliselta myöhästymisajalta ja todellisen maksun perusteella. Korko muutetaan tämän jälkeen prosenttimääräiseksi korotukseksi. Verotuskäytännössä korotus vastaa 25 prosentin vuotuista korkoa.

1.1.12. Ennakkotieto

Liikevaihtoverotoimisto on velvollinen korvauksetta antamaan ohjausta liikevaihtoverotukseen kuuluvassa asiassa (LVL 38 § 3 mom.). Lisäksi se, joka haluaa ennakkolta tiedon liikevaihtoverolain soveltamisesta liiketoimeensa, voi kirjallisesti pyytää sitä liikevaihtoverotoimistolta, jonka on, milloin asia on hakijalle erityisen tärkeä, selitettävä, miten lakia liiketoimeen sovelletaan (LVL 67 §). Tällainen ennakkotieto annetaan sitä verokautta varten, jota koskeva verotuspäätös ensiksi tulee tehtäväksi, ja enintään kolmea seuraavaa verokautta varten. Lainvoimaisista ennakkotiedoista on sitovana noudatettava ennakkotiedon hakijan verotuksissa sanotuilta verokausilta, jos hakija nojautuu ennakkotietoon.

1.1.13. Muutoksenhakumenettely

Liikevaihtoverotuksen muutoksenhakuviranomaisina toimivat liikevaihtovero-oikeus ja korkein hallinto-oikeus. Valitusaika liikevaihtovero-

oikeuteen ja sieltä korkeimpaan hallinto-oikeuteen on 30 päivää, verovelvolliselle päätöksen tiedoksisaannista ja valtionasiamiehelle päätöksentekopäivästä laskettuna (LVL 58 §).

Verovelvollinen voi valittaa verotuksesta liikevaihtovero-oikeudelle mainitun määräajan jälkeenkin sillä perusteella, että verotus on toimitettu lakia virheellisesti soveltaen tai että asiaa käsiteltäessä liikevaihtoverotoimistossa on tapahtunut erehdys tai menettelyvirhe, jonka voidaan olettaa vaikuttaneen asian ratkaisuun (LVL 59 §). Tämä niin sanottu perustevalitus on tehtävä viimeistään kolmen vuoden kuluessa veron määräämistä seuranneen kalenterivuoden alusta laskettuna.

Liikevaihtovero-oikeudelle tehtävän valituksen kohteena on liikevaihtoverotoimiston päätös. Päätöksellä tarkoitetaan muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain (154/50) 3 §:n 1 momentin mukaan hallintoviranomaisen toimenpidettä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta. Tämän mukaisesti valituskelpoisia ovat liikevaihtoverotoimiston verovelvollisten luetteloon merkitsemistä ja siitä poistamista koskevat päätökset, verotuspäätökset, jälkiverotus- ja oikaisupäätökset sekä ennakkotietopäätökset.

Liikevaihtoveroasioissa valittaminen korkeimpaan hallinto-oikeuteen on osittain luvanvaraista. Valituslupaa on pyydettävä, jollei häviöarvo verotusta koskevassa asiassa verokaudelta ole vähintään 4 000 markkaa.

1.2. Verotusmenettely eräissä maissa

1.2.1. Aineellisten säännösten pääpiirteet

Useimmissa Länsi-Euroopan maissa noudetaan liikevaihtoverotuksessa niin sanottua arvonnäköjärjestelmää. Tällaisessa järjestelmässä pääsääntöisesti kaikki tavaran ja palvelusuorituksen myynti on verollista. Vero maksetaan kaikissa vaihdannan vaiheissa, mutta vain syntyneestä arvonnäköyksenä, koska kullakin verovelvollisella on veroa laskeessaan oikeus vähentää myymiensä hyödykkeiden myyntihinnoista liiketoimintaansa varten hankkimiensa keskeisten verollisten hyödykkeiden ostohinnat. Suomessa palvelusuoritukset eivät yleensä ole verotuksen piirissä ja laskettaessa myynnin verotusarvoa vähennysoikeudet ovat muutoinkin rajoitettuja.

1.2.2. Ruotsi

Arvonlisäverotuksen, kuten muunkin verotuksen, keskusvirastona toimii riksskatteverket. Se voi antaa sitovia yleisoheja arvonlisäverolain soveltamisesta. Virasto toimii myös ennakkotietojä antavana viranomaisena.

Verotuksen toimeenpanevina viranomaisina toimivat lääninhallitukset.

Maahantuonnin yhteydessä tapahtuvan lisäarvonverotuksen hoitavat tulliviranomaiset.

Verollisen toiminnan aloittamisesta on tehtävä ilmoitus rekisteröintiä varten sen läänin lääninhallitukselle, jossa toimintaa tullaan harjoittamaan. Se voidaan antaa myös paikalliselle veroviranomaiselle, joka lähettää ilmoituksen lääninhallitukselle.

Lääninhallitus tekee päätöksen rekisteröinnistä. Verovelvollinen saa rekisteröinnistä todistuksen, josta ilmenee muun ohella rekisteröintinumero sekä sen tilityskauden pituus, jota verovelvollinen tulee käyttää. Lääninhallituksen antama rekisteröintiä koskeva päätös on valituskelpoinen.

Ne liikkeenharjoittajat, joiden vuotuinen verollinen liikevaihto on vähäinen, eivät ole ilmoitautumisvelvollisia. Tällaiset pienet yritykset voivat kuitenkin hakemuksesta päästä verovelvollisiksi, jos siihen on erityisiä syitä, jollaisina voivat olla esimerkiksi perustamisvaiheessa tehdyt investoinnit.

Veroilmoitus on annettava kultakin tilityskaudelta. Kausi, jolta vero maksetaan ja ilmoitus annetaan, ovat siis yhteneväiset. Veroilmoitus on annettava, vaikkei tietyn tilityskauden aikana olisi verollista liiketoimintaa ollutkaan.

Tilityskauden pituus on normaalisti kaksi kuukautta. Normaalista tilityskaudesta voidaan poiketa kahdesta syystä: pienen liikevaihdon vuoksi tilityskautta voidaan pidentää ja, jos verovelvollinen säännönmukaisesti saa veroa takaisin, tilityskautta voidaan lyhentää.

Veroilmoitus on annettava ja vero maksettava eräin poikkeuksin tilityskauden päättymistä seuraavan toisen kuukauden viidenteen päivään mennessä.

Vero maksetaan postisiirtotilille tilillepanokortilla, jonka kääntöpuolella on veroilmoituslomake. Veroilmoitus lähetetään suoraan lääninhallitukselle silloin, kun ilmoituksen annon yhteydessä ei tapahdu maksua. Veroilmoitus voidaan jättää jo ennen eräpäivääkin. Näin tehdään erityisesti silloin, kun verovelvollisella on oikeus saada veroa takaisin. Nämä ilmoitukset käsitellään lääninhallituksessa kiireellisinä.

Veroilmoituslomakkeessa annetaan vain pelkistetyt numerotiedot. Mahdolliset lisätiedot, jotka voivat olla selvennyksiä, erittelyjä, vaatimuksia tai vastaavia, annetaan erikseen suoraan lääninhallitukselle.

Lääninhallitus vahvistaa veron jokaiselta tilityskaudelta. Jos se ei näe syytä poiketa annetusta ilmoituksesta, katsotaan vero vahvistetuksi ilmoituksen mukaisena ilman eri päätöstä.

Jos veroilmoitus on niin puutteellinen tai epäluotettava, ettei veroa sen perusteella voida määrätä tai, jos ilmoitusta ei lainkaan ole annettu, vero vahvistetaan arvion mukaan. Tällöin verovelvolliselle annetaan tiedoksi päätös veron vahvistamisesta. Samoin menetellään, jos lääninhallitus muusta syystä, esimerkiksi annettujen lisätietojen johdosta, määrää veron ilmoituksesta poiketen. Päätöksestä ilmenee maksettavaksi tai palautettavaksi määrätty vero sekä perustelut. Päätöksessä on myös mainittava, että verovelvollisella on oikeus vaatia veron vahvistamisesta lopullista päätöstä, joka vasta voi olla valituksen kohteena.

Lääninhallitus voi ottaa uudelleen tutkittavaksi vahvistetun veron määrän ja vahvistaa veron uudelleen, milloin siihen on aihetta. Aloitteen tähän voi tehdä sekä lääninhallitus että verovelvollinen. Jos verovelvollinen esimerkiksi huomaa myöhemmin kirjanpidossaan virheen, hän voi ilmoittaa tästä lääninhallitukselle antamalla uuden veroilmoituksen. Tämän jälkeen lääninhallitus antaa verovelvolliselle tiedoksi uuden veron vahvistamispäätöksen.

Veron uudelleen vahvistamista koskeva hakemus on tehtävä lääninhallitukselle kuuden kalenterivuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana kyseessä oleva verovuosi on kulunut umpeen. Menettelyä niissä tapauksissa, joissa sama virhe toistuu saman verovuoden useampana eri tilityskautena, on yksinkertaistettu siten, että kaikki virheet saadaan kohdistaa vuoden viimeiseen tilityskauteen. Tällainen hakemus voidaan tehdä vasta sen jälkeen, kun aika veroilmoituksen jättämiselle vuoden viimeiseltä tilityskaudelta on mennyt umpeen. Edellytyksenä on lisäksi, ettei kyseisen verovuoden miltään tilityskaudelta ole annettu lopullista päätöstä. Jos näin on tapahtunut, täytyy virheet kohdistaa oikeille tilityksille.

Jollei verovelvollinen tyydy lääninhallituksen päätökseen, hän voi tehdä valituksen läänin oikeuteen. Tätä varten verovelvollisen on pyydettävä lääninhallitukselta lopullista päätöstä asiassa, jonka antamisen jälkeen lääninhallitus ei voi

enää vahvistaa uudelleen tilityskaudelta menevää veroa. Vasta lopullinen päätös on valituskelpoinen.

Lopullista päätöstä voidaan hakea samoin kuin veronvahvistamispäätöstäkin kuuden kalenterivuoden kuluessa verovuoden päättymisestä seuraavan kalenterivuoden lopusta laskettuna. Koska määräaika kummankin päätöksen hakemiselle on sama, on verovelvollisella kuitenkin aina oikeus hakea lopullista päätöstä kahden kuukauden kuluessa veronvahvistamispäätöksen tiedoksisaannista. Lääninhallituksen on annettava lopullinen päätös kahden kuukauden kuluessa siitä, kun tätä koskeva hakemus on saapunut lääninhallitukseen. Päätöksessä mainitaan perustelut ja veron määrä, ja siihen liitetään valitusosoitus.

Joka harjoittaa tai aikoo harjoittaa arvonlisäverotuksen piiriin mahdollisesti kuuluvaa toimintaa, voi pyytää toiminnan verollisuudesta ennakkotietoa riksskatteverketiltä.

Jälkiverotus voidaan toimittaa, jos havaitaan, että verovelvollinen on veroilmoituksessa tai muutoin antanut virheellisiä tietoja, jonka johdosta hänelle on määrätty liian vähän veroa tai palautettu sitä liikaa, tai jos hän on kokonaan laiminlyönyt ilmoitusvelvollisuutensa. Jälkiverotuksen toimittaa lääninhallitus.

Jälkiverotus on pantava vireille samassa ajassa kuin veronvahvistamispäätös ja lopullinen päätös eli kuuden kalenterivuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana verovuosi on päättynyt. Jälkiverotus voidaan kohdistaa vain tilityskausiin, joilta on annettu lopullinen päätös. Jos virheitä havaitaan tilityskaudelta, jolta lopullista päätöstä ei ole annettu, lääninhallitus korjaa virheen antamalla uuden veronvahvistamispäätöksen.

Jälkiverotusta ei saa toimittaa, jos se olisi ilmeisen kohtuutonta esimerkiksi sen vuoksi, että virhe on johtunut vaikean säännöksen väärästä tulkinnasta eikä verovelvollisella ole mahdollisuutta saada jälkikäteen veroa vyörytetyksi. Jälkiverotusta ei toimiteta myöskään, jos saamatta jääneen veron määrä on vähäinen.

Lääninhallituksen verotusta koskevaan päätöseen voi hakea muutosta lääninoikeudelta ja lääninoikeuden päätökseen kamarioikeudelta. Kamarioikeuden päätöksestä on luvanvarainen valitusoikeus regeringsrätteniin. Valitus aika on kaikissa asteissa kaksi kuukautta päätöksen tiedoksisaannista.

Valituskelpoisia ovat seuraavat lääninhallituksen päätökset: lopullinen päätös, päätös olla antamatta veronvahvistamispäätöstä, jälkiverotus-

päätös sekä verovelvollisuusasemaa koskeva päätös. Valitusoikeus on sekä verovelvollisella että lääninhallituksessa olevalla valtion etua valvovalla yleisellä asiamiehellä.

Riksskatteverketin antamasta ennakkotiedosta valitetaan regeringsrätteniin. Valitus aika on yksi kuukausi päätöksen tiedoksisaannista.

1.2.3. Tanska

Arvonlisäverotus kuuluu veroja ja maksuja käsittelevän ministeriön alaisuuteen (ministeriet for skatter og afgifter). Keskusvirasto- ja paikallistavirastolla arvonlisäverotuksen hoitavat tulliviranomaiset.

Verovelvollisen on tehtävä liiketoiminnan aloittamisesta ilmoitus sille piiritullikamarille, jonka toimialueella toimintaa tullaan harjoittamaan. Piiritullikamari lähettää verovelvolliselle todistuksen suoritetusta rekisteröinnistä.

Verovelvollisten on annettava verokausittain veroilmoitus piiritullikamarille. Verokausi on normaalisti kalenterivuoden neljännes. Tulli voi määrätä verokauden pituudeksi kalenterikuukauden, jos ostettaessa maksettu vero säännönmukaisesti ylittää myytäessä maksettavan veron, tai lyhyemmänkin ajanjakson, vähintään kuitenkin viikon. Verokautta voidaan lyhentää myös silloin, kun verovelvollinen jatkuvasti laiminlyö maksuvelvollisuutensa.

Veroilmoitus on annettava ja vero maksettava verokauden päättymistä seuraavan toisen kuukauden 20 päivään mennessä. Vero maksetaan tullin postisiirtotilille ja ilmoitus annetaan tilillepanokortilla.

Verovelvolliselle ei lähetetä päätöstä verotuksen toimittamisesta, vaan ainoastaan maksulippu, jos veroa on maksettu liian vähän. Jos veroa on maksettu enemmän kuin ilmoituksen mukaan olisi tullut maksaa, palautus maksetaan verovelvolliselle ilman hakemusta. Mikäli ilmoitusta ei ole lainkaan annettu, verotus toimitetaan arvion mukaan.

Verovelvolliselle voidaan maksaa palautusta myös ennakolta. Edellytyksenä on, että verovelvollinen on saanut luvan käyttää normaalia lyhyempää verokautta, että ostettaessa maksettu vero verokausittain säännönmukaisesti ylittää myytessä maksettavan veron ja että verovelvollisen vuotuinen verollinen liikevaihto ylittää tietyn määrän.

Jos verovelvollinen ei tyydy edellä esitettyin tavoin toimitettuun verotukseen, hän voi pyytää

asiassa päätöstä arvonnäisäverolautakunnalta. Muutoksenhauke ei ole säädetty määräaikaa paitsi arviojälkiverotusten osalta, joissa muutosta on haettava neljän vuoden kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

1.2.4. Ranska

Verohallinto on yhteinen välittömälle ja välilliselle verotukselle. Verohallinto toimii valtiovarainministeriön alaisena. Keskushallinnon (Direction générale des impôts) tehtävänä on verotuksen yhtenäistäminen ja lainvalmistelu.

Aluehallintoa varten Ranska on jaettu departementteihin, joissa jokaisessa on hallinnollinen viranomainen (Direction des services fiscaux) paikallisten verotoimistojen valvontaa varten. Tämä viranomainen toimii myös muutoksenhakuasteena. Verotuksen toimittavat paikalliset verotoimistot (Centre des impôts).

Verovelvollisten on tehtävä toiminnan aloittamisesta ilmoitus sille verotoimistolle, joka toimittaa verovelvollisen tuloverotuksen. Verotoimisto antaa verovelvolliselle rekisteröintinumeron.

Verokautena on kalenterikuukausi. Veroilmoitus on annettava kultakin kuukaudelta seuraavan kuukauden 20 päivään mennessä verotoimistolle. Ilmoitus on annettava myös siinä tapauksessa, ettei verollista toimintaa ole tietyn verokauden aikana ollut. Vähäistä liiketoimintaa harjoittavat verovelvolliset saavat antaa veroilmoituksen neljännesvuosittain.

Vero erääntyy maksettavaksi samana päivänä kuin ilmoitus on annettava, ja se maksetaan ilmoitukseen liitettävällä shekillä. Jos ilmoituksen mukaan ostettaessa maksettu vero ylittää myytäessä maksettavan veron, ylimenevä osa siirretään vähennettäväksi seuraavan kuukauden verosta. Verovelvolliselle maksetaan palautusta vain, jos hän ei kalenterivuoden aikana ole pystynyt tällä tavoin siirtämään vähennettävää määrää maksettavan määrän vähennykseksi. Palautusta voidaan maksaa myös tietyin edellytyksin neljännesvuosittain.

Verovelvolliselle lähetetään tiedoksi verotuspäätös vain, jos verotus ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä johtuen toimitetaan arvioimalla. Verotusta voidaan oikaista joko verovelvollisen vaatimuksesta tai suoritettun tarkastuksen perusteella. Verotusta voidaan muuttaa jälkikäteen kuluvan ja neljän edellisen vuoden verokausilta.

1.2.5. Saksan Liittotasavalta

Samat viranomaiset hoitavat sekä välittömän että välillisen verotuksen. Verotuksen toimittavat kunkin osavaltion veroviranomaiset. Kunkin osavaltion ylin veroviranomainen on sen oma valtiovarainministeriö. Näiden alaisina ovat keskusviranomaiset (Oberfinanzdirektion). Ensiasteen viranomaisina toimivat paikalliset verotoimistot (Finanzamt).

Arvonnäisäverovelvollisista ei pidetä erillistä rekisteriä eikä verovelvollisten näin ollen ole annettava rekisteri-ilmoitusta toiminnan aloittamisesta. Toimintansa aloittavan verovelvollisen on kuitenkin pyydettävä paikalliselta verotoimistolta liikevaihtoveronumero.

Verovelvollisen on annettava niin sanottu ennakkoilmoitus kuukausittain. Jos liiketoiminta on vähäistä, voidaan ennakkoilmoituskautta pidentää tai velvollisuus poistaa kokonaan.

Niille esimerkiksi maastavientiä harjoittaville verovelvollisille, joiden ostettaessa maksettu vero ylittää myytäessä maksettavan veron, ylimenevä osa palautetaan kuukausittain ennakkoilmoituksen perusteella.

Ennakkoilmoituksen mukainen vero erääntyy maksettavaksi samanaikaisesti kuin ennakkoilmoitus on annettava eli ilmoituskauden päättymistä seuraavan kuukauden 10 päivänä.

Varsinainen verokausi on kalenterivuosi. Poikkeustapauksissa verotoimisto voi kuitenkin määrätä verovelvolliselle lyhyemmän verokauden, jos veron kertyminen muutoin vaarantuisi tai jos verovelvollinen itse näin haluaa.

Kultakin verokaudelta annetaan lopullinen veroilmoitus verotoimistolle. Veroilmoitus annetaan samanaikaisesti välittömän verotuksen veroilmoituksen kanssa. Jos verokautena on kalenterivuosi, ilmoitus annetaan seuraavan vuoden toukokuun loppuun mennessä. Kalenterivuotta lyhyemmältä verokaudelta ilmoitus annetaan kuukauden kuluessa verokauden päättymisestä. Veroilmoituksessa annetaan yhteenveto ennakkoilmoituksista korjattuna myöhemmin havaituilla virheillä.

Verovelvolliselle annetaan päätös verotuksen toimittamisesta vain, jos verotoimisto toimittaa verotuksen annetusta ilmoituksesta poiketen. Muussa tapauksessa verotus katsotaan toimitetuksi ilmoituksen mukaisesti.

Jos veroilmoituksen mukainen veron määrä ylittää sen, mitä verovelvollinen ennakkomaksuina on maksanut, hänen on maksettava ylimenevä osa oma-aloitteisesti kuukauden kuluessa veroil-

moituksen antamisesta. Jos verovelvolliselle määrätään maksettavaksi lisää veroa sen johdosta, että verotoimisto on toimittanut verotuksen ilmoituksesta poiketen, hänen on maksettava tämä vero kuukauden kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Jos ilmoitus osoittaa, että verovelvollinen on maksanut liikaa veroa, tämä palautetaan hänelle ilman eri hakemusta.

Verovelvollinen voi valittaa verotuspäätöksestä kuukauden kuluessa tiedoksisaannista. Jollei valitusta ole tässä ajassa tehty, verotus tulee lainvoimaiseksi, jollei verotoimisto ole jättänyt verotusta myöhemmän tarkastuksen varaan. Valitus tehdään samalle verotoimistolle, joka on toimittanut verotuksen. Verotoimiston päätöksestä voi valittaa osavaltion vero-oikeuteen (Finanzgericht) ja tästä edelleen valtakunnalliseen vero-oikeuteen (Bundesfinanzhof).

1.3. Verotusmenettelyn uudistamisen valmisteluvaiheet

Verohallitus on vuodesta 1981 erityisesti seurannut ja selvittänyt liikevaihtoveron kuukausimaksujen suorittamisen oikea-aikaisuutta ja -määräisyyttä. Selvitystyön kohteena olivat myös mahdollisuudet vähentää laiminlyöntejä valvontaa tehostamalla samoin kuin mahdollisuudet tehostaa lääninverovirastojen ja liikevaihtoverotoimistojen tietoyhteyksiä tunnusjärjestelmien ja verovelvollisten rekisteröintimenettelyn yksinkertaistamisen avulla. Tämän työn tuloksena muun muassa suunniteltiin sellainen kuukausimaksujen valvontajärjestelmä, jossa maksun oikea-aikaisuus ja -määräisyys voitaisiin välittömästi todeta ja laiminlyöntien johdosta ryhtyä toimenpiteisiin perimiskelpoisen päätöksen aikaansaamiseksi. Todettiin myös tunnusjärjestelmien yksinkertaistamistarve.

Vuonna 1983 valtiovarainministeriö kehotti verohallitusta suunnittelemaan liikevaihtoveron kuukausimaksujen tarkoituksenmukaisen valvontajärjestelmän. Laaditun toteutussuunnitelman mukaan liikevaihtoverovelvollisilta oli vaadittava tiedot kuukausimaksujen perusteista, jotta veron oikea-aikainen ja täysimääräinen kertyminen voitaisiin varmistaa. Verovelvolliset antaisivat näin ollen selvityksen kuukausimaksun perusteista kuukausimaksun tilillepanokortissa.

Valtiovarainministeriö selvitti vuonna 1983 liikevaihtoverotuksen organisaation kehittämismahdollisuuksia. Tässä verotuksen piirihallinnon kehittämishankkeissa kartoitettiin Uudenmaan lääninveroviraston ja Helsingin liikevaihtoverotoimiston organisaation ja toiminnan päällekkäisyydet. Selvityksessä verrattiin keskenään vaihtoehtoja, jonka mukaan liikevaihtoverotarkastus ja verorikosasioihin liittyvät toiminnot siirrettäisiin lääninverovirastoihin ja muut liikevaihtoverotoimistoille kuuluvat tehtävät hoidettaisiin toimistojen sijaintipaikkakuntien verotoimistoissa, sekä vaihtoehtoa, jonka mukaan kaikki liikevaihtoverotoimistojen toiminnot yhdistettäisiin lääninverovirastojen organisaatioon. Selvityksessä päädyttiin esittämään kehittämislinaajana yhdistämistä vaihtoehtoa myös nykytilanteeseen verrattuna.

Tehtyjen selvitysten tulokset koottiin verotuksen piirihallinnon kehittämistyöryhmässä (työryhmämuistio 1984: VM 5), jonka tehtävänä oli muun muassa selvittää liikevaihtoverotarkastuksen ja muiden liikevaihtoverotoimistojen toimintojen tehostamismahdollisuudet. Työryhmä esitti liikevaihtoverotoimistojen lakkauttamista ja liikevaihtoverotoimien organisointia kaikkiin lääninverovirastoihin. Siirrettäessä liikevaihtoverotoimi lääninveroviraston tehtäväksi purettaisiin nykyinen liikevaihtovero-organisaatio. Työryhmä esitti lisäksi siirtymistä kuukausivalvontaan perustuvaan verotusjärjestelmään, jolloin liikevaihtoverotuksen päätoiminnot olisivat veronkanto, kuukausivalvonta, jolla korvattaisiin säännönmukainen verotus, tarkastus, maksuunpano sekä ennakkotietojen antaminen.

Liikevaihtoverotusmenettelyn kehittämistoimikunta (komiteanmietintö 1985:28) jatkoi uuden verotusmenettelyn valmistelua. Liikevaihtoverotuksen kehittämisen tavoitteena oli toimikunnan toimeksiannon mukaan veron oikea-aikainen ja oikeamääräinen kertyminen sekä verovelvollisten oikeusturvan tehostaminen. Valmistelussa oli otettava huomioon verotuksen piirihallinnon kehittämistyöryhmän ehdotukset ja liikevaihtoverotuksen kuukausivalvontaa koskevat suunnitelmat. Toimikunnan tuli verotuksen piirihallinnon kehittämistyöryhmän ehdotuksen pohjalta suunnitella liikevaihtoverotusmenettely, johon suunnitellun kuukausivalvonnan toiminnot tarkoituksenmukaisesti sisältyvät. Erityisesti oli kiinnitettävä huomiota sellaisten hallinnollisten edellytysten luomiseen, jotka mahdollistavat verotusta koskevien tietojen hankinnan ja käsittelyn sekä verovalvonnan kehittämisen yritysten ja verohallinnon kannalta yksinkertaisemmaksi yrityksiltä perittävät kaikki verot huomioon ottaen.

Toimikunnan mietinnöstä on pyydetty valtiovarainministeriön yleisen osaston, tulo- ja menoarvio-osaston ja kansantalousosaston sekä

kauppa- ja teollisuusministeriön, tullihallituksen, verohallituksen, korkeimman hallinto-oikeuden, liikevaihtovero-oikeuden, Kaupan Keskusvaliokunnan, Keskuskauppakamarin, Kirjanpito toimistojen Liitto r.y:n, Liikevaihtoverotuksen johto- ja esittelyhenkilöstö r.y:n, Pienteollisuuden Keskusliiton, Suomen Tukkukauppiain Liiton, Suomen Yrittäjien Keskusliitto r.y:n, Teknisen Tukkukaupan Keskusliiton, Teollisuuden Keskusliiton, Teollisuustaitteen Liitto Ornamo r.y:n, Valtion työntekijäin ja viranhaltijain liitto r.y:n, Verotuksentarkastajat r.y:n ja Verovirkailijain Liitto r.y:n lausunnot.

Lvv-uudistustyöryhmä (työryhmämuistio 1986: VM 5) ohjaa ja valvoo liikevaihtoverotusmenettelyn kehittämistoimikunnan ehdotuksen ja liikevaihtoverotuksen kuukausivalvontaa koskevan suunnitelman pohjalta tehtävän liikevaihtoverotusmenettelyn uudistuksen suunnittelua ja toteuttamista verohallituksessa. Verohallituksessa tehtävä työ käsittää erityisesti yksityiskohtaisen suunnitelman laatimisen liikevaihtoverotusmenettelyn uudistamiseksi ja organisoimiseksi lääninverovirastoihin, tarpeellisten hallintoa koskevien säännösehdoitusten sekä tulo- ja menoarvioehdotusten laatimisen sekä henkilöstöjärjestelyissä noudatettavasta menettelystä tehtävien ehdotusten valmistelun.

Hallituksen esitys perustuu keskeisiltä osiltaan liikevaihtoverotusmenettelyn kehittämistoimikunnan ehdotukseen sekä edellä mainittuun verohallituksessa tehtyyn valmistelutyöhön.

1.4. Ehdotetut muutokset

1.4.1. Verotusorganisaatio

Liikevaihtoveron määrääminen ja veron suorittamisen valvonta ehdotetaan siirrettäväksi liikevaihtoverotoimistoilta lääninverovirastojen tehtäväksi. Kun lääninverovirastot jo toimivat liikevaihtoveron kantoviranomaisina, huolehtisivat ne siten koko liikevaihtoverotustoiminnosta. Ehdotetun muutoksen seurauksena liikevaihtoverotoimistot lakkautettaisiin.

Verovelvollista koskevat asiat ehdotetaan kuuluvaksi sen lääninveroviraston käsiteltäväksi, jonka toimialueella verovelvollisen kotikunta on.

Tarpeelliset hallintoa koskevat säännös- sekä tulo- ja menoarvioehdotukset annetaan verotusmenettelyuudistuksen voimaantuloon liittyen. Nämä ehdotukset käsittävät liikevaihtoverotoimiston virkojen ja toimien lakkauttamisen ja

tarpeellisten virkojen ja toimien perustamisen lääninverovirastoon.

Nykyinen päätöksentekomenettely liikevaihtoverotuksessa on kollegiaalinen. Liikevaihtoverotoimiston on ratkaistava verovelvollisuus ja toimitettava verotus istunnossaan. Päätösvaltaa on kuitenkin siirretty myös liikevaihtoverotoimiston jastoille sekä johtajalle ja apulaisjohtajalle (LVL 32 §). Päätöksentekomenettely liikevaihtoveroasioissa olisi tarkoituksenmukaista järjestää yhdenmukaiseksi nykyisen lääninverovirastossa noudatettavan päätöksentekotavan kanssa.

1.4.2. Verovelvolliseksi määrääminen ja rekisteröinti

Ilmoittamisvelvollisuus

Liiketoiminnan harjoittajan ilmoittamisvelvollisuuden vähentämiseksi ehdotetaan, että liiketoiminnan aloittava tai lopetettava yritys antaisi verohallinnolle yhdellä lomakkeella tarpeelliset tiedot sekä liikevaihtoverotusta, välitöntä verotusta että työnantajasuorituksia varten.

Tunnus

Nykyisin liikevaihtoveronumerosta ilmenee, minkä toimiston alaisuuteen verovelvollinen kuuluu. Kukin liikevaihtoverotoimisto pitää luetteloa omalle toimialueelleen kuuluvista verovelvollisista. Valtion tietokonekeskuksessa on lisäksi valtakunnallinen liikevaihtoverovelvollisten rekisteri. Tämän lisäksi kaikilla verovelvollisilla on liike- ja yhteisötunnus tai henkilötunnus. Kahden rinnakkaisen tunnusjärjestelmän ylläpito ei ole kuitenkaan tarkoituksenmukaista.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan, että liikevaihtoveronumeron sijasta verovelvollisten yksilöinnissä käytettäisiin veroviranomaisen antamaa liike- ja yhteisötunnusta tai henkilötunnusta. Verovelvollisten välisiä liiketoimia koskeviin asiakirjoihin verovelvollisen tulisi tehdä verohallituksen määräämä merkintä siitä, että hän on liikevaihtoverovelvollinen, koska tällä tiedolla on merkitystä ostojen vähennyskelpoisuuden kannalta. Tästä velvollisuudesta säädettäisiin liikevaihtoveroasetuksessa.

Verovelvolliseksi määräämistä koskeva menettely

Liikkeenharjoittajan velvollisuus maksaa myyntistään liikevaihtoveroa syntyy suoraan liikevaihtoverolain aineellisoikeudellisten säännösten perusteella. Verovelvollisuusasemaa koskevalla päätöksellä vain todetaan verovelvollisuuden olemassaolo ja suoritetaan rekisteröintitoimenpide. Varsinaisen päätöksen tekeminen on tarpeetonta tällaisessa tosiasiallissa hallinnollista toimenpidettä eli rekisteröintiä koskevassa asiassa. Tapahtuneesta toimenpiteestä ei ole tarpeellista ilmoittaa liikkeenharjoittajalle päätöksen muodossa, vaan pelkkä ilmoitus asiasta riittää. Valituskelpoisen päätöksen tekeminen on tarpeen niissä tapauksissa, jolloin joko liikkeenharjoittaja tai valtion edunvalvoja haluaa riitauttaa verovelvollisuusaseman.

Edellä esitetyillä perusteilla ehdotetaan, että lääninverovirasto lähettäisi verovelvollisuusaseman määräämisestä ja rekisteröintiä koskevasta toimenpiteestä ilmoituksen asianomaiselle liikkeenharjoittajalle. Valituskelpoinen päätös tehtäisiin vain, jos liikkeenharjoittaja tai valtionasiamies pyytäisi sitä.

1.4.3. Kuukausimaksujen suorittaminen ja valvonta

Nykyisenkaltaisista verokausiin perustuvasta, säännönmukaiseksi verotukseksi kutsutusta verotuksesta ehdotetaan luovuttavaksi. Veron laskemisen ja maksamisen perusjaksona olisi edelleen kalenterikuukausi. Ehdotetun uudistuksen lähtökohta on, että liikevaihtoveron kuukausimaksut suoritetaan oikeamääräisenä kuukausittain. Koska vero edellytetään suoritettavaksi oikeamääräisenä, täytyy verovelvollisella olla tähän myös tosiasiallinen mahdollisuus. Nykyisessä verotusmenettelyssä, jossa on aikaa yksi kuukausi suoritettavan veron selvittämiseen, kaikki veron oikean määrän laskemiseksi tarpeelliset tiedot eivät aina ole vielä käytettävissä.

Kirjanpitolain (655/73) 7 §:n 2 momentin mukaan muut kuin maksutapahtumien kirjaukset saadaan tehdä kuukausikohtaisesti viimeistään kahden kuukauden kuluessa kalenterikuukauden päättymisestä. Nykyiset liikevaihtoverosäännökset sen sijaan edellyttävät veron selvittämistä ja suorittamista yhden kuukauden ajassa. Koska liikevaihtoverolain säännösten yhtenäistäminen soveltuvin osin kirjanpitolain säännösten kanssa sel-

keyttäisi muutoinkin verojärjestelmää, olisi aiheellista pidentää liikevaihtoveron laskemisaikaa kirjanpitolain säännöksiä vastaavaksi. Laskenta- ja maksuaikaa ei kuitenkaan ole maksuliikenteen ajoittumiseen ja valtiontalouteen liittyvistä syistä perusteltua pidentää niin paljon, että eräpäivänä olisi kalenterikuukautta seuraavan toisen kuukauden viimeinen päivä.

Edellä esitetyillä perusteilla ehdotetaan, että kalenterikuukaudelta laskettava vero olisi suoritettava viimeistään kalenterikuukautta seuraavan toisen kuukauden 25 päivään mennessä.

Liikevaihtoverotuksessa verovelvollinen laskee itse kuukaudelta menevän veron ja suorittaa sen oma-aloitteisesti ilman, että maksamista edeltäisi viranomaisen suorittama veron määrääminen tai maksuunpano. Jos verovelvollinen suorittaa erehdyksessä liikaa veroa, hän voi myös itse korjata tekemänsä virheen seuraavina kuukausina. Nykyjärjestelmästä puuttuu kuitenkin kuukausittainen maksuvalvonta, joka nopeuttaisi maksamattomien verojen maksuunpanoa.

Edellä esitetyillä perusteilla ehdotetaan, että verovelvolliset antaisivat kuukausimaksujen suorittamisen yhteydessä tilillepanokortilla kuukausi-ilmoituksen. Niissä tapauksissa, joissa veroa ei makseta, ilmoitus annettaisiin lääninverovirastolle. Ilmoitukseen merkittäisiin kuukauden verollinen myynti, vähennyskelpoiset ostot ja myynnin verotusarvo.

Jos verovelvollinen ei suorittaisi veroa, joka hänen kuukausi-ilmoituksen mukaan olisi tullut suorittaa, lääninverovirasto panisi verovelvollisen maksettavaksi suorittamatta olevan määrän.

Jos verovelvollinen ei kehotuksesta huolimatta anna kuukausi-ilmoitusta tai jos annettua ilmoitusta ei voida pitää luotettavana, viranomaisella olisi mahdollisuus maksuunpanna kuukausimaksu arvion mukaan. Maksuunpano voitaisiin toimittaa myös usealta kuukaudelta samanaikaisesti.

1.4.4. Tilikausi-ilmoitus ja sen aiheuttamat toimenpiteet

Veron suorittamista on tarpeellista tarkastella myös kokonaisuutena pitemmältä ajalta kuten nykyisin menetellään annettaessa veroilmoitus ja toimitettaessa verotus verokausittain. Kuukausimaksujen valvonta antaisi mahdollisuuden pidentää tätä nykyisin puolen vuoden mittaista aikaa. Tarkkailukauden pituuden määräämisessä on otettava huomioon pyrkimys yhtenäistää liike-

vaihtoverotusmenettelyä kirjanpitolain ja välittömän verotuksen menettelysäännösten kanssa.

Verotuslain (482/58) mukaan verovuosi on kalenterivuosi tai, jos tilikautena ei ole kalenterivuoden aikana päättyneet. Kirjanpitolain mukaan tilikaudelta on laadittava tilinpäätös. Tilinpäätös on laadittava kolmen kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Tilikausi on 12 kuukautta. Liiketoimintaa aloitettaessa tai lopetettaessa taikka tilinpäätöksen ajankohtaa muutettaessa tilikausi saa olla tätä lyhyempi tai pidempi, kuitenkin enintään 18 kuukautta. Saman kirjanpitovelvollisen eri liikkeillä tulee olla sama tilikausi. Jos tarkkailukauden pituudeksi valitaan tilikausi, se olisi sekä verovelvollisen että verohallinnon kannalta käytännöllinen tapa suorittaa tilinpäätöksen yhteydessä havaittavien kirjaus- ja muiden sellaisten virheiden johdosta tehtävät oikaisut.

Edellä esitetyillä perusteilla ehdotetaan, että verovelvolliset antaisivat tilikausi-ilmoituksen tarkkailukaudelta, jona olisi tilikausi. Tilikausi-ilmoitus annettaisiin kolmen kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

Tilikausi-ilmoituksen käsittelyn yhteydessä ei tehtäisi nykymuotoista verotuspäätöstä. Jos ilmoituksen tiedot olisivat yhdenmukaiset kuukausi-ilmoitusten tietojen kanssa ja jos vero olisi tullut oikeamääräisenä suoritetuksi, ilmoitus ei aiheuttaisi toimenpiteitä. Puuttuva veron määrä taas pantaisiin maksuun, ja liikaa suoritettu vero palautettaisiin. Liikaa suoritettua veroa ei kuitenkaan palautettaisi enää sen jälkeen, kun kyseisen tilikauden päättymisestä on kulunut kolme vuotta, ellei verovelvollinen ole tämän määräajan kuluessa tehnyt palautushakemusta.

1.4.5. Maksuunpanon määräaika

Oikeusvarmuusnäkökohtia ajatellen ei ole taroituksenmukaista, että lääninverovirasto voisi toimittaa kuukausi- tai tilikausi-ilmoituksen perusteella maksuunpanon miten myöhään tahansa. Tämän vuoksi maksuunpanolle tulee asettaa määräaika. Määräaikaa ei voida asettaa kovin lyhyeksi, koska lääninverovirastolle on jätettävä riittävästi aikaa tutkia asia niin tarkoin, että maksuunpano muodostuisi mahdollisimman oikeaksi. Määräajan jälkeen maksuunpano voitaisiin toimittaa vain, jos jälkiverotuksen edellytykset ovat olemassa.

Edellä esitetyillä perusteilla ehdotetaan, että tilikauteen kohdistuva maksuunpano olisi toimitettava vuoden kuluessa tilikauden päättymisestä.

1.4.6. Negatiivinen verotusarvo

Siirtyminen puolivuositain toimitettavasta verotuksesta tilikauden mittaiseen tarkkailukauteen laajentaa ajallisesti mahdollisuuksia kuitata osto- enemmyyden vuoksi syntyvää negatiivista verotusarvoa myöhemminä kuukausina. Kuitausmenettelyä ehdotetaan jatkettavaksi. Siten tilikauden kalenterikuukausilta vähentämättä jääneitä ostoja vastaava vero palautettaisiin pääsääntöisesti vasta tilikausittain.

Tarkkailukauden pidentäminen voisi huonontaa niiden verovelvollisten asemaa, joilla myynnin negatiivinen verotusarvo aiheutuu erityisestä tilapäisestä syystä, esimerkiksi nykyisen verokauden mukaisena aikana suoritettavista investoinneista tai kausivaihteluista. Palautusten maksaminen tilikausittain hidastaisi palautusten saamista verrattuna nykyjärjestelmään, jossa palautukset maksetaan puolivuositain toimitettavan verotuksen yhteydessä.

Edellä esitetyillä perusteilla ehdotetaan, että jos verovelvollinen ei myynnin verotusarvoa kalenterikuukaudelta laskettaessa voi tehdä ostovähennyksiä täysimääräisinä, tilikaudella todennäköisesti liikaa maksettu vero voitaisiin erityisten syiden vuoksi palauttaa hakemuksesta jo tilikauden aikana, vaikka koko tilikauden verotusarvo ei muodostuisikaan negatiiviseksi. Niille verovelvollisille, joiden myynnin verotusarvo tilikausittain muodostuu säännönmukaisesti negatiiviseksi, palautettaisiin vero nykyiseen tapaan hakemuksesta kuukausittain.

1.4.7. Veronkantopalkkio

Kuluttajien maksettavaksi tarkoitettujen verojen keräämistä suorittavat liikevaihtoverovelvollisten lisäksi myös valmisteverovelvolliset. Näille ei ole säädetty maksettavaksi palkkiota. Palkkiota ei makseta myöskään ennakonpidätysvelvollisille työnantajille. Muutoinkin on pidettävä poikkeuksellisenä sitä, että valtion varoista maksetaan palkkio lailla asetetun velvollisuuden täyttämiseksi.

Edellä esitetyillä perusteilla ehdotetaan, että kantopalkkiojärjestelmästä luovuttaisiin. Kanto-

palkkioiden poistamista on edellyttänyt myös valtiontalouden tarkastusvirasto vuonna 1983.

1.4.8. Jälkiverotus

Jälkiverotuksen kohde

Jälkiverotuksen yleiset edellytykset säilyvät uudistetussa liikevaihtoverotusmenettelyssä ennallaan. Jälkiverotuspäätöksiä ei kuitenkaan uudistettavassa verotusmenettelyssä enää ole tarkoituksenmukaista kohdistaa laskentakausien myynnin verotusarvoon, vaan niihin liiketapahtumiin, joista veroa on jäänyt suorittamatta. Jälkivero ehdotetaan määrättäväksi havaituista virheistä yhdellä koko jälkiverotettavaa aikaa koskevalla päätöksellä, jolloin verovelvolliselle lähetettäisiin vain yksi maksulippu. Jälkiverotuspäätöksestä ilmenisivät virheet ja perustelut jälkiverotukselle. Virheet kohdennettaisiin tilikausittain tehtävien laskelmien mukaisesti tapahtuma-aikaansa oikeamääräisen veronlisäyksen määrittämistä varten.

Verovelvollisen vähäiset virheet

Tarkastustoiminnan yhteydessä esiin tulevat selvät ja pienetkin virheet tulisi periaatteessa jälkiverottaa. Verovalvontaa ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista jo kustannussyistäkään kohdentaa verovelvollisen liiketoiminnan epäolennaisiin kohtiin. Tämän vuoksi vähäisiin virheisiin, joiden jälkiverottamisella ei ole periaatteellista tai taloudellista merkitystä, ei verovalvonnessa tulisi puuttua.

Edellä esitetyillä perusteilla ehdotetaan, että lääninverovirasto oikeutettaisiin olemaan puuttumatta sellaisiin virheisiin, joissa jälkiverotettava määrä verovelvollisen olosuhteet huomioon ottaen olisi pieni. Verohallituksen tehtäväksi annettaisiin tarkemmin määrätä jälkiverotuksen toimittamatta jättämisen edellytykset.

Jälkiverotusaika

Nykyisen kalenterivuoden puoliskon sijasta veron suorittamisen tarkastelukokonaisuutena olisi tilikausi, jolta ajalta verovelvolliset antaisivat tilikausi-ilmoituksen. Perustetta kytkeä jälkiveron määrittämisen aika kalenterivuoteen ei näin ollen enää olisi.

Edellä esitetyillä perusteilla ehdotetaan, että jälkivero olisi määrättävä viimeistään kolmen vuoden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jolta vero olisi ollut suoritettava.

Virheiden kuittaaminen

Nykyiset jälkiverotusta koskevat säännökset eivät anna mahdollisuutta jättää havaittuja virheitä jälkiverottamatta esimerkiksi tapauksissa, joissa jokin verovelvollisen verottomana ilmoittama myynti onkin verollista. Jos myynti on tapahtunut toiselle verovelvolliselle, syntyy ostajalle vastaava vähennysoikeus. Jälkiveron määrittäminen myyjälle on epätarkoituksenmukaista, koska ostajalla on oikeus vastaavan suuruiseen palautukseen. Samoin on asianlaita, milloin myyjä on vähentänyt verollisesta myynnistään sellaisia ostajalle antamiaan hyvityksiä, joita ei lain mukaan voida vähentää, ja ostaja on vastaavasti pienentänyt vähennyskelpoisia ostojaan.

Edellä esitetyillä perusteilla ehdotetaan, että jälkivero voitaisiin jättää määräämättä, jos havaitaan verovelvollisen verottamatta jäämisen johtuneen sellaisesta virheestä, jonka johdosta toinen liikevaihtoverovelvollinen on suorittanut liikaa veroa ja tämä verovelvollinen luopuu oikeudestaan saada valtiolta vero takaisin.

1.4.9. Veronlisäys ja veronkorotus

Seuraamusjärjestelmä

Verovelvolliselle laissa asetettujen velvollisuuksien laiminlyönnin johdosta määrättävillä seuraamuksilla on kaksi eri tarkoitusta: korkoseuraamuksen määrääminen ja verovelvollisen moitittavan käyttäytymisen sanktiointi. Veronlisäyksen muodossa määrättävällä korkoseuraamuksella pyritään siihen, että verovelvollinen ei saisi korkotua sen johdosta, että hän on jättänyt veron suorittamatta laissa säädettyssä määräajassa. Korkoseuraamuksen määrääminen ei luonteensa mukaisesti edellytä, että laiminlyönti olisi aiheutunut verovelvollisen moitittavasta käyttäytymisestä. Veronkorotus sen sijaan on rangaistuksen luonteinen seuraamus, jonka määrääminen ja suuruus riippuu verovelvollisen käyttäytymisen moitittavuudesta.

Nykyjärjestelmässä näiden seuraamusten käytöä on epä johdonmukaisesti säännelty. Veronlisäystä ei määrätä verokauden sisällä tapahtuneen

kuukausimaksun myöhästymisen johdosta lainkaan. Jos veroa ei ole suoritettu verokauden päättymistä seuraavan kuukauden loppuun mennessä, veronlisäystä ei lasketa todellisen myöhästymisajan perusteella, vaan vasta verokauden päättymisestä lukien. Verokauden aikana tapahtuneista kuukausimaksujen laiminlyönneistä tai myöhästyneenä maksettujen kuukausimaksujen johdosta määrätään veronkorotus, joka tässä tapauksessa vastaa korkoa.

Veronlisäys ja veronkorotus ehdotetaan erotettavaksi toisistaan siten, että veronlisäystä määrättäisiin aina, kun asiallisesti on kysymys koron määrittämisestä ja veronkorotusta vain silloin, kun on tarkoitus sanktoida verovelvollisen moitittavaa käyttäytymistä. Veronlisäys laskettaisiin pääsääntöisesti siitä lähtien, kun vero olisi tullut suorittaa.

Veronlisäys kuukausimaksun yhteydessä

Jos verovelvollinen on kuukausi-ilmoituksessaan ilmoittanut maksaneensa kuukausimaksua liian vähän, määrättäisiin maksuunpanopäätöksessä maksamatta olevalle määrälle korkoa. Koroksi ehdotetaan nykyiseen tapaan veronlisäystä, joka on suuruudeltaan yksi markka kultakin täydeltä sadalta markalta kuukaudessa. Veronlisäys laskettaisiin sen kuukauden alusta, jona vero olisi tullut suorittaa, veronlisäystä koskevan maksulipun eräpäivää edeltävän kuukauden loppuun.

Jos verovelvollinen havaitsee, että hän on suorittanut joltain kuukaudesta veroa liian vähän, olisi hänenkin kannaltaan epätarkoituksenmukaista ilmoittaa maksamatta jääneestä määrästä vasta tilikausi-ilmoituksessa ja odottaa tilikausi-ilmoituksen jälkeen maksulippua, jolloin veronlisäystä laskettaisiin maksulipun eräpäivää edeltävän kuukauden loppuun. Tämän vuoksi verovelvollisella tulisi olla mahdollisuus suorittaa kuukausimaksuja veronlisäyksineen oma-aloitteisesti maksuajan jälkeenkin.

Edellä esitetyillä perusteilla ehdotetaan, että verovelvollisella olisi oikeus suorittaa kuukausimaksuja oma-aloitteisesti tilikauden sisällä vielä kuukausimaksun maksamiselle säädetyn määräajan päätyttyä, ei kuitenkaan enää sen jälkeen, kun tilikausi-ilmoitus kyseiseltä tilikaudelta on annettava. Verovelvollisen olisi myöhästyneen maksun yhteydessä suoritettava veronlisäystä sen kuukauden alusta, jona vero olisi tullut suorittaa, maksukuukautta edeltävän kuukauden loppuun.

Veronlisäystä koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi lisäksi myös siten, että verovelvolliselle voitaisiin veronmaksun myöhästymisen johdosta maksuunpanna veronlisäystä, vaikka koko vero olisi myöhästyneenä tullut suoritetuksi.

Tilikauden päätyttyä määrättävä veronlisäys

Niistä kuukausimaksujen myöhästymisistä, joiden osalta ei vielä kuukausivalvonnan yhteydessä ole määrätty veronlisäystä eikä verovelvollinen ole sitä oma-aloitteisesti suorittanut, ehdotetaan myös määrättäväksi veronlisäystä. Veronlisäys laskettaisiin kuukausikohtaisesti kunkin laiminlyönnin osalta annettujen kuukausi-ilmoitusten ja tilikausi-ilmoituksessa olevan kuukausikohtaisen erittelyn perusteella.

Veronlisäys jälkiveron määräämisen yhteydessä

Jos virhe veron suorittamisessa havaitaan esimerkiksi tarkastuksen yhteydessä ja suorittamatta oleva vero määrätään maksettavaksi jälkiverona, ei ole perusteita laskea korkoseuraamusta jostain virheen tapahtumista myöhemmästä ajankohdasta lukien. Asianmukaisena ei voida pitää sellaista menettelyä, jossa verovelvollisen itse kuukausi-ilmoituksessaan tai muutoin viranomaiselle ilmoittamasta maksulaiminlyönnistä määrättäisiin veronlisäystä sen kuukauden alusta lukien, jona vero olisi tullut suorittaa, mutta jos virhe on tullut esiin myöhemmin, korkoseuraamuksena oleva veronlisäys olisi lievempi.

Edellä esitetyillä perusteilla ehdotetaan, että jälkiverotuksen maksuunpantavalle määrälle laskettaisiin veronlisäystä sen kuukauden alusta lukien, jona vero olisi kuulunut suorittaa.

Veronkorotus kuukausimaksun suorittamisen laiminlyönnin johdosta

Jos verovelvollinen on suorittanut tahallaan tai muusta moitittavasta syystä kuukausimaksua vähemmän kuin hänen olisi tullut suorittaa, tulisi maksamatta jääneelle verolle voida määrätä kuukausimaksun maksuunpanopäätöksessä veronlisäyksen lisäksi veronkorotusta. Veronkorotuksen määrä riippuisi laiminlyönnin moitittavuudesta. Korotus tulisi siten määrättäväksi maksulaiminlyöntien määrän ja toistuvuuden perusteella.

Edellä esitetyillä perusteilla ehdotetaan, että suorittamatta olevalle määrälle tulisi voida määrätä maksuunpanon yhteydessä veronkorotusta, jos verovelvollinen ei ole suorittanut kaikkea sitä veroa, joka hänen olisi tullut suorittaa.

Veronkorotus ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönnin johdosta

Jos verovelvollinen on jättänyt säädetyssä ajassa antamatta kuukausi-ilmoituksen tai tilikausi-ilmoituksen tai ilmoitus on annettu olennaisesti vaillinaisena, ehdotetaan, että ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönnin johdosta voitaisiin määrätä veronkorotusta.

Veronkorotus jälkiveron määräämisen yhteydessä

Jälkiverotuksen yhteydessä tultaisiin määräämään veronlisäystä kuukausimaksukohtaisesti. Veronlisäyksen määräämisellä kuukausikohtaisesti on tarkoitus normaaleissa tulkintavirhetapauksissa korjata veron suorittamisen virheellisestä ajoituksesta johtunut vahinko. Siten veronkorotuksella ei olisi tällaista tehtävää, vaan korotus olisi pelkästään seuraamus moitittavasta menettelystä. Koska veronlisäys korvaisi veron viivästymisen veronsaajalle, veronkorotuksen merkitys nykyiseen tilanteeseen verrattuna pieneneisi. Jos jälkiverotus aiheutuisi esimerkiksi verovelvollisen tulkintavirheestä, ei veronkorotusta pääsääntöisesti olisi aiheutta määrätä.

Edellä esitetyillä perusteilla ehdotetaan, että jälkiverotuksin määrättävälle verolle voitaisiin määrätä veronlisäyksen ohella myös veronkorotusta, jos veron suorittamisen laiminlyönti on ollut moitittavaa. Korotuksen suuruutta harkittaessa otettaisiin huomioon moitittavuuden aste.

1.4.10. Ennakkotieto

Ohjauksen ja ennakkotiedon antaisi lääninverovirasto. Menettely säilyisi nykyisenkaltaisena. Verokausijaoituksesta luopumisen vuoksi ehdotetaan kuitenkin ennakkotieto annettavaksi määräajaksi, kuitenkin enintään ennakkotiedon antamista seuraavan kalenterivuoden loppuun.

1.4.11. Oikaisu- ja muutoksenhakumenettely

Muutoksenhakumenettelyn tulisi olla verovelvollisen kannalta mahdollisimman nopea, selkeä ja yksinkertainen. Tapauksissa, joissa verovelvollinen ja veroviranomainen ovat yhtä mieltä siitä, että lääninveroviraston päätös on verovelvollisen vahingoksi virheellinen, virheen korjaaminen tapahtuu nopeimmin ja yksinkertaisimmin silloin, kun lääninverovirasto ensiasteen veroviranomaisena korjaa virheen oikaisemalla päätöstään.

Edellä esitetyn perusteella ehdotetaan, että virheen laadusta riippumatta lääninverovirasto oikaisisi päätöstään, jos se joko omasta aloitteestaan tai verovelvollisen esittämästä vaatimuksesta havaitsee päätöksen virheelliseksi.

Kun verovelvollinen havaitsee tehneensä virheen vahingokseen, hän voi itse korjata virheen tilikauden seuraavissa kuukausi-ilmoituksissa tai tilikausi-ilmoituksessa. Tilikausi-ilmoituksen antamiselle säädetyн määrääjän jälkeen lääninverovirasto palauttaa liikaa suoritettun veron, jos se verovelvollisen hakemuksen perusteella tai muutoin toteaa, että verovelvollinen on suorittanut tilikaudelta liikaa veroa. Jos lääninverovirasto on kuitenkin tehnyt kyseisestä asiasta maksuunpano-, palautus- tai jälkiverotuspäätöksen, verovelvollisen olisi haettava päätökseen muutosta oikaisuvaatimuksella tai valituksella. Oikaisumenettely soveltuisi silloin, kun lääninveroviraston päätös on selvästi virheellinen. Varsinaisena muutoksenhakukeinona olisi valitus.

Lääninverovirasto oikaisisi päätöksessään olevat virheet myös siinä tapauksessa, että verovelvollinen on hakenut päätökseen muutosta valituksella. Tämän mahdollistamiseksi ehdotetaan, että verovelvollinen toimittaisi myös liikevaihtovero-oikeudelle osoitetut valitukset lääninverovirastolle. Sikäli kuin valituksessa esitettyjä vaatimuksia ei hyväksytä, lääninverovirasto lähettäisi asian lausuntoineen ja vastineineen liikevaihtovero-oikeuden ratkaistavaksi.

Oikaisu voitaisiin tehdä kolmen vuoden kuluessa tilikauden päättymisestä tai sanotun ajan kuluessa tehdyn vaatimuksen perusteella myöhemminkin.

Valtionasiamiehen valitukset koskevat säännönmukaisesti seikkoja, jotka lääninverovirasto on jo aikaisemmassa vaiheessa tutkinut ja joissa väitetty virhe on tapahtunut verovelvollisen eduksi. Nämä valitukset ehdotetaan aina käsiteltäväksi liikevaihtovero-oikeudessa sen jälkeen, kun lääninverovirasto on antanut lausuntonsa ja

verovelvolliselle on annettu tilaisuus vastineen antamiseen.

Valitusmahdollisuus

Valituskelpoisia päätöksiä olisivat kaikki täytäntönnäpänokelpoiset maksuunpanopäätökset, näin myös lääninveroviraston kuukausi-ilmoituksen perusteella tekemä maksuunpanopäätös. Valituskelpoisia olisivat myös tilikausi-ilmoituksen perusteella tehty maksuunpano- ja palautuspäätökset.

Muita valituskelpoisia päätöksiä olisivat rekisteröintipäätös, jota olisi erikseen pyydettyä valitusta varten, palautushakemukseen annettu päätös, oikaisuvaatimukseen annettu päätös, jälkiverotuspäätös ja ennakkotietopäätös.

Takaisinmaksun ennakkoa koskevaan päätökseen sekä päätökseen, jolla on päätetty olla antamatta ennakkotietoa, ei sen sijaan, kuten ei nykyisinkään, saisi hakea muutosta valittamalla.

Jos lääninverovirasto on kuukausi-ilmoituksen, tilikausi-ilmoituksen käsittelyn tai jälkiverotuksen yhteydessä tutkimansa asian osalta katsonut, että asia ei anna aiheutta toimenpiteisiin, ehdotetaan, että tällaisessakin tapauksessa olisi valtionasiamiehen valitusmahdollisuuden toteuttamiseksi tehtävä nimenomainen päätös, jos valtionasiamies sitä vaatii.

Valitusperusteet ja -aika

Nykyisin muutosta verotukseen voidaan hakea niin sanotulla säännönmukaisella 30 päivässä tehtävällä valituksella tai kolmen vuoden määräajassa tehtävällä perustevalituksella. Näiden ero on käytännössä supistunut pieneksi. Välittömässä verotuksessa perustevalitus on poistettu vuonna 1982 voimaan tulleella verotuslain muutoksella.

Koska ei ole erityisiä syitä pitää yllä erillistä perustevalitusjärjestelmää, ehdotetaan, että verovelvollinen voisi valittaa tilikauden verosta kolmen vuoden kuluessa tilikauden päättymisestä kaikilla perusteilla. Määräaika oikaisulle ja oikaisuvaatimuksen tekemiselle olisi sama. Epäselvyyksien välttämiseksi olisi laissa nimenomaisesti todettava, ettei myöskään verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annettussa laissa (367/61) olevia perustevalituksen tekemistä koskevia

säännöksiä olisi sovellettava liikevaihtoveroasioihin.

Jälkiverotuksesta verovelvollinen saisi niin ikään valittaa kolmen vuoden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, jolta jälkiverotus on toimitettu, kuitenkin aina vähintään 60 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Verovelvollisen tulisi valitusta varten pyytää rekisteröintitoimenpiteestä lääninverovirastolta päätös. Rekisteröintiasiassa valitusajaksi ehdotetaan 30 päiväksi kyseisen päätöksen tiedoksisaannista. Sama 30 päivän valitusajaksi olisi myös ennakkotietoasioissa.

Valtionasiamiehen 30 päivän valitusajaksi ehdotetaan laskettavaksi, kuten nykyisinkin, päätöksen tekemisestä. Perustevalituksen poistamisen jälkeen tämä valitusajaksi jäisi valtionasiamiehen osalta ehdottomaksi. Jos lääninverovirasto ei tee asiassa päätöstä sen vuoksi, että se hyväksyy verovelvollisen noudattaman menettelyn, olisi valtionasiamiehellä oikeus saada valitustaan varten perusteltu päätös verottamatta jättämisestä. Valtionasiamiehelle ei ehdoteta määräämää siinä suhteessa, milloin hänen olisi pyydettyä päätöstä valitustaan varten.

Valtionasiamiehen velvollisuus tehdä valitusaikeuden menettämisen uhalla tyytymättömyyden ilmoitus ehdotetaan menettelyn yksinkertaistamiseksi poistettavaksi.

Silloin kun muutoksenhakuviranomainen valtionasiamiehen valituksesta muuttaa verovelvollisasemaa koskevaa päätöstä, on ratkaisun takautuva voimaantulo ollut verovelvollisen oikeusturvan kannalta epätydyttävää. Tämän vuoksi ehdotetaan, että muutoksenhakuviranomaisen olisi muuttaessaan valtionasiamiehen valituksesta verovelvollisuusasemaa koskevaa päätöstä samalla määrättävä, mistä päivästä sen ratkaisua on sovellettava eli yleensä mistä päivästä liikkeenharjoittajan verovelvollisuus alkaa.

Valittaminen korkeimpaan hallinto-oikeuteen

Liikevaihtovero-oikeuden antamasta päätöksestä on muutoksenhakurajoitus huomioon ottaen oikeus valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivässä.

Koska muutoksenhakurajoitukset ovat nykyisin verokausikohtaisia ja ehdotuksen mukaan päätöksiä tehtäisiin kuukausimaksuista, tilikausi-ilmoitusten perusteella sekä jälkiverotuksista il-

man päätösten tällaista kohdentamista, ehdotetaan, että muutoksenhakurajoitukset säädettäisiin päätöskohtaisiksi.

2. Esityksen hallinnolliset vaikutukset

Ehdotetussa verotusmenettelyssä liikevaihtovero-iranomaisena toimisi nykyisen liikevaihtovero-toimiston asemesta lääninverovirasto. Tämän vuoksi nykyiset liikevaihtoverotoimistot lakkautettaisiin ja liikevaihtoverotuksen eri toiminnot siirtyisivät lääninverovirastojen tehtäväksi. Tehtävien siirtyminen edellyttää, että nykyiset liikevaihtoverotoimistojen virat ja toimet lakkautetaan ja lääninverovirastoihin perustetaan uuden verotusmenettelyn edellyttämät virat ja toimet. Niiden perustamisesta säädettäisiin vuoden 1988 ja vuoden 1989 tulo- ja menoarvion yhteydessä.

Liikevaihtoverotoimistoissa oli 1 päivänä tammikuuta 1987 yhteensä 485 virkaa tai tointa. Lääninverovirastojen virkojen ja toimien lukumäärä oli 1 päivänä helmikuuta 1987 puolestaan 1 483. Ehdotetun liikevaihtoverotusmenettelyn virkatarpeen arvioinnissa ovat lähtökohtana olleet nämä virkamäärät. Uuden liikevaihtoverotusmenettelyn virkatarvetta lisää nykyisestä liikevaihtoverotuksen tehostaminen. Virkatarve on tämän vuoksi arvioitu selvittämällä ehdotettujen liikevaihtoverotuksen toimintojen suorittamiseksi tarvittava työaika.

Jos vakanssitarvetta tarkastellaan pelkästään työnantajasuoritusten valvonnan ja siitä johtuvien ennakkoperintätehtävien hoitamisen nykyisin lääninverovirastoille aiheuttaman työmäärän perusteella, vakanssitarve olisi nykyisen 485 viran ja toimen asemesta 500 vakanssia. Lisäys nykyiseen määrään olisi 15 vakanssia. Kun lisäksi on otettava huomioon nykyisen liikevaihtoverotuksen aineellisen sisällön verotusmenettelyyn aiheuttamat erityispiirteet, vakanssitarve olisi 577. Lisäys nykyiseen määrään olisi tällöin 92 vakanssia. Tämä arvio perustuu liikevaihtoverotuksen eri toimintojen yksityiskohtaisiin työnkulkuihin ja niiden edellyttämään työsuoritusten määrään.

Liikevaihtoverotusmenettelyn yhteydessä siirtyvät tehtävät seitsemästä liikevaihtoverotoimistosta yhteentoista lääninverovirastoon. On arvioitavissa, että runsaat 100 henkilöä jäisi nykyisille työpaikkakunnilleen työskentelemään muissa kuin liikevaihtoverotustehtävissä.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Palkkauksesta ja muista menoista aiheutuvat vuotuiset lisäkustannukset olisivat henkilöstön lisäyksen sekä nykyisille työpaikkakunnilleen jäävän henkilöstön osalta yhteensä 22,5 miljoonaa markkaa. Työpaikkakunnilleen jääväksi arvioitun henkilöstön aiheuttamat palkkausmenot pienentyvät kuitenkin henkilöstön siirtyessä uusiin tehtäviin.

Kuukausittain maksettavan liikevaihtoveron oikean määrän selvittäminen edellyttää, että veron laskemiseksi varattua aikaa voidaan nykyisestäään pidentää. Laskenta-ajan ja vastaavasti veron maksuajan pidentäminen ei sellaisenaan vähennä liikevaihtoveron kertymää vuositasona, vaan verovelvollisten mahdollisuuksien parantuessa täyttää oikein velvollisuutensa ja verovalvonnan tehostuksessa veron kokonaiskertymä tulee jossain määrin kasvamaan.

Valtion kannalta maksuajan pidentymisestä aiheutuvat lopulliset vaikutukset ovat korkovaikutuksia. Lääninverovirastojen kantama liikevaihtoveron bruttomäärä oli vuonna 1986 yhteensä 20 990 miljoonaa markkaa. Valtion vuonna 1986 sijoitetuille varoilleen saaman keskikorkotuoton mukaan laskettuna veron kertymän lykkäytymisen 25 päivällä olisi merkinnyt 188 miljoonan markan korkotuottojen menetystä. Verovelvollisten näkökulmasta maksuajan pidentäminen merkitsee puolestaan korkohyötyä. Tämä olisi muodostunut edellä sanottua suuremmaksi, koska korkokantana voidaan käyttää suurempaa korkoa kuin valtion omille talletuksilleen saamaa korkokantaa.

Veron laskenta- ja maksuajan pidentäminen todennäköisesti vähentäisi nykyjärjestelmässä havaittavissa olevaa kausivaihteluista riippumatonta kuukausimaksujen painottumista verokausien viimeisille kuukausille. Mikä merkitys tällä olisi valtion verotulojen kertymän nopeutumiseen ei ole selvitettävissä. Jos kuukausikertymät ehdotetussa järjestelmässä tasapainottuisivat, merkitys valtion ja veronsaajien kannalta korkomenetysten ja -tuottojen suhteen olisi tältä osin päinvastaista kuin edellä on todettu.

Kuukausimaksuina toisaalta liian vähän ja toisaalta liikaa suoritettujen liikevaihtoverojen määrä on viime vuosina ollut markkamääräisesti samalla tasolla. Laskenta- ja maksuajan myöhentämisen arvioidaan supistavan sekä verolipuilla perittävien että palautettavien verojen määrää, jolloin edestakainen maksuliikenne vähenisi. Missä

määrin näin tapahtuisi ja kumpi erä pienenisi nopeammin sekä millä tavoin tämä vaikuttaisi valtiontalouteen, ei ole arvioitavissa.

Valtiontalouden tasapainon kannalta suurin kertaluonteinen vaikutus aiheutuu ehdotettuun järjestelmään siirtymisen yhteydessä. Liikevaihtoveron kertymän lykkääntyminen 25 päivällä nykyisestä merkitsee vuoden 1984 kertymätiidoilla laskettuna noin 520 miljoonan markan suuruista liikevaihtoveron tuoton vähentymistä. Muutoksen jälkeisten vuosien tasapainotilanne säilyisi muuttumattomana ja voisi ehkä parantua, jos veron kertyminen nykyisestä aientuisi.

Liikevaihtoveron eräpäivän muuttaminen kuukauden vaihteesta kunkin kuukauden 25 päiväksi

tasoittaa osaltaan myös valtion maksuvalmiusvaihteluja. Liikevaihtoveron kertyminen ajoittuu varsin tarkasti ennakonpidätyksinä ja työnantajan sosiaaliturvamaksuina saman kuukauden aikana kertyneiden verotulojen muille veronsaajille edelleen tilittämisen ajankohtaan. Liikevaihtoveron eräpäivän siirtämisellä pois kuukauden vaihteesta olisi myönteisiä vaikutuksia myös rahalaitosten kannalta, koska kuukauden vaihteen ruuhkat vähenisivät.

Vaikutuksia lieventää veronkantopalkkion poistaminen, joka lisää liikevaihtoveron tuottoa vuositasolla noin 30 miljoonaa markkaa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

12 §. Verovelvollista ei ole tarpeen määrätä liiketoimintansa erillisestä osasta eri verovelvolliseksi, minkä vuoksi pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

22 §. Pykälän 3 momentin ensimmäisen lauseen mukainen menettely koskee tapauksia, joissa myynnin verotusarvo koko tilikaudelta on negatiivinen ja joissa nykyisinkin voi saada takaisinmaksun ennakkoa. Takaisinmaksun ennakkoa maksettaisiin myös tilikauden viimeiseltä kalenterikuukaudelta.

Toisen virkkeen mukainen takaisinmaksu on tarkoitettu poikkeukselliseksi. Eriyisenä syynä voisivat olla esimerkiksi tilikaudelle sattuvat suurehkot investointivähennykset tai toiminnan kausivaihtelut, jolloin tiettyinä kautena suoritetaan pelkästään ostoja ja myyntitulot kertyvät toisena kautena. Yhtenäisen takaisinmaksumenettelyn luomiseksi verohallituksen tehtävänä on antaa ohjeet säännöksen soveltamisesta.

24 §. Veron laskenta- ja maksuaika pitenisi 25 päivällä. Tilikaudelle kuuluvien kuukausimaksujen suorittaminen vasta tilikausi-ilmoituksen antamisaajan jälkeen eli yli kuukauden kuluttua siitä, kun tilikauden viimeisen kalenterikuukauden maksu olisi suoritettava, olisi melko harvinaista. Tällöin olisi useissa tapauksissa ehditty jo toimittaa kuukausimaksun maksuunpano, jolloin

myöhästynyt maksu käytettäisiin maksamatta olevan veron suorituksiksi.

24 a §. Verovelvollisen olisi itse laskettava kalenterikuukaudelta suoritettava vero. Jos verovelvollinen maksaa erehdyksessä liikaa veroa, hän saisi itse korjata tekemänsä virheen maksamalla tilikauden seuraavilta kalenterikuukausilta vähemmän veroa.

Jos verovelvollinen maksaa kalenterikuukaudelta liian vähän veroa, hän saisi itse korjata tekemänsä virheen siten kuin 24 §:n 2 momentissa on säädetty. Verovelvollisen olisi veron suorittamisen yhteydessä maksettava oma-aloitteisesti myös veronlisäystä, jonka määrän hän laskisi itse 55 §:ssä säädettyllä tavalla.

29 §. Pykälän 1 momentti ehdotetaan korjattavaksi sanonnaltaan verohallinnon nykyistä organisaatiota vastaavaksi.

Vuoden 1986 alusta lukien ei ole enää katsottu tarpeelliseksi asettaa lvv-tavaratoimikuntaa. Eriyisesti tähän ovat vaikuttaneet eräät aineellisen lainsäädännön yksinkertaistamistoimenpiteet, jotka ovat vähentäneet lausuntojen pyytämistarvetta. Tämän vuoksi ehdotetaan, että myös laista poistetaan toimikunnan asettamista koskevat säännökset.

30 §. Pykälässä ehdotetaan, että liikevaihtovero-
roviranomaisena toimisi nykyisen liikevaihtovero-
toimiston asemesta lääninverovirasto. Kukin lääninverovirasto johtaisi ja valvoisi virka-alueellaan liikevaihtoveron määräämistä ja maksuunpanoa

sekä suorittaisi sen kanton ja perintään liittyvät tehtävät.

32 ja 33 §. Pykälät ehdotetaan kumottaviksi tarpeettomina.

34 §. Liiketoiminnan aloittamisesta ja lopettamisesta olisi ilmoitettava lääninverovirastolle tai verovirastolle. Ilmoitus voitaisiin tehdä eri veromuotojen osalta yhteisellä lomakkeella.

35 §. Liikevaihtoveron kuukausimaksujen valvomiseksi ehdotetaan, että kaikki verovelvollisten luetteloon merkityt antaisivat kuukausi-ilmoituksen. Näin ollen myös niiden, joiden myynnin verotusarvo kuukaudelta on negatiivinen tai joilla ei kuukauden aikana ole lainkaan verollista toimintaa, tulisi antaa kuukausi-ilmoitus.

Lisäksi ehdotetaan, että esimerkiksi kausiluonteinen yritys voisi antaa ilmoituksen myös pidemmältä ajalta siitä, että verollista liiketoimintaa ei tule olemaan. Jos tältä ajalta sitten kertyisi verotettavaa liikevaihtoa, kuukausi-ilmoitus olisi annettava.

Jos kuukausi-ilmoitusta ei kehotuksenkaan jälkeen anneta, tulisivat kysymyksen valvonta- ja muut toimenpiteet sen selvittämiseksi, onko kysymyksessä olevassa tapauksessa edellytykset maksuunpanoon.

Kuukausimaksujen valvontaa varten annettavaan kuukausi-ilmoitukseen merkittäisiin kuukauden verollinen myynti, vähennyskelpoiset ostot, myynnin verotusarvo ja suoritettavan veron määrä. Tilikausi-ilmoituksessa annettaisiin asetuksella säädettävät yksityiskohtaisemmat tiedot. Jos tilikausi-ilmoituksessa ilmoitettavat luvut poikkeavat siitä, mitä verovelvollinen on kuukausi-ilmoituksissa ilmoittanut, tulisi tilikausi-ilmoituksessa ilmoittaa myös kuukausikohtainen erittely.

36 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, minne ilmoitukset annetaan ja milloin ne katsotaan oikeaan aikaan annetuiksi. Väärälle lääninverovirastolle annettu ilmoitus on viran puolesta siirrettävä toimivaltaiselle lääninverovirastolle hallintomenettelylain (598/82) mukaisesti.

37 §. Ilmoitusten allekirjoittamista koskevia säännöksiä ehdotetaan kevennettäväksi siten, että yhteisön antamien ilmoitusten tulee olla toiminnin kirjoittamiseen oikeutetun henkilön tai henkilöiden allekirjoittama.

38 §. Pykälä ehdotetaan säilytettäväksi asiasällöltään entisenä muutoin paitsi että säännös veroviranomaisen velvollisuudesta antaa ohjausta liikevaihtoverotukseen kuuluvassa asiassa ehdotetaan siirrettäväksi ennakotietoa koskevien sään-

nösten yhteyteen, jonne se asiallisesti paremmin kuuluu.

39—41 §. Pykälisiin ehdotetaan tehtäväksi menettelyn uudistamisesta aiheutuvat terminologiset muutokset.

6 luku. Luvun otsikkoa muutettaisiin, koska rekisteröintiä ja veron määrittämistä koskevista säännöksistä muodostettaisiin yksi yhtenäinen luku.

42 §. Pykälässä säädettäisiin verovelvollisten rekisteristä, johon liikevaihtoverovelvolliset merkittäisiin. Rekisteri olisi valtakunnallinen ja kaikkien lääninverovirastojen käytettävissä. Tiedon henkilön tai yhteisön rekisteriin merkitsemisestä, esimerkiksi ostovähennysoikeuden selvittämiseksi, saisi lääninverovirastolta.

42 a §. Lääninverovirasto pitäisi verovelvollisten rekisteriä. Rekisteriin merkitsemistä ja siitä poistamista koskevista asioista ilmoitettaisiin asianomaiselle. Muutoksen hakemista varten asianomaisella tai valtionasiamiehellä olisi oikeus saada pyynnöstä lääninverovirastolta valituskelpoinen ja perusteltu päätös.

43 §. Varsinaista verotusta erillisine verotuspäätöksineen ei toimitettaisi, vaan suorittamatta jäänyt vero määrättäisiin maksettavaksi kuukausi-ilmoitusten ja tilikausi-ilmoitusten perusteella pykälässä esitetyn tavoin. Valtionasiamiehen kuulemisvelvollisuudesta ei ole tarpeen säätää laissa, koska tällainen säännös koskee viranomaisen sisäistä työskentelyjärjestystä.

44 §. Pykälän 1 momentin mukaan arviomaksuunpanon edellytyksenä on veron suorittamatta jääminen. Näin ollen pelkkä ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönti ei riittäisi maksuunpanon perustaksi, vaan lääninveroviraston olisi selvitettävä, että verovelvollinen on tosiasiallisesti harjoittanut verollista liiketoimintaa. Arvion perusteet pysyisivät muutoin entisellään.

Arviomaksuunpano tulisi joissain tapauksissa toimittaa kuukausittain, mutta säännös antaa mahdollisuuden maksuunpanoon myös usealta kuukaudelta samanaikaisesti. Arvioverotettavat eivät yleensä maksa lainkaan ennakkomaksuja eivätkä todennäköisesti antaisi kuukausi-ilmoitustakaan. Heidän osaltaan toimitetaan arvioverotus nykyisin kaksi kertaa vuodessa. Ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista, että arviomaksuunpano vastaisuudessa toimitettaisiin saman ryhmän osalta aina 12 kertaa vuodessa. Tämän vuoksi ehdotetaan, että lääninverovirastolla olisi mahdollisuus maksuunpanoon kuukautta pidemmältäkin ajalta.

45 §. Tilikausi-ilmoituksen antaisivat kaikki verovelvolliset. Se toimisi verovelvollisen tiedonantona siitä, että hänellä on muutettavaa niihin verotusta varten annettuihin tietoihin, jotka on ilmoitettu veron kuukausittaisen suorittamisen yhteydessä. Jos tilikausi-ilmoitus on yhdenmukainen tarkkailukaudelta suoritettujen kuukausimaksujen kanssa, se ei aiheuttaisi toimenpiteitä, ellei niihin olisi muiden tietojen perusteella aiheetta.

Kun tilikausi-ilmoituksessa annetut tiedot ja muut tiedot eivät antaisi aiheutta veron määräämiseen, olisi tästä seikasta tehtävän päätöksen asiallinen sisältö vain sen toteamista, että annettu ilmoitus ei anna aiheutta toimenpiteisiin. Tämän toteaminen ei edellyttäisi varsinaisen hallintopäätöksen tekemistä asiassa. Päätöksentekomenettelyyn ryhdyttäisiin vain niissä tapauksissa, joissa tosiasiaa päätettäisiin verovelvollista koskevasta oikeudesta tai velvollisuudesta.

Jos tilikausi-ilmoitus tai muu selvitys osoittaisi verovelvollisen suorittaneen tarkkailuajalta liikaa veroa, liikaa määrää palautettaisiin hänelle. Lääninverovirasto voisi palauttaa liikaa suoritettua veron vain siinä tapauksessa, että lääninverovirasto ei ole tehnyt kyseisestä asiasta maksuunpano-, palautus- tai jälkiverotuspäätöstä. Jos lääninverovirasto on tehnyt kyseisestä asiasta päätöksen, verovelvollisen olisi pyydettävä liikaa suoritettua veron palauttamiseksi 57 b §:ssä tarkoitettua oikaisua tai haettava lääninveroviraston päätökseen muutosta valittamalla. Liikaa suoritettua veron palauttamiselle ehdotetaan säädettäväksi sama määräaika kuin oikaisulle eli kolme vuotta kyseisen tilikauden päättymisestä.

Jos kuukausittaisten maksujen summa olisi pienempi kuin tilikausi-ilmoituksessa ilmoitettu, erotus maksuunpantaisiin verovelvolliselle. Kysymyksessä olevassa tapauksessa verovelvollisen olisi tilikausi-ilmoituksessaan kuukausittain eriteltävä oikeat myynnin verotusarvot tarkkailukauden sisäisen viivästysseuraamuksen määräämistä varten.

Tahallisisa tai verovelvollisen ilmeiseen huolimattomuuteen perustuvissa laiminlyöntitapauksissa olisi lisäksi mahdollisuus määrätä erikseen veronkorotus.

Tilikausi-ilmoituksen yhteydessä verovelvollisen saattaisi hakea ratkaisuja verotuksen tulkin-takysymyksiin esimerkiksi ilmoittamalla, ettei hän ole suorittanut veroa jostain liiketoimesta. Jos tuo liiketoimi olisi verollinen, katsottaisiin, ettei veroa ole tietyltä kuukaudelta suoritettu oikeamääräisenä, ja puuttuva vero maksuunpantaisiin edellä selvitettyllä tavalla veronlisäyksi-

neen. Jos liiketoimi katsottaisiin verottomaksi, voitaisiin verovelvolliselle antaa kulloinkin tarpeelliseksi katsottava ohjaus.

46 §. Jälkiverotusta ei ehdotuksen mukaan tul-taisi toimittamaan tietyltä ajanjaksolta. Jälkiverotus ehdotetaan kohdistettavaksi yksittäisiin liiketapahtumiin, ja liiketapahtuma yksilöidään vain mainitsemalla sen ajankohta.

Jälkiverotuksen muodolliset edellytykset tulisi-vat sovellettaviksi vuoden kuluttua tilikauden päättymisestä. Tätä ennen tilikaudelta voitaisiin määrätä veroa suoritettavaksi, vaikka suorittamat-ta jääminen ei olisi johtunut verovelvollisen syys-tä. Säännös sisältäisi näin ollen asiallisesti vuoden määräajan tilikaudelta menevän veron määräämi-selle. Jos liikkeenharjoittaja määrätään takautu-vasti verovelvolliseksi, tulisi vero lähinnä edelli-seltä vuodelta määrättäväksi ehdotetun 43 §:n nojalla ja kahdelta sitä edeltävältä vuodelta 46 §:n jälkiverotussäännösten nojalla.

Jos virheiden kohdistaminen tapahtuma-aikan-sa korkoseuraamuksen määrittämistä varten ei ole mahdollista, kuten esimerkiksi arvioverotusta-pauksissa, korkona pidettävä veronlisäys lasketta-siin tilikausien virheiden markkamäärien ajallisen painotuksen mukaan.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännökset jälkiveroa koskevasta kuittauksesta. Edellytyksenä olisi, että se, joka on suorittanut veroa liikaa, antaisi sitoumuksen olla valitusteit-se tai oikaisumenettelyllä vaatimatta liikaa suoritet-tua veroa takaisin.

Pykälän 3 momentissa annettaisiin lääninvero-virastolle oikeus jättää jälkiverotus toimittamatta silloin, kun virhe on vähäinen. Virhettä voitaisiin pitää vähäisenä, jos jälkiverotettava määrä muo-dostuisi pieneksi. Virheen vähäisyyden arvoste-luun vaikuttavat myös verovelvollisen toiminnan laajuus ja muut olosuhteet. Verohallituksen teh-tävänä olisi antaa asiasta tarkemmat määräykset. Pykälän nojalla annettavilla ohjeilla tarkastustoi-minta ja muu verovalvonta voitaisiin lisäksi koh-dentaa olennaisiin virheisiin.

47 §. Säännökset jälkiverotuksen kohdistami-sesta kuolinpesään säilyisivät asiallisesti ennallaan.

47 a §. Pykälään ehdotetaan otettavaksi nykyi-sin 47 §:n 2 momentissa olevan säännöksen mu-kainen säännös verovelvollisen ja verovelvollisen kuolinpesän kuulemisesta ennen jälkiverotuksen toimittamista.

49 §. Veronkorotuksen prosenttimääriä ja pe-rusteita ei ehdoteta muutettaviksi. Jälkiverotuk-

sen yhteydessä määrättävä veronkorotus korvattaisiin kuitenkin osittain veronlisäyksellä.

Veronkorotusta voitaisiin määrätä kuukausimaksun suorittamisen laiminlyönnin johdosta. Veronkorotusta voitaisiin myös määrätä tilikausi-ilmoituksen käsittelyn yhteydessä kaikkien tilikauden aikana myöhästyneiden maksujen osalta.

Jos kuukausi-ilmoituksen antaminen on laiminlyöty ja lääninverovirasto on selvittänyt, että verovelvollisella on ollut verollista liiketoimintaa, tulisi kuukausimaksun maksuunpanon yhteydessä määrättäväksi veronkorotus myös kuukausi-ilmoituksen antamisen laiminlyönnin johdosta. Korotuksen suuruutta määrättäessä otettaisiin huomioon teon moitittavuutta osoittavat seikat, kuten aikaisemmat kuukausi-ilmoitusten laiminlyönnit.

Jos verovelvollinen ei kehotuksenkaan jälkeen ole antanut tilikausi-ilmoitusta, määrättäisiin tilikausi-ilmoituksen laiminlyönnin johdosta veronkorotus. Jos tilikauden aikana ei ole annettu kuukausi-ilmoituksia eikä tilikauden aikana ole tehty maksuunpanopäätöksiä, määrättäisiin tilikausi-ilmoituksen antamisajan päätyttyä veronkorotusta myös kuukausi-ilmoitusten laiminlyönnin johdosta.

Veronkorotukset laskettaisiin edelleenkin prosenttimäärien mukaisena osuutena verosta, jota verovelvollisen moitittava käyttäytyminen koskee. Verovelvolliselle ei näin ollen voitaisi määrätä korotusseuraamusta, jos hänelle ei tule tai ole tullut suoritettavaksi veroa.

50 §. Pykälässä mainittaisiin ne tapaukset, joissa verovelvollisen antamien ilmoitusten tai muun selvityksen perusteella tehdään veron määräämistä koskevassa asiassa perusteltu hallintopäätös. Muissa tapauksissa päätöstä ei tehtäisi.

54 §. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi menettelyn uudistamisesta aiheutuvat terminologiset muutokset.

55 §. Jos verovelvollinen ei ole suorittanut kokonaisuudessaan kuukausimaksua, määrättäisiin kuukausimaksun maksuunpanopäätöksessä suorittamatta olevalle määrälle veronlisäystä. Veronlisäys olisi yksi markka kultakin täydeltä sadalta markalta jokaiselta kalenterikuukaudelta sen kuukauden alusta lukien, jona vero olisi ollut suoritettava, maksulipun eräpäivää edeltävän kuukauden loppuun.

Vaikka maksuunpanopäätös voitaisiin tehdä usealta kuukaudelta samanaikaisesti, laskettaisiin veronlisäys kuitenkin kuukausikohtaisesti siten, että kultakin kalenterikuukaudelta laiminlyödyille määrälle laskettaisiin veronlisäystä sen kuukau-

den alusta lukien, jona vero olisi tullut suorittaa. Jos verovelvollinen ei ole antanut kuukausi-ilmoitusta tai annettua ilmoitusta ei voida pitää luotettavana, määrättäisiin kuukausittaisessa arvio-maksuunpanossa veronlisäystä arviolta maksuunpanulle määrälle samoin perustein.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännökset veronlisäyksen laskemisesta eräissä erityistapauksissa. Jos vero määrätään arvioimalla, ei ole selvitettävissä, miltä kalenterikuukaudelta veroa on jäänyt suorittamatta. Niin ikään tällainen selvitys voi jälkiverotustilanteissa aiheuttaa kohtuutonta lisätyötä sekä veroviranomaiselle että verovelvolliselle. Näissä tapauksissa voitaisiin veronlisäyksen laskemisen alkamisajankohta arvioida virheiden keskimääräisen painottamisen mukaisen ajan perusteella ja määrätä yksi yhteinen veronlisäys.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännökset verovelvollisen velvollisuudesta suorittaa veronlisäystä myöhästyneelle kuukausimaksulle oma-aloitteisesti. Myöhästynyt maksut kohdistettaisiin sille kuukaudelle, jolta verovelvollinen on tarkoittanut ne maksaa. Verovelvollisen tulisi veron maksamisen yhteydessä suorittaa oma-aloitteisesti myöhästyneelle maksulle myös veronlisäystä.

Tilikausi-ilmoituksen antamisen jälkeen määrättäisiin veronlisäykset niistä laiminlyödyistä kuukausimaksuista, joita ei ole pantu maksuun vielä tilikauden aikana, ja niistä myöhästyneistä kuukausimaksuista, joille verovelvollinen ei ole oma-aloitteisesti suorittanut veronlisäystä. Veronlisäys laskettaisiin kuukausikohtaisesti. Tätä varten tilikausi-ilmoitukseen olisi merkittävä, miltä kuukaudelta veroa on jäänyt suorittamatta.

Edellä esitetyllä tavalla laskettu veronlisäys saattaa jälkiverotuksen yhteydessä muodostua joissain tapauksissa nykytilanteeseen verrattuna kohtuuttoman suureksi. Vaikka periaatteessa veronlisäys tulisi kaikissa tapauksissa koronluonteisena eränä laskea samalla tavalla, tulisi tilanteissa, joissa verovelvollisen moitittavuus on vähäinen ja jolloin veronkorotus ei tule kysymykseen, voida myös veronlisäystä pienentää. Pykälän 5 momenttia veronlisäyksen laskemisesta jostain myöhemmästä ajankohdasta lukien voitaisiin soveltaa myös tulkintavirheen johdosta määrättävän veronlisäyksen kohtuullistamiseen.

55 a §. Säännöksellä pyritään välttämään tilanteita, joissa veroviranomainen määräisi veroa suoritettavaksi varmuuden vuoksi, jolloin verovelvollisen asiaksi jäisi valittaa päätöksestä. Säännös merkitsee asiallisesti nykyisen käytännön kir-

jaamista. Säännöksellä ei laajenneta viranomaisen mahdollisuuksia jälkikäteen puuttua suoritettun veron määrään, koska valtionasiamiehen pyytessä päätöstä vasta vuoden kuluttua tilikauden päättymisestä, maksuunpano voidaan toimittaa vain, jos 46 §:ssä säädetty jälkiverotuksen edellytykset ovat olemassa.

55 b §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi veron vahvistamisesta luopumisen edellyttämät sanonnalliset muutokset.

Samanaikaisesti tämän esityksen kanssa on annettu esitys liikevaihtoverolain muuttamisesta, jossa huojennuspalautuksen markkamääriä on ehdotettu korotettaviksi. Kun mainittu muutos on ehdotettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1988, tässä esityksessä on otettu huomioon ehdotetut korotukset.

56 §. Palautukselle suoritettaisiin korkoa tilikausittain eikä sitä laskettaisi kuukausikohtaisesti. Koska tilikauden viimeisen kalenterikuukauden vero on suoritettava tilikauden päättymistä seuraavan toisen kuukauden 25 päivään mennessä, laskettaisiin palautukselle korko sanotun kuukauden lopusta.

57 §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi menettelyn uudistamisen edellyttämät terminologiset muutokset.

7 luku. Luvun otsikkoa muutettaisiin, koska luvussa säädettäisiin sekä oikaisusta että valituksesta.

57 a §. Lääninveroviraston olisi aina korjattava sen päätöksessä oleva ilmeinen kirjoitus- tai laskuvirhe. Päätöksen korjaamiselle ei säädettäisi määräaikaa. Virheen korjaamisessa noudatettaisiin hallintomenettelylain 27 ja 28 §:n säännöksiä.

57 b §. Lääninveroviraston olisi oikaistava päätöstään, jos päätös on verovelvollisen vahingoksi virheellinen. Lääninverovirasto voisi oikaista maksuunpano- ja palautuspäätöstä, jälkiverotuspäätöstä, rekisteröintipäätöstä ja ennakkotietopäätöstä. Oikaisu ei edellyttäisi verovelvollisen hakemusta, vaan lääninveroviraston olisi aina oikaistava virheelliseksi toteamansa päätös. Oikaisuusäänös mahdollistaisi päätöksessä olevan virheen korjaamisen silloinkin, kun suoritettavan tai palautettavan veron määrä ei ole virheellinen, esimerkiksi jos päätöksessä on väärä henkilö määrätty verosta vastuuseen.

Jos lääninverovirasto ei verovelvollisen hakemuksesta oikaisisi päätöstään, verovelvollinen voisi hakea oikaisuasiassa annettuun päätökseen muutosta 58 §:ssä säädetyllä tavalla. Verovelvollisen oikeus valittaa lääninveroviraston alkuperäis-

sestä päätöksestä ei kuitenkaan riippuisi siitä, että hän on ensin pyytänyt lääninverovirastolta oikaisua.

58 §. Myös niihin päätöksiin, joissa lääninverovirasto soveltaa liikevaihtoverolakia täydentäviä säädöksiä, kuten tuotannollisia investointeja ja eräitä elintarvikkeita koskevia lakeja, haetaan muutosta tässä laissa säädettyssä järjestyksessä. Sen sijaan, jos lääninverovirasto tekee päätöksiä veronkantoviranomaisena, sovellettaisiin muutoksenhakuun veronkantolakia (611/78).

Rekisteröintiasiassa verovelvollisen olisi valitusta varten pyydettävä lääninverovirastolta valituskelpoinen rekisteröintipäätös. Jos verovelvollinen hakee muutosta veron määrään asiassa, josta ei ole tehty maksuunpano- tai palautuspäätöstä, tulisi hänen ensin pyytää liikaa suoritettun veron palauttamista ja tätä koskevaan päätökseen hän voisi sitten hakea muutosta. Jos taas asiasta on tehty maksuunpanopäätös, valitettaisiin sanotusta päätöksestä. Näin ollen muutoksenhaun perustana olisi aina lääninveroviraston päätös.

Valituskirjelmä olisi aina toimitettava lääninverovirastoon, jotta lääninverovirasto voisi tarvittaessa oikaista päätöksessä olevan virheen 57 b §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Valtionasiamiehen valitusaika olisi myös muissa kuin rekisteröinti- ja ennakkotietoasioissa 30 päivää päätöksen tekemisestä.

Pidennettäessä verovelvollisen valitusaikaa säännönmukaisessa muutoksenhaussa ja poistettaessa mahdollisuus perustevalituksen tekemiseen olisi samalla selvyiden vuoksi laissa nimenomaisesti todettava, ettei myöskään verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa säädetyn perustevalituksen tekeminen ole tässä laissa tarkoitetuissa asioissa mahdollista.

59 §. Pykälässä on säännökset valitus- ja oikaisumenettelystä lääninverovirastossa. Pykälän 1 momentin mukaan on valituksen johdosta aina varattava vastapuolelle tilaisuus vastineen antamiseen. Säännös siitä, että tilaisuus vastaselityksen antamiseen on varattava vain tarvittaessa, ei estä nykyistä hallinnollista menettelyä, jonka mukaan verovelvolliselle varataan aina tilaisuus vastaselityksen antamiseen valtionasiamiehen vastineen johdosta.

Verovelvollisen valitettua lääninveroviraston päätöksestä lääninveroviraston olisi aina 57 b §:n mukaisesti oikaistava päätöstään, jos se toteaa päätöksen virheelliseksi. Jos lääninverovirasto oikaisee päätöstään kaikilta osin verovelvollisen vaatimusten mukaisesti eikä valitusta siten enää olisi tarpeen saattaa liikevaihtovero-oikeuden kä-

siteltäväksi, valitus katsottaisiin rauenneeksi. Pykälän 2 momentissa on tätä koskeva säännös. Lääninveroviraston päätökseen voisivat hakea muutosta sekä verovelvollinen että valtionasiamies.

Pykälän 3 momentissa on säännös menettelystä siinä tapauksessa, että lääninverovirasto oikaisee päätöstään ainoastaan osaksi verovelvollisen vaatimusten mukaisesti. Siltä osin kuin lääninverovirasto oikaisisi päätöstään, se palauttaisi verovelvolliselle liikaa suoritettua tai palauttamatta jääneen veron. Niiltä osin kuin verovelvollisen vaatimukset eivät antaisi aihetta päätöksen oikaisemiseen, lääninverovirasto ei tekisi asiassa päätöstä, vaan antaisi ainoastaan lausuntonsa ja hankkisi verovelvolliselta lausuntoon vastineen. Jos verovelvollinen tai valtionasiamies ovat tyytymättömiä lääninveroviraston oikaisupäätökseen, heidän tulisi hakea päätökseen muutosta liikevaihtovero-oikeudelta. Ratkaistessaan asian liikevaihtovero-oikeus toteaisi päätöksessään, jollei mahdollisesti tehdyistä valituksista muuta aiheudu, enemmän lausunnon antamisen verovelvollisen valituksesta raukeavan siltä osin kuin lääninverovirasto on oikaissut päätöstään.

Jos lääninverovirasto katsoo, ettei miltään osin ole aihetta hyväksyä verovelvollisen valituksessa esitettyjä vaatimuksia, se ei anna asiassa päätöstä vaan ainoastaan lausunnon. Tässä tapauksessa samoin kuin valtionasiamiehen ollessa valittajana lääninverovirasto asianomaiset välitoimet suoritettuaan toimittaa päätöstä tekemättä asian käsittelystä syntyneet asiakirjat liikevaihtovero-oikeudelle.

59 b §. Pykälään ehdotetaan siirrettäväksi liikevaihtovero-oikeuden päätöksessä olevan virheen oikaisemista koskeva 61 §:n säännös.

61 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

62 §. Muutoksenhakurajoitukset olisivat päätöskohtaisia riippumatta siitä, koskeeko valitus kuukausimaksun maksuunpanopäätöstä tai tilikausi-ilmoituksen perusteella tehtyä päätöstä.

63 a §. Säännöksellä pyritään poistamaan se nykyinen epäkohta, että liikkeenharjoittaja liikevaihtovero-oikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä määrätään takautuvasti verovelvolliseksi, vaikka hän ei ole syyllistynyt ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyöntiin.

65 §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi menettelyn uudistamisesta aiheutuva terminologinen muutos.

8 luku. Luvun otsikkoa muutettaisiin, koska

ohjausta ja ennakkotietoa koskevista säännöksistä muodostettaisiin yksi yhtenäinen luku.

66 §. Ohjaus on maksuton, koska toisin ei ole nimenomaan säädetty.

67 §. Ennakkotieto ehdotetaan valtiota sitovaksi enintään antamista seuraavan kalenterivuoden loppuun. Ennakkotietopäätöksessä määrätisiin ennakkotiedon tarkempi soveltamisaika, joka voisi edellä mainituissa puitteissa vastata myös hakijan tilikausia.

Ennakkotietoasioiden ratkaisun joutuisuuden suuren merkityksen vuoksi muutoksenhakuviranomaisten tulisi käsitellä ennakkotietoasiat kiiressä.

Pykälän 4 momentti on tarpeen viranomaisten keskinäisen toimivallan jakamista varten. Siten ennakkotiedon maahantuonnista suoritettavasta verosta antaisi edelleenkin vain tullihallitus.

70 §. Veronkantopalkkiojärjestelmästä luopumisen vuoksi pykälä ehdotetaan kumottavaksi.

74, 75 ja 77 a §. Pykäliin ehdotetaan tehtäväksi menettelyn uudistamisesta ja verohallinnon nykyisestä organisaatiosta aiheutuvat muutokset. Verohallinnon virkamiehen esteellisyydestä on tarkoitus säätää verohallinnosta annettavassa laissa, minkä vuoksi 74 §:n 2 momentti ehdotetaan poistettavaksi laista.

79 §. Lääninveroviraston oikeus yksittäistapauksessa pidentää ilmoituksen jättöaikaa koskisi vain tilikausi-ilmoitusta, koska kuukausi-ilmoitus annettaisiin yleensä maksun yhteydessä.

80 §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi menettelyn uudistamisesta ja verohallinnon nykyisestä organisaatiosta aiheutuvat muutokset.

2. Säättämisyjärjestys ja voimaantulo

Verotusmenettelyä ja -organisaatiota koskevat säännökset kuuluvat niin sanotun muodollisen vero-oikeuden piiriin myös veronkantopalkkion kumoamisen osalta. Koska lakiehdotus ei koske uutta tai lisättyä veroa, se olisi käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n mukaisessa järjestyksessä.

Verotusmenettelyn uudistus on sekä verovelvollisten että verohallinnon kannalta tarkoituksenmukaisinta toteuttaa kalenterivuoden alkaessa.

Ennen uuteen verotusmenettelyyn siirtymistä valmistellaan organisaatiomuutoksen edellyttämät hallintoa koskevat säännökset. Tulo- ja menoarviossa vuodelle 1988 esitettäisiin kustannus-

laskelmin ehdotettujen hallinnollisten ja organisaattoristen muutosten yksityiskohtaiset vaikutukset virkoja ja toimia koskeviin järjestelyihin. Menettelyuudistus edellyttää myös lääninverovirastojen nykyisen organisaation kehittämistä ja uudistus on lisäksi sovittava verohallinnon vireillä oleviin atk-toiminnon uudistushankkeisiin. Edellä mainittujen syiden vuoksi liikevaihtoverotusmenettelyn muutos ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1989, mistä lähtien sovellettaisiin uutta järjestelmää.

Tätä lakia sovellettaisiin myös lain voimaantuloa edeltäneeltä ajalta suoritettavaa veroa koske-

vaan menettelyyn. Ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä sovellettaisiin kuitenkin ennen lain voimaantuloa päättäneeltä verokaudelta suoritettavaan veroon, veroilmoitukseen ja verotuksen toimittamiseen sekä eräiltä osin muutoksenhakuun.

Kantopalkkiojärjestelmästä luopuminen tapahtuisi kumoamalla sitä koskeva pykälä. Veronkantopalkkio maksettaisiin viimeisen kerran vuodelta 1987.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

liikevaihtoverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 5 päivänä joulukuuta 1963 annetun liikevaihtoverolain (532/63) 12 §, 29 §:n 3 momentti sekä 32, 33, 61 ja 70 §,

sellaisina kuin niistä ovat 32 § osittain muutettuna 27 päivänä helmikuuta 1970 annetulla lailla (158/70), 33 ja 70 § 9 päivänä heinäkuuta 1976 annetussa laissa (608/76) ja 61 § 15 päivänä toukokuuta 1981 annetussa laissa (331/81),

muutetaan 22 §:n 2 ja 3 momentti, 24 §, 29 §:n 1 momentti, 30 §, 34—39 §, 40 §:n 1 momentti, 41 §:n 2 momentti, 6 luvun otsikko, 42 §, 43—47 §, 49 §:n 1—3 momentti, 50 §, 54 §:n 2 momentti, 55 §, 55 b §, 56 §:n 2 momentti, 57 §, 7 luvun otsikko, 58 ja 59 §, 62 §:n 2 ja 3 momentti, 65 §, 8 luvun otsikko, 67, 74, 75, 77 a ja 79 § sekä 80 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 22 §:n 2 ja 3 momentti mainituissa 9 päivänä heinäkuuta 1976 annetussa laissa, 42 ja 79 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla, 24 § muutettuna 18 päivänä kesäkuuta 1971 ja 11 päivänä elokuuta 1978 annetuilla laeilla (495/71 ja 617/78), 30 ja 50 § osittain muutettuna mainitulla 11 päivänä elokuuta 1978 annetulla lailla, 35 § muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1965 annetulla lailla (735/65) ja mainitulla 9 päivänä heinäkuuta 1976 annetulla lailla, 37 § osittain muutettuna 15 päivänä toukokuuta 1981 annetulla lailla (331/81), 39 § ja 40 §:n 1 momentti 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa (1064/74), 42 § osittain muutettuna mainitulla 9 päivänä heinäkuuta 1976 annetulla lailla, 49 §:n 3 momentti 28 päivänä joulukuuta 1984 annetussa laissa (970/84), 55 § 13 päivänä helmikuuta 1976 annetussa laissa (151/76), 55 b § päivänä kuuta 1987 annetussa laissa (), 56 §:n 2 momentti mainituissa 11 päivänä elokuuta 1978 annetussa laissa, 58 ja 59 §, 62 §:n 3 momentti ja 65 § mainituissa 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetussa laissa, 62 §:n 2 momentti 6 päivänä elokuuta 1982 annetussa laissa (603/82), 67 § osittain muutettuna 28 päivänä kesäkuuta 1968 annetulla lailla (393/68) ja mainitulla 27 päivänä helmikuuta 1970 annetulla lailla ja 77 a § mainituissa 27 päivänä helmikuuta 1970 annetussa laissa, sekä

lisätään lakiin uusi 24 a, 42 a, 47 a, 55 a, 57 a, 57 b ja 59 b §, 62 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainituilla 18 päivänä kesäkuuta 1971 ja 6 päivänä elokuuta 1982 annetuilla laeilla, uusi 4 ja 5 momentti, lakiin uusi 63 a § sekä laista mainitulla 9 päivänä heinäkuuta 1976 annetulla lailla kumotun 66 §:n tilalle uusi 66 §, joka samalla siirretään 8 lukuun, seuraavasti:

22 §

Jos 17 §:n 2 momentissa tai 18, 19 taikka 20 §:ssä tarkoitettuja vähennyksiä ei voida myynnin verotusarvoa kalenterikuukaudelta laskettaessa tehdä täysimääräisinä, verovelvollinen saa ot-

taa vähentämättä jääneen määrän vähennyksenä huomioon tilikauden seuraavina kalenterikuukausina. Jos vähennys ei sitenkään tule kokonaisuudessaan verovelvollisen hyväksi, hänellä on oikeus saada takaisin määrä, joka vastaa erotuksesta laskettavaa veroa.

Verovelvolliselle, jonka vähennyskelpoiset ostot tilikaudella ovat todennäköisesti suuremmat kuin tilikauden verollinen myynti, maksetaan 2 momentin säännöksistä poiketen esitetyn selvityksen perusteella hakemuksesta kalenterikuukausittain takaisinmaksun ennakkona kalenterikuukaudelta vähentämättä jäänyttä määrää vastaava vero. Erityisistä syistä voidaan jo tilikauden aikana palauttaa vero, jonka verovelvollinen 2 momentin mukaan on todennäköisesti saava takaisin tilikaudelta jo maksetut verot sekä tilikauden todennäköinen verollinen myynti ja vähennyskelpoiset ostot huomioon ottaen. Hakemus on tehtävä vahvistettua lomaketta käyttäen ja toimitettava lääninverovirastolle.

24 §

Kalenterikuukaudelta laskettu vero on suoritettava viimeistään kalenterikuukautta seuraavan toisen kuukauden 25 päivänä. Jos mainittu päivä on pyhäpäivä, arkilauantai tai juhannusaatto, veron saa suorittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Jos kalenterikuukaudelta laskettu vero on suoritettu myöhemmin kuin 1 momentissa on säädetty, maksu katsotaan suoritukseksi siltä kalenterikuukaudelta, jolta verovelvollinen on kuukausi-ilmoituksessaan ilmoittanut sen suorittaneensa tai jolta hänen on muutoin katsottava sen suorittaneen. Tilikausi-ilmoituksen antamiselle säädetyn määräajan jälkeen suoritettu maksu käytetään maksuunpannun maksamatta olevan veron, veronkorotuksen ja veronlisäyksen sekä perittävän viivästyskoron ja jäämämaksun suoritukseksi.

24 a §

Jos verovelvollinen on suorittanut liikaa veroa, hän saa korjata tekemänsä virheen vähentämällä liikaa suoritettun veron määrän saman tilikauden seuraavilta kalenterikuukausilta laskettavasta verosta.

29 §

Verotuksen yleinen valvonta kuuluu valtiovarainministeriön alaiselle verohallitukselle.

30 §

Lääninveroviraston tehtävänä on veron määrääminen, veron suorittamisen valvonta ja veronkantoto.

Verovelvollista koskevat asiat kuuluvat sen lääninveroviraston käsiteltäviin, jonka toimialueella verovelvollisen kotikunta on.

Verohallitus määrää yhden tai useamman lääninveroviraston virkamiehen toimimaan valtion etua valvovana valtionasiamiehenä.

34 §

Joka ryhtyy harjoittamaan tässä laissa tarkoitettua liiketoimintaa, on tehtävä siitä ennen liiketoiminnan alkamista kirjallinen ilmoitus lääninverovirastolle tai verotoimistolle.

Verovelvollisuuden lakkaamisesta on tehtävä viipymättä ilmoitus lääninverovirastolle tai verotoimistolle.

35 §

Verovelvollisen on kultakin kalenterikuukaudelta annettava kuukausi-ilmoitus viimeistään kalenterikuukautta seuraavan toisen kuukauden 25 päivänä tai, jos mainittu päivä on pyhäpäivä, arkilauantai tai juhannusaatto, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Ilmoitus siitä, että veroa ei ole suoritettava, voidaan antaa myös etukäteen usealta kuukaudelta.

Kultakin tilikaudelta on annettava tilikausi-ilmoitus kolmen kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

Annettavista tiedoista säädetään asetuksella. Tiedot annetaan verohallituksen vahvistamilla lomakkeilla.

36 §

Kuukausi-ilmoitus ja tilikausi-ilmoitus annetaan asianomaiselle lääninverovirastolle. Postitse saapunut ilmoitus katsotaan oikeaan aikaan annetuksi, jos ilmoituksen sisältävä postilähetys on 35 §:ssä säädettyssä määräajassa jätetty postiin lääninverovirastolle osoitettuna. Kuukausimaksun suorittamisen yhteydessä annettu kuukausi-ilmoitus katsotaan annetuksi silloin, kun maksu on suoritettu asianomaiseen rahalaitokseen.

37 §

Ilmoittamisvelvollisen henkilön on allekirjoitettava kuukausi-ilmoitus ja tilikausi-ilmoitus ja muut veroviranomaisille annettavat asiakirjat. Velvollinen täyttämään, mitä ilmoittamisvelvollisuudesta on säädetty, on holhottavan puolesta holhooja, poissa olevan puolesta hänelle määrätty uskottu mies ja kuolinpesän puolesta se, jolla on pesä hallussaan, tai, jos pesä on jaettu, se, jonka hallussa pesä oli jaon aikana.

Yhteisön ilmoitusten ja asiakirjojen tulee olla toiminimen kirjoittamiseen oikeutetun henkilön tai henkilöiden allekirjoittamia. Avoimen yhtiön, kommandiittiyhtiön ja yhtymän ilmoittamisvelvollisuuden täyttäminen on sellaisen osakkaan velvollisuutena, joka 7 §:n mukaan on verosta vastuussa.

Ilmoittamisvelvollisuuden täyttäminen henkilön puolesta, joka ei asu Suomessa, sekä ulkomaisen yhteisön, laitoksen ja säätiön puolesta on myös niiden täällä olevan edustajan asiana.

Joka poissaolon tai muun laillisen esteen tähden on estynyt täyttämästä ilmoittamisvelvollisuuttaan, saa asettaa sijaansa soveliaan henkilön. Verovelvollinen vastaa kuitenkin siitä, mitä sijainen tekee tai jättää tekemättä.

Lääninveroviraston on vaadittaessa annettava todistus asiakirjan vastaanottamisesta.

Kuukausi-ilmoituksessa ja tilikausi-ilmoituksessa saadaan verollisen myynnin ja vähennyskelpoisten ostojen raha-arvot sekä myynnin verotusarvo ilmoittaa täysin markoin siten, että markkojen yli menevät pennit jätetään lukuun ottamatta. Täysin markoin ilmoitettavia määriä laskettaessa otetaan myynnit ja ostot sekä muut yksittäiset erät kuitenkin lukuun pennin tarkkuudella.

38 §

Sen, joka on laiminlyönyt kuukausi-ilmoituksen tai tilikausi-ilmoituksen antamisen säädetyssä ajassa tai antanut ilmoituksen puutteellisenä, tulee lääninveroviraston kehotuksesta asetetun määräajan kuluessa täyttää velvollisuutensa.

Verovelvollisen on myös kehotuksesta annettava määräajassa ne täydentävät selvitykset, jotka ovat tarpeen veron määräämistä varten.

39 §

Verovelvollisen on lääninveroviraston tai verohallituksen asianomaisen virkamiehen kehotuksesta esitettävä Suomessa sanotun viranomaisen tai tämän määräämän asiantuntevan ja esteettömänä pidettävän henkilön tarkastettavaksi liike- ja tilikirjansa, inventaarinsa ja tase-erittelynsä liitteineen samoin kuin tositeainasto ja kaikki muu laskentatoimeen kuuluva aineisto, sopimus- ja velkakirjat, pöytäkirjat, kirjeenvaihto, koneellisen kirjanpidon menetelmäkuvaus sekä muut asiakirjat, jotka saattavat olla tarpeen häntä verotettaessa, verotarkastusta toimitettaessa tai hänen verotustaan koskevaa muutoksenhakua käsiteltäessä, sekä näytettävä liiketoimintaan kuuluvat varastot ja muu omaisuus. Tarkastus voidaan toimeenpanna jo tilikauden aikana.

Asiakirjan tarkastus on, mikäli mahdollista, toimitettava verovelvollisen liikehuoneistossa tai hänen käyttämässään tili- tai palvelutoimistossa. Jos tarkastus toimitetaan edellä mainitussa huoneistossa tai toimistossa, verovelvollisen on asetettava tarkastajan käytettäväksi tarkoituksenmukaiset tilat sekä tarpeelliset apuneuvot ja apulai-

set. Jos tarkastusta ei voida haitatta toimittaa edellä tarkoitettussa paikassa, tarkastus voidaan toimittaa lääninverovirastossa. Asiakirjat on esitettävä tarkastettaviksi siellä tai toimitettava sinne, missä tarkastus suoritetaan. Valokuvaamalla tai muulla vastaavalla tavalla valmistettuina jäljennöksinä säilytettävistä asiakirjoista on 1 momentissa tarkoitettujen viranomaisen kehotuksesta valmistettava jäljennökset tarkastusta suorittavan henkilön käyttöön. Suoritetusta tarkastuksesta on laadittava kertomus.

40 §

Jokaisen on annettava verohallituksen tai lääninveroviraston kehotuksesta sellaisia toisen verotusta, verotarkastusta tai verotusta koskevaa muutoksenhakuasiaa varten välttämättömiä muita tietoja, jotka selviävät hänen hallussaan olevista asiakirjoista tai muutoin ovat hänen tiedossaan, jos hänellä ei lain mukaan ole oikeutta kieltäytyä todistamasta asiasta. Toisen verotukseen vaikuttavia, hänen taloudellista asemaansa koskevia tietoja ei kuitenkaan saa kieltäytyä antamasta.

41 §

Maistraatin ja nimismiehen on ennen tammi-kuun ja heinäkuun loppua maksutta toimitettava lääninverovirastolle luettelot niistä ilmoituksista, jotka edellisenä puolivuotiskautena on tehty liiketoiminnan aloittamisesta tai lopettamisesta.

6 luku

Rekisteröinti ja veron määrääminen

42 §

Liikevaihtoverovelvolliset merkitään liikevaihtoverovelvollisten rekisteriin.

Lääninverovirasto antaa tarvittaessa tiedon siitä, onko henkilö tai yhteisö merkitty rekisteriin.

42 a §

Lääninverovirasto merkitsee verovelvollisen rekisteriin. Rekisteröinnistä samoin kuin siitä, että 34 §:n 1 momentissa mainitun ilmoituksen tekijä ei ole ilmoituksesta poiketen merkitty rekisteriin, lääninverovirasto ilmoittaa asianomaiselle.

Kun verovelvollisuus on lakannut, lääninverovirasto poistaa verovelvollisen rekisteristä. Rekisteristä poistamisesta tai siitä, että 34 §:n 2 momentissa tarkoitettujen ilmoituksen tehnyt vero-

velvollista ei ole poistettu rekisteristä, lääninverovirasto ilmoittaa verovelvolliselle.

Lääninverovirasto antaa sen, jota asia koskee, tai valtionasiamiehen pyynnöstä päätöksen rekisteröintiasiassa.

43 §

Lääninverovirasto määrää saatujen ilmoitusten ja muun selvityksen perusteella suorittamatta olevan veron verovelvollisen maksettavaksi. Veron määrittämisessä on tunnollisesti sekä valtion että verovelvollisen etua silmällä pitäen harkittava, mitä verovelvollisen liiketoimista sekä muista asiaan vaikuttavista seikoista on ilmoituksista tai muutoin käynyt selville taikka muulla perusteella on katsottava oikeaksi.

44 §

Jos verovelvollinen on laiminlyönyt veron suorittamisen tai suorittanut sitä ilmeisesti liian vähän eikä ole kehotuksesta huolimatta antanut veron määrittämistä varten tarvittavia tietoja, lääninveroviraston on toimitettava suorittamatta olevan veron määrittäminen arvioimalla.

Maksuunpantava määrä on pyrittävä selvittämään suoritettujen tavaraostojen, tavanomaisten myyntipalkkioiden, maksettujen palkkojen tai muiden sellaisten kustannuserien perusteella laadittujen laskelmien avulla taikka muiden samalla alalla tai vastaavasti samanlaisissa olosuhteissa toimivien verovelvollisten liiketoimintaan vertaamalla. Ennen maksuunpanon toimittamista on verovelvolliselle varattava tilaisuus selvityksen antamiseen niistä seikoista, joiden vuoksi vero aiotaan määrätä arvion mukaan, ja verollista määrää koskevasta laskelmasta.

Arvion mukaan määrätystä verosta on lääninveroviraston maksuunpanopäätökseen otettava ne syyt, joiden perusteella vero on määrätty arvion mukaan, sekä verollista määrää koskeva laskelma.

45 §

Lääninverovirasto tarkistaa tilikausi-ilmoituksen perusteella tilikauden kalenterikuukausilta suoritettavan veron määrän.

Lääninverovirasto maksuunpanee tilikauden kalenterikuukausilta maksamatta olevan määrän ja palauttaa tilikausi-ilmoituksen tai muun saadun selvityksen perusteella tilikaudelta palautettavan määrän. Myöhemmin kuin kolmen vuoden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jolta verovelvollinen on suorittanut liikaa veroa, vero palautetaan vain verovelvollisen sanotun ajan kuluessa tekemän hakemuksen perusteella.

46 §

Tilikauteen kohdistuva maksuunpano on toimitettava muissa kuin tässä momentissa jäljempänä mainituissa tapauksissa vuoden kuluessa tilikauden päättymisestä. Tämän ajan jälkeen voidaan toimittaa jälkiverotus, jos verovelvollinen on jättänyt antamatta kuukausi-ilmoituksen tai on antanut puutteellisen, erehdyttävän tai väärän ilmoituksen tai muun tiedon tai asiakirjan, ja hänelle on sen johdosta jäänyt joltakin kalenterikuukaudelta vero kokonaan tai osaksi määräämättä tai hän on saanut liikaa veroa takaisin. Jälkiverotuksen on verovelvollisen suoritettavaksi määrättävä se vero, mikä mainitusta syystä on jäänyt suorittamatta, tai häneltä on perittävä se määrä, minkä hän on saanut liikaa. Jälkiverotus voidaan toimittaa kolmen vuoden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, johon kuuluvalta kalenterikuukaudelta vero olisi tullut suorittaa.

Jos 1 momentissa tarkoitettu veron suorittamatta jääminen tai liian suuri takaisinmaksu johtuu sellaisesta virheestä, jonka johdosta toisen verovelvollisen suoritettavaksi on tullut liikaa veroa, voidaan jälkiverotus jättää toimittamatta, jos verovelvollinen esittää palautukseen tai takaisinmaksuun oikeutetun verovelvollisen antaman sitoumuksen siitä, että tämä luopuu oikeudestaan vaatia oman veronsa määrää alennettavaksi. Sitoumuksen antaneelle verovelvolliselle ei makseta veroa takaisin.

Jälkiverotus voidaan niin ikään jättää toimittamatta, jos suorittamatta jäänyttä tai liian suurena takaisinmaksettua veroa on pidettävä vähäisenä eikä verotuksen tasapuolisuus tai muu syy vaadi veron maksuunpanemista. Verohallitus antaa tarkemmat määräykset jälkiverotuksen toimittamatta jättämisestä.

47 §

Verovelvollisen kuoltua kohdistetaan jälkiverotus kuolinpesään. Jälkiverotus on toimitettava vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jona perukirja on annettu oikeuteen.

47 a §

Ennen jälkiverotuksen toimittamista verovelvolliselle tai verovelvollisen kuolinpesälle on varattava tilaisuus selvityksen antamiseen asiassa.

49 §

Veroa voidaan korottaa:

1) jos kuukausi-ilmoituksessa, tilikausi-ilmoituksessa tai muussa tiedossa tai asiakirjassa on vähäinen puutteellisuus eikä verovelvollinen ole

noudattanut saamaansa kehotusta sen korjaamiseen, enintään 10 prosentilla;

2) jos verovelvollinen ilman pätevää syytä on laiminlyönyt kuukausi-ilmoituksen, tilikausi-ilmoituksen tahi muun tiedon tai asiakirjan oikeassa ajassa antamisen taikka antanut sen olennaisesti vaillinaisena, enintään 20 prosentilla ja, jos hän säädetyn kehotuksen saatuaankin on ilman hyväksyttävää estettä jättänyt velvollisuutensa kokonaan tai osaksi täyttämättä, enintään kaksinkertaiseksi; sekä

3) jos verovelvollinen on törkeästi huolimattomuudesta laiminlyönyt ilmoittamisvelvollisuutensa tai antanut olennaisesti väärän kuukausi-ilmoituksen, tilikausi-ilmoituksen taikka muun tiedon tai asiakirjan, enintään kaksinkertaiseksi.

Jos 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu laiminlyönti tai väärän ilmoituksen, tiedon tahi asiakirjan antaminen on tapahtunut veron kavaltamisen tarkoituksessa, veroa on korotettava vähintään 50 prosentilla ja enintään kolminkertaiseksi.

Jos verovelvollinen on jättänyt kalenterikuukaudelta menevän veron säädetystä ajassa kokonaan suorittamatta tai suorittanut sitä ilmeisesti liian vähän, veroa tai sen osaa voidaan korottaa enintään 30 prosentilla.

50 §

Jos verovelvollisen suoritettavaksi määrätään veroa, veronlisäystä tai veronkorotusta, lääninveroviraston on annettava verovelvolliselle tiedoksi maksuunpanopäätös, johon on liitetty valitusosoitus, sekä verolippu. Vero on suoritettava valtiovarainministeriön määräämänä aikana.

Lääninveroviraston on annettava verovelvolliselle tiedoksi veron palautusta koskeva päätös, johon on liitetty valitusosoitus.

54 §

Jos vero on määrätty annetun ilmoituksen mukaisesti, voidaan maksuunpanopäätös ja verolippu lähettää verovelvolliselle postitse saantitodistusta vaatimatta, jolloin, ellei muuta näytetä, hänen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, jona viranomaisen on antanut asiakirjan hänen ilmoittamallaan osoitteella varustettuna postin kuljetettavaksi.

55 §

Jos kalenterikuukaudelta menevää veroa ei ole suoritettu määräaikana, suorittamatta jääneelle tai määräajan jälkeen suoritetulle verolle on mak-

settava veronlisäystä kultakin täydeltä sadalta markalta yksi markka jokaiselta kalenterikuukaudelta sen kuukauden alusta, jona vero olisi tullut suorittaa, verolle määrättävää eräpäivää edeltävän kuukauden loppuun tai, jos vero on suoritettu määräajan jälkeen, maksupäivää edeltävän kuukauden loppuun.

Jos veron määrääminen on toimitettu kokonaan tai osittain arvioimalla kalenterikuukautta pidemmältä ajalta taikka jos muutoin ilman kohtuutonta lisäyötä ei ole selvitetävissä, miltä kalenterikuukaudelta veroa on jäänyt suorittamatta, voidaan veronlisäyksen laskemisen alkamisajankohta arvioida ottaen huomioon suorittamatta jääneen veron todennäköinen jakautuminen eri kuukausille.

Jos verovelvollinen suorittaa kalenterikuukaudelta menevää veroa ilman maksuunpanoa veron maksamiselle säädetyn määräajan jälkeen, hänen on veron suorittamisen yhteydessä oma-aloitteisesti maksettava veronlisäystä 1 momentissa säädettyjen perusteiden mukaisesti.

Jos vero määrätään myöhemmin viranomaisen toimenpitein, veronlisäystä on maksettava 1 ja 2 momentissa säädetyllä tavalla tällekin veromäärälle. Milloin veron määrääminen perustuu valtion puolesta tehtyyn valitukseen sekä milloin valtiolle on perittävä verovelvollisen jo suorittama, mutta hänelle palautettu vero, veronlisäystä on määrättävä saman perusteen mukaan kuin palautukselle on suoritettava korkoa.

Erityisestä syystä viranomaisen voi laskea veronlisäyksen myöhemmästä kuin 1 ja 2 momentissa säädetystä ajankohdasta.

Veronkorotukselle ei maksuunpanna veronlisäystä.

55 a §

Jos valtionasiamies katsoo, että verovelvollisen maksettavaksi olisi pantava veroa, veronlisäystä tai veronkorotusta, lääninveroviraston on hänen pyynnöstään tehtävä asiassa päätös.

55 b §

Jos edellä tässä luvussa säädettyin tavoin suoritettavan veron määrä vähennettynä mahdollisten palautettavien verojen määrällä on kalenterivuodelta enintään 3 000 markkaa, suoritettu vero maksetaan takaisin verovelvolliselle luonnolliselle henkilölle. Jos kalenterivuodelta edellä mainituin tavoin lasketun veron määrä on yli 3 000 markkaa, mutta enintään 4 940 markkaa, verosta maksetaan takaisin määrä, joka saadaan, kun

5 000 markasta vähennetään laskettu vero ja näin saatu erotus kerrotaan luvulla 1,5.

56 §

Palautukselle ja verovelvollisen liikaa maksamalle määrälle on maksettava asetuksella säädetty korko. Korko lasketaan tilikautta seuraavan toisen kalenterikuukauden lopusta tai, jos on kysymys määrästä, jonka verovelvollinen on maksanut vasta mainitun ajankohdan jälkeen, maksupäivästä.

57 §

Jos verosta on vastuussa muukin henkilö kuin verovelvollinen, vero on määrättävä verovelvollisen ja verosta vastuussa olevien henkilöiden yhteisvastuullisesti suoritettavaksi. Lääninveroviraston päätökseen ja verolippuun on merkittävä verosta vastuussa olevat henkilöt.

Jos lääninveroviraston päätökseen ei ole tehty 1 momentissa tarkoitettua merkintää verosta vastuussa olevasta henkilöstä, lääninveroviraston on määrättävä, edellä tarkoitettua henkilöä kuultuaan, hänet verovelvollisen kanssa yhteisvastuulliseksi veron suorittamisesta.

7 luku

Oikaisu ja muutoksenhaku

57 a §

Lääninveroviraston päätökseen sisältyvän ilmeisen kirjoitus- tai laskuvirheen korjaamisessa noudatetaan, mitä hallintomenettelylaissa (598/82) on säädetty.

57 b §

Jos lääninverovirasto verovelvollisen hakemuksesta, valituksen johdosta tai muutoin toteaa, että sen päätös on verovelvollisen vahingoksi virheellinen, lääninveroviraston on oikaistava suoritettavan tai palautettavan veron määrä tai päätöksessä oleva muu virhe ja palautettava liikaa suoritettu vero, jollei asiaa ole valitukseen annettua päätöksellä ratkaistu.

Oikaisu voidaan tehdä kolmen vuoden kuluessa sen tilikauden tai, jos oikaistava päätös koskee useita tilikausia, niistä viimeisen päättymisestä tai verovelvollisen sanotun ajan kuluessa tekemän vaatimuksen perusteella myöhemminkin.

58 §

Lääninveroviraston tämän lain nojalla tekemään liikevaihtoverotusta koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla liikevaihtovero-oikeuteen. Valtion puolesta on valitusoikeus lääninverovirastossa olevalla valtionasiamiehellä. Muutoksenhaku on tehtävä kirjallisesti, ja valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa lääninverovirastoon.

Verovelvollisen valitusaika on kolme vuotta tilikauden, tai jos päätös koskee useita tilikausia, niistä viimeisen päättymisestä lukien, kuitenkin aina vähintään 60 päivää päätöksen tiedoksisaannista. Rekisteröintiä ja ennakkotietoa koskevasta päätöksestä verovelvollinen saa valittaa 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valtionasiamiehen valitusaika on 30 päivää päätöksen tekemisestä.

Päätökseen, jolla lääninverovirasto on päättänyt olla antamatta ennakkotietoa, sekä 22 §:n 3 momentissa tarkoitettua hakemuksen johdosta annettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosotto-toimin annetussa laissa (367/61) on säädetty perustevalituksesta, ei sovelleta tässä laissa tarkoituihin asioihin.

59 §

Lääninveroviraston tulee varata valtionasiamiehen tekemästä valituksesta verovelvolliselle sekä verovelvollisen tekemästä valituksesta valtionasiamiehelle tilaisuus vastineen ja tarvittaessa myös vastaselityksen antamiseen.

Jos lääninverovirasto 57 b §:ssä tarkoitettulla tavalla oikaisee päätöstään verovelvollisen vaatimusten mukaisesti, valitus raukeaa.

Siltä osin kuin lääninverovirasto katsoo, että verovelvollisen valituksessaan esittämät vaatimukset eivät anna aiheutta lääninveroviraston päätöksen oikaisemiseen, lääninveroviraston on annettava valituksen johdosta lausuntonsa ja varattava verovelvolliselle tilaisuus antaa määräajassa lausuntoon vastine.

Valtionasiamiehen valituskirjelmä ja verovelvollisen 3 momentissa tarkoitettu valituskirjelmä vastineineen, vastaselityksineen ja lausuntoineen sekä asian käsittelyssä syntyneet muut asiakirjat on lähetettävä viipymättä liikevaihtovero-oikeudelle.

59 b §

Jos liikevaihtovero-oikeuden päätöksessä on laskuvirhe tai siihen verrattava erehdys, liikevaihtovero-oikeuden on korjattava se.

62 §

Valittaa ei kuitenkaan saa, paitsi milloin asianomaiselle myönnetään 62 a §:ssä säädetty valituslupa, liikevaihtovero-oikeuden päätöksestä veron määrää koskevassa asiassa, jos se veron tai veronpalautuksen määrä, jonka osalta päätös on asianomaiselle vastainen, ilmeisesti on pienempi kuin 4 000 markkaa.

Valituskirjelmä on toimitettava korkeimmalle hallinto-oikeudelle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valtionasiamiehelle lasketaan valitusaika liikevaihtovero-oikeuden päätöksen tekemisestä.

Valituskirjelmään on liitettävä valituksenalainen päätös. Verovelvollisen on liitettävä valituskirjelmään myös selvitys siitä, milloin päätös on annettu valittajalle tiedoksi.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös liikevaihtovero-oikeuteen, jonka on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä ja asiassa kertyneet asiakirjat korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

63 a §

Jos liikevaihtovero-oikeus tai korkein hallinto-oikeus valtionasiamiehen valituksen johdosta muuttaa 42 a §:n 3 momentissa tarkoitettua rekisteröintiä koskevaa päätöstä, sen on samalla määrättävä se ajankohta, josta alkaen ratkaisua on sovellettava.

65 §

Jos liikevaihtovero-oikeus tai korkein hallinto-oikeus on muutoksenhaun johdosta katsonut jonkun verovelvolliseksi tai korottanut veron määrää taikka pienentänyt verovelvolliselle takaisinmaksettavaa määrää, jäljennös päätöksestä on toimitettava asianomaiselle lääninverovirastolle. Lääninveroviraston tulee viivytyksettä määrätä verotetulle jälkimaksuaika ja antaa verolippu niin kuin 50 §:ssä on säädetty.

8 luku

Ohjaus ja ennakkotiedon antaminen

66 §

Lääninverovirasto antaa ohjausta liikevaihtoverotukseen kuuluvassa asiassa.

67 §

Joka haluaa ennakolta tiedon tämän lain soveltamisesta liiketoimeensa, voi kirjallisesti pyytää sitä lääninverovirastolta. Jos asia on hakijalle

erityisen tärkeä, lääninveroviraston on selitettävä, miten lakia liiketoimeen sovelletaan.

Ennakkotieto annetaan määräajaksi, kuitenkin enintään antamista seuraavan kalenterivuoden loppuun. Lainvoiman saanutta ennakkotietoa noudatetaan ennakkotiedon saajan vaatimuksesta sitovana siltä ajalta, jolle se on annettu.

Ennakkotietoa koskeva asia on liikevaihtovero-oikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa käsiteltävä kiireellisenä.

Maahantuonnista suoritettavaa veroa koskevan ennakkotiedon antamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä tullista on säädetty.

74 §

Jokainen on velvollinen pitämään salassa ja olemaan hyväksien käyttämättä, mitä hän virasaan, julkisessa toimessaan, 73 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa taikka muutoin on kuukausi-ilmoituksesta tai tilikausi-ilmoituksesta taikka verotusta varten annetuista muista tiedoista tai asiakirjoista saanut tietää toisen liiketoimista, niin myös mitä lääninverovirastossa tai verohallituksessa on niistä lausuttu.

75 §

Liikevaihtovero-oikeus ja korkein hallinto-oikeus voivat määrätä verotusta koskevaan valitukseen annettavassa päätöksessä, että verovelvolliselle on suoritettava valtion varoista oikeudenkäyntikulujen korvausta asian laadun ja oikeudenkäymiskaaren 21 luvussa säädettyjen perusteiden mukaan.

77 a §

Jos tämän lain nojalla tehtyä muutoksenhakua ratkaistaessa ilmaantuu eri mieliä, tulee päätökseksi se mielipide, jota useimpien on katsottava kannattaneen, sekä äänten jakautuessa tasan se mielipide, joka on verovelvolliselle edullisempi, tai, jollei tätä perustetta käy soveltaminen, se mielipide, jota puheenjohtaja on kannattanut.

79 §

Lääninverovirasto voi erityisistä syistä verovelvollisen pyynnöstä pidentää enintään kahdella kuukaudella tilikausi-ilmoituksen jättämiselle säädettyä aikaa.

80 §

Verovelvollisella ja ennakkotiedon hakijalla on oikeus saada ote hänen verotustaan koskevasta lääninveroviraston ja liikevaihtovero-oikeuden pöytäkirjasta sekä jäljennös asiassa annetuista

päätöksistä, lausunnoista, vastineista ja 39 §:n mukaan toimitetussa tarkastuksessa laaditusta kertomuksesta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1989. Lakia sovelletaan jäljempänä säädetyin poikkeuksin myös lain voimaantuloa edeltäneeltä ajalta suoritettavaa veroa koskevaan menettelyyn.

Liikkeenharjoittajaa, jota 31 päivänä joulukuuta 1988 päättyvältä verokaudelta on verotettu liiketoimintansa erillisestä osasta eri verovelvollisena, pidetään edelleen tästä liiketoiminnan osasta eri verovelvollisena, ellei liikkeenharjoittaja toisin vaadi.

Vuoden 1988 joulukuulta ja sitä aiemmilta kalenterikuukausilta veroa laskettaessa ja suoritettaessa sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä.

Tässä laissa säädetty tilikausi-ilmoitus annetaan ensimmäisen kerran lain voimaantulon jälkeiseltä tilikauden osalta. Ennen lain voimaantuloa päättyvältä verokaudelta annetaan veroilmoitus lääninverovirastolle noudattaen ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä.

Lääninverovirasto toimittaa verotuksen ennen vuotta 1989 päättyneeltä verokaudelta jokaisen verovelvollisen kohdalta, ellei liikevaihtoverotomisto ole sitä toimittanut, ja vahvistaa sen verol-

lisen määrän, mistä verovelvollisen on veroa suoritettava, tai sen määrän, mistä verovelvollisella on oikeus saada vero takaisin, sekä suoritettavan tai takaisin maksettavan veron määrän suoritettavaksi maksun ennakot huomioon ottaen. Verotuksen toimittamisen määräaikaan ei sovelleta tämän lain 46 §:n 1 momentissa olevaa tilikautteen kohdistuvan maksuunpanon määräaika.

Ennen vuotta 1989 päättyneeltä verokaudelta maksettavalle palautukselle ja verovelvolliselle takaisin maksettavalle liikaa maksetulle määrälle lasketaan korko verokautta lähinnä seuraavan kalenterikuukauden lopusta tai jos kysymys on määrästä, jonka verovelvollinen on maksanut vasta mainitun ajankohdan jälkeen, maksupäivästä.

Ennen vuotta 1989 päättyneeltä verokaudelta muutosta haettaessa on noudatettava ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita määräaikoja sekä lain 62 §:n 2 momenttia sellaisena, kuin se oli voimassa ennen tämän lain voimaantuloa.

Veronkantopalkkio maksetaan viimeisen keran vuodelta 1987 noudattaen ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olevan 70 §:n säännöksiä.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 15 päivänä syyskuuta 1987

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Erkki Liikanen*

Laki

liikevaihtoverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 5 päivänä joulukuuta 1963 annetun liikevaihtoverolain (532/63) 12 §, 29 §:n 3 momentti sekä 32, 33, 61 ja 70 §,

sellaisina kuin niistä ovat 32 § osittain muutettuna 27 päivänä helmikuuta 1970 annetulla lailla (158/70), 33 ja 70 § 9 päivänä heinäkuuta 1976 annetussa laissa (608/76) ja 61 § 15 päivänä toukokuuta 1981 annetussa laissa (331/81),

muutetaan 22 §:n 2 ja 3 momentti, 24 §, 29 §:n 1 momentti, 30 §, 34—39 §, 40 §:n 1 momentti, 41 §:n 2 momentti, 6 luvun otsikko, 42 §, 43—47 §, 49 §:n 1—3 momentti, 50 §, 54 §:n 2 momentti, 55 §, 55 b §, 56 §:n 2 momentti, 57 §, 7 luvun otsikko, 58 ja 59 §, 62 §:n 2 ja 3 momentti, 65 §, 8 luvun otsikko, 67, 74, 75, 77 a ja 79 § sekä 80 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 22 §:n 2 ja 3 momentti mainitussa 9 päivänä heinäkuuta 1976 annetussa laissa, 42 ja 79 § osittain muutettuna viimeksi mainitulla lailla, 24 § muutettuna 18 päivänä kesäkuuta 1971 ja 11 päivänä elokuuta 1978 annetuilla laeilla (495/71 ja 617/78), 30 ja 50 § osittain muutettuna mainitulla 11 päivänä elokuuta 1978 annetulla lailla, 35 § muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1965 annetulla lailla (735/65) ja mainitulla 9 päivänä heinäkuuta 1976 annetulla lailla, 37 § osittain muutettuna 15 päivänä toukokuuta 1981 annetulla lailla (331/81), 39 § ja 40 §:n 1 momentti 31 päivänä joulukuuta 1974 annetussa laissa (1064/74), 42 § osittain muutettuna mainitulla 9 päivänä heinäkuuta 1976 annetulla lailla, 49 §:n 3 momentti 28 päivänä joulukuuta 1984 annetussa laissa (970/84), 55 § 13 päivänä helmikuuta 1976 annetussa laissa (151/76), 55 b §

päivänä kuuta 1987 annetussa laissa (), 56 §:n 2 momentti mainitussa 11 päivänä elokuuta 1978 annetussa laissa, 58 ja 59 §, 62 §:n 3 momentti ja 65 § mainitussa 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetussa laissa, 62 §:n 2 momentti 6 päivänä elokuuta 1982 annetussa laissa (603/82), 67 § osittain muutettuna 28 päivänä kesäkuuta 1968 annetulla lailla (393/68) ja mainitulla 27 päivänä helmikuuta 1970 annetulla lailla ja 77 a § mainitussa 27 päivänä helmikuuta 1970 annetussa laissa, sekä

lisätään lakiin uusi 24 a, 42 a, 47 a, 55 a, 57 a, 57 b ja 59 b §, 62 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainituilla 18 päivänä kesäkuuta 1971 ja 6 päivänä elokuuta 1982 annetuilla laeilla, uusi 4 ja 5 momentti, lakiin uusi 63 a § sekä laista mainitulla 9 päivänä heinäkuuta 1976 annetulla lailla kumotun 66 §:n tilalle uusi 66 §, joka samalla siirretään 8 lukuun, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §.

Liikkeenharjoittajaa, jolla on useampia liikkeitä, pidetään yhtenä verovelvollisena, ellei häntä määrätä liiketoimintansa erillisestä osasta eri verovelvolliseksi.

(kumotaan)

22 §

Milloin 17 §:n 2 momentissa tai 18, 19 taikka 20 §:ssä tarkoitettuja vähennyksiä ei voida myynnin verotusarvoa kalenterikuukaudelta laskettaessa tehdä täysimääräisinä, verovelvollinen saa ottaa vähentämättä jääneen määrän vähennyksenä huomioon verokauden muina kalenterikuukausina. Ellei vähennys sitenkään tule kokonaisuudessaan verovelvollisen hyväksi, hänellä on oikeus saada takaisin määrä, joka vastaa erotuksesta laskettavaa veroa.

Jos 17 §:n 2 momentissa tai 18, 19 taikka 20 §:ssä tarkoitettuja vähennyksiä ei voida myynnin verotusarvoa kalenterikuukaudelta laskettaessa tehdä täysimääräisinä, verovelvollinen saa ottaa vähentämättä jääneen määrän vähennyksenä huomioon *tilikauden seuraavina* kalenterikuukausina. Jos vähennys ei sitenkään tule kokonaisuudessaan verovelvollisen hyväksi, hänellä on oikeus saada takaisin määrä, joka vastaa erotuksesta laskettavaa veroa.

Voimassa oleva laki

Verovelvolliselle joka ei voi myynnin verotusarvoa kalenterikuukaudelta laskettaessa tehdä 2 momentissa tarkoitettuja vähennyksiä täysimääräisinä, maksetaan 2 momentin säännöksistä poiketen esitetyn selvityksen perusteella hakemuksesta kalenterikuukausittain takaisinmaksun enakkona kalenterikuukaudelta vähentämättä jäänyttä määrää vastaava vero, *ei kuitenkaan verokauden viimeiseltä kalenterikuukaudelta*. Tässä tarkoitettu hakemus on tehtävä vahvistettua lomaketta käyttäen ja toimitettava liikevaihtoverotoimistolle kultakin edellä tarkoitettulta kalenterikuukaudelta lähinnä seuraavan kalenterikuukauden tai viimeistään verokauden kuudennen kalenterikuukauden aikana.

24 §.

Kalenterikuukaudelta laskettu vero on suoritettava viimeistään lähinnä seuraavan kalenterikuukauden viimeisenä päivänä. Jos mainittu päivä on pyhäpäivä tai arkilauantai, saa veron suorittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen *tai, jos silloin on vapunpäivä, seuraavana arkipäivänä*.

Jos kalenterikuukaudelta laskettu vero on suoritettu myöhemmin kuin verokauden viimeiseltä kalenterikuukaudelta laskettu vero olisi 1 momentin mukaan pitänyt suorittaa, voidaan myöhästynyt maksu katsoa maksukuukautta edeltävältä kalenterikuukaudelta laskettavan veron suorituksiksi tai käyttää maksuunpannun maksamatta olevan veron, veronkorotuksen ja veron lisäyksen sekä perittävän viivästyskoron ja jäämämaksun suorituksiksi.

29 §.

Verotuksen yleinen valvonta kuuluu valtiovarainministeriön alaiselle liikevaihtoverokonttorille.

Valtiovarainministeriö voi asettaa toimikunnan antamaan liikevaihtoverokonttorin ja tullihallituksen pyynnöstä lausuntoja siitä, kuuluuko jokin tavara 3 ja 4 §:ssä tarkoitettuihin tavaroihin. Toimikunnan puheenjohtaja ja jäsenet, joilla tulee olla tavaraopin tuntemusta, määrätään enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan.

Ehdotus

Verovelvolliselle, *jonka vähennyskelpoiset ostot tilikaudella ovat todennäköisesti suuremmat kuin tilikauden verollinen myynti*, maksetaan 2 momentin säännöksistä poiketen esitetyn selvityksen perusteella hakemuksesta kalenterikuukausittain takaisinmaksun enakkona kalenterikuukaudelta vähentämättä jäänyttä määrää vastaava vero. Erityisistä syistä voidaan *jo tilikauden aikana palauttaa vero, jonka verovelvollinen 2 momentin mukaan on todennäköisesti saava takaisin tilikaudelta jo maksetut verot sekä tilikauden todennäköinen verollinen myynti ja vähennyskelpoiset ostot huomioon ottaen*. Hakemus on tehtävä vahvistettua lomaketta käyttäen ja toimitettava *lääninverovirastolle*.

24 §

Kalenterikuukaudelta laskettu vero on suoritettava viimeistään *kalenterikuukautta seuraavan toisen kuukauden 25 päivänä*. Jos mainittu päivä on pyhäpäivä, arkilauantai tai juhannusaatto, veron saa suorittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Jos kalenterikuukaudelta laskettu vero on suoritettu myöhemmin kuin 1 momentissa on säädetty, maksu katsotaan suorituksiksi siltä kalenterikuukaudelta, jolta verovelvollinen on kuukausi-ilmoituksessaan ilmoittanut sen suorittaneensa tai jolta hänen on muutoin katsottava sen suorittaneen. Tilikausi-ilmoituksen antamiselle säädetyn määräajan jälkeen suoritettu maksu käytetään maksuunpannun maksamatta olevan veron, veronkorotuksen ja veronlisäyksen sekä perittävän viivästyskoron ja jäämämaksun suorituksiksi.

24 a §

Jos verovelvollinen on suorittanut liikaa veroa, hän saa korjata tekemänsä virheen vähentämällä liikaa suoritettua veron määrän saman tilikauden seuraavilta kalenterikuukausilta laskettavasta verosta.

29 §

Verotuksen yleinen valvonta kuuluu valtiovarainministeriön alaiselle *verohallitukselle*.

(3 mom. kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

30 §.

Veron määräämistä ja veron suorittamisen valvontaa varten on liikevaihtoverokonttorin alaisena liikevaihtoverotoimistoja, joiden toimialueet ja nimet valtiovarainministeriö määrää.

Verovelvollista koskevat asiat kuuluvat sen liikevaihtoverotoimiston käsiteltäviin, jonka toimialueella verovelvollisen liike verokauden alussa on sijainnut tai uusi liike on verokauden aikana aloittanut toimintansa. Jos verovelvollisella on kaksi tai useampia eri liikevaihtoverotoimistojen toimialueilla sijaitsevia liikkeitä, käsittelee kaikkia liikkeitä koskevat asiat se liikevaihtoverotoimisto, jonka alueella pääliike sijaitsee.

Milloin 2 momentissa mainittuja perusteita ei käy soveltaminen, käsittelee asian se liikevaihtoverotoimisto, jonka toimialueella asianomaisen henkilön kotipaikka on.

Liikevaihtoveron kantoviranomaisena toimii lääninverovirasto siten kuin veronkantolaissa säädetään.

32 §.

Liikevaihtoverotoimiston on ratkaistava verovelvollisuus ja toimitettava verotus sekä ratkaistava ennakkotietohakemukset istunnossaan. Liikevaihtoverotoimisto voi tällöin toimia myös jaostoihin jakautuneena siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Liikevaihtoverotoimiston johtaja tai apulaisjohtaja voi kuitenkin ratkaista verovelvollisuutta koskevan asian hakemuksen tai ilmoituksen mukaisesti sekä toimittaa verotuksen veroilmoituksen mukaisesti, mikäli hän ja asian esittelijä ovat päätöksestä yksimielisiä.

Valtion etua liikevaihtoverotoimistossa valvoo valtionasiamies, jolla on oikeus seurata asian käsittelyä liikevaihtoverotoimistossa. Valtiovarainministeriön asiana on määrätä yksi tai useampia liikevaihtoverotoimiston viran tai toimen haltijoista toimimaan valtionasiamiehenä. Liikevaihtoverotoimiston jäsentä ei voida määrätä valtionasiamieheksi.

33 §.

Liikevaihtoverotoimiston on pidettävä toimialueensa verovelvollisista tarpeellisia luetteloja.

34 §.

Joka ryhtyy harjoittamaan tässä laissa tarkoitettua verotettavaa liiketoimintaa, ilmoittakoon siitä ennen liiketoiminnan alkamista kirjallisesti liikevaihtoverotoimistolle.

30 §

Lääninveroviraston tehtävänä on veron määrääminen, veron suorittamisen valvonta ja veronkanto.

Verovelvollista koskevat asiat kuuluvat sen lääninveroviraston käsiteltäviin, jonka toimialueella verovelvollisen kotikunta on.

Verohallitus määrää yhden tai useamman lääninveroviraston virkamiehen toimimaan valtion etua valvovana valtionasiamiehenä.

(kumotaan)

(kumotaan)

34 §

Joka ryhtyy harjoittamaan tässä laissa tarkoitettua liiketoimintaa, on tehtävä siitä ennen liiketoiminnan alkamista kirjallinen ilmoitus lääninverovirastolle tai verotoimistolle.

Voimassa oleva laki

Liikkeen lopettamisesta on tehtävä viipymättä ilmoitus.

35 §.

Verovelvollisen on kultakin verokaudelta annettava veroilmoitus. Verokautena on kalenterivuoden puolisko.

Velvollinen antamaan veroilmoituksen on myös jokainen, jolta liikevaihtoverotoimisto sitä erityisesti vaatii. Liikevaihtoverotoimisto voi niin ikään vaatia, milloin syytä siihen on, veroilmoituksen annettavaksi lyhyemmältäkin ajalta kuin 1 momentissa on säädetty. Tällöin on verokautena pidettävä sitä ajanjaksoa, jolta veroilmoitus on vaatimuksen mukaan tehtävä.

Veroilmoitus on annettava vahvistetulla lomakkeella ja toimitettava liikevaihtoverotoimistolle kalenterivuoden ensimmäiseltä verokaudelta viimeistään seuraavaan elokuun 15 päivänä ja toiselta verokaudelta viimeistään seuraavan helmikuun 15 päivänä. Edellä 2 momentissa tarkoitettu veroilmoitus on toimitettava liikevaihtoverotoimistolle viimeistään sen asettamana määräpäivänä.

Postitse saapunut veroilmoitus katsotaan oikeaan aikaan annetuksi, jos veroilmoituksen sisältävä postilähetys on 3 momentissa säädettyssä ajassa jätetty postiin liikevaihtoverotoimistolle osoitettuna.

36 §.

Veroilmoitus sekä muut selvitykset ja hakeemukset on annettava sille liikevaihtoverotoimistolle, jonka käsiteltäviin verovelvollista koskevat asiat 30 §:n mukaan kuuluvat. Milloin liikevaihtoverotoimisto asiaa käsitellessään havaitsee, että se kuuluu toisen liikevaihtoverotoimiston käsiteltäviin, on asia siirrettävä viimeksi mainittuun liikevaihtoverotoimistoon.

37 §.

Ilmoitusvelvollisen henkilön on omakätisesti allekirjoitettava veroilmoitus ja muut veroviranomaisille annettavat asiakirjat. Velvollinen täyttämään, mitä ilmoitusvelvollisuudesta on säädetty,

Ehdotus

Verovelvollisuuden lakkaamisesta on tehtävä viipymättä ilmoitus lääninverovirastolle tai vero-toimistolle.

35 §

Verovelvollisen on kultakin kalenterikuukaudelta annettava kuukausi-ilmoitus viimeistään kalenterikuukaudta seuraavan toisen kuukauden 25 päivänä tai, jos mainittu päivä on pyhäpäivä, arkilauantai tai juhannusaatto, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Ilmoitus siitä, että veroa ei ole suoritettava, voidaan antaa myös etukäteen usealta kuukaudelta.

Kultakin tilikaudelta on annettava tilikausi-ilmoitus kolmen kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

Annettavista tiedoista säädetään asetuksella. Tiedot annetaan verohallituksen vahvistamilla lomakkeilla.

36 §

Kuukausi-ilmoitus ja tilikausi-ilmoitus annetaan asianomaiselle lääninverovirastolle. Postitse saapunut ilmoitus katsotaan oikeaan aikaan annetuksi, jos ilmoituksen sisältävä postilähetys on 35 §:ssä säädettyssä määräajassa jätetty postiin lääninverovirastolle osoitettuna. Kuukausimaksun suorittamisen yhteydessä annettu kuukausi-ilmoitus katsotaan annetuksi silloin, kun maksu on suoritettu asianomaiseen rahalaitokseen.

37 §

Ilmoittamisvelvollisen henkilön on allekirjoitettava kuukausi-ilmoitus ja tilikausi-ilmoitus ja muut veroviranomaisille annettavat asiakirjat. Velvollinen täyttämään, mitä ilmoittamisvelvolli-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

on holhottavan puolesta holhooja, poissa olevan puolesta hänelle määrätty uskottu mies ja kuolinpesän puolesta se, jolla on pesä hallussaan, taikka, jos pesä on jaettu, se, jonka hallussa pesä oli jaon aikana.

Yhteisön ilmoittamisvelvollisuuden täyttäminen on asianomaisen hallituksen tai hallinnon asiana. Veroilmoituksen tulee olla toimitusjohtajan taikka ainakin hallituksen tai hallinnon yhden jäsenen allekirjoittama. Avoimen yhtiön, kommandiittiyhtiön ja yhtymän ilmoittamisvelvollisuuden täyttäminen on sellaisen osakkaan velvollisuutena, joka 7 §:n mukaan on verosta vastuussa.

Ilmoittamisvelvollisuuden täyttäminen henkilön puolesta, joka ei asu valtakunnassa, sekä ulkomaisen yhteisön, laitoksen ja säätiön puolesta on myös niiden täällä olevan edustajan asiana.

Joka poissaolon tai muun laillisen esteen tähden on estynyt täyttämästä ilmoittamisvelvollisuuttaan, saa asettaa sijaansa soveliaan henkilön. Verovelvollinen vastaa kuitenkin siitä, mitä sijainen tekee tai jättää tekemättä.

Veroilmoituksen ja muun asiakirjan antamisesta on vaadittaessa annettava todistus.

Veroilmoituksessa saadaan verollisen myynnin ja vähennyskelpoisten ostojen raha-arvot sekä myynnin verotusarvo ilmoittaa täysin markoin siten, että markkojen yli menevät pennit jätetään lukuun ottamatta. Täysin markoin ilmoitettavia määriä laskettaessa otetaan myynnit ja ostot sekä muut yksittäiset erät kuitenkin lukuun pennin tarkkuudella.

38 §.

Sen, joka on laiminlyönyt veroilmoituksen antamisen säädetyssä ajassa tai antanut veroilmoituksen puutteellisenä, tulee liikevaihtoverotoimiston kehoituksesta tämän asettaman ajan kuluessa täyttää velvollisuutensa.

Verovelvollisen on myös kehoituksesta annettava määräajassa, *samojen seuraamuksien uhalla kuin veroilmoitus*, ne täydentävät selvitykset, jotka hänen verotustaan varten ovat tarpeen.

Liikevaihtoverotoimisto on velvollinen korvauksetta antamaan ohjausta liikevaihtoverotukseen kuuluvassa asiassa.

39 §.

Verovelvollisen on liikevaihtoverotoimiston tai verohallituksen asianomaisen virkamiehen kehoituksesta esitettävä Suomessa sanotun viranomai-

suudesta on säädetty, on holhottavan puolesta holhooja, poissa olevan puolesta hänelle määrätty uskottu mies ja kuolinpesän puolesta se, jolla on pesä hallussaan, *tai*, jos pesä on jaettu, se, jonka hallussa pesä oli jaon aikana.

Yhteisön ilmoitusten ja asiakirjojen tulee olla *toiminimen kirjoittamiseen oikeutetun henkilön tai henkilöiden allekirjoittamia*. Avoimen yhtiön, kommandiittiyhtiön ja yhtymän ilmoittamisvelvollisuuden täyttäminen on sellaisen osakkaan velvollisuutena, joka 7 §:n mukaan on verosta vastuussa.

Ilmoittamisvelvollisuuden täyttäminen henkilön puolesta, joka ei asu Suomessa, sekä ulkomaisen yhteisön, laitoksen ja säätiön puolesta on myös niiden täällä olevan edustajan asiana.

Joka poissaolon tai muun laillisen esteen tähden on estynyt täyttämästä ilmoittamisvelvollisuuttaan, saa asettaa sijaansa soveliaan henkilön. Verovelvollinen vastaa kuitenkin siitä, mitä sijainen tekee tai jättää tekemättä.

Lääninveroviraston on vaadittaessa annettava todistus *asiakirjan vastaanottamisesta*.

Kuukausi-ilmoituksessa ja tilikausi-ilmoituksessa saadaan verollisen myynnin ja vähennyskelpoisten ostojen raha-arvot sekä myynnin verotusarvo ilmoittaa täysin markoin siten, että markkojen yli menevät pennit jätetään lukuun ottamatta. Täysin markoin ilmoitettavia määriä laskettaessa otetaan myynnit ja ostot sekä muut yksittäiset erät kuitenkin lukuun pennin tarkkuudella.

38 §

Sen, joka on laiminlyönyt *kuukausi-ilmoituksen tai tilikausi-ilmoituksen* antamisen säädetyssä ajassa tai antanut ilmoituksen puutteellisenä, tulee *lääninveroviraston* kehoituksesta *asetetun määräajan* kuluessa täyttää velvollisuutensa.

Verovelvollisen on myös kehoituksesta annettava määräajassa ne täydentävät selvitykset, jotka *ovat tarpeen veron määräämistä varten*.

39 §

Verovelvollisen on *lääninveroviraston* tai verohallituksen asianomaisen virkamiehen kehoituksesta esitettävä Suomessa sanotun viranomai-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sen tai tämän määräämän asiantuntevan ja esteettömänä pidettävän henkilön tarkastettavaksi liike- ja tilikirjansa, inventaarinsa ja tase-erittelynsä liitteineen samoin kuin tositeaineisto ja kaikki muu laskentatoimeen kuuluva aineisto, sopimus- ja velkakirjat, pöytäkirjat, kirjeenvaihto, koneellisen kirjanpidon menetelmäkuvaus sekä muut asiakirjat, jotka saattavat olla tarpeen häntä verotettaessa, verotarkastusta toimitettaessa tai hänen verotustaan koskevaa muutoksenhakua käsiteltäessä, sekä näytettävä liiketoimintaan kuuluvat varastot ja muu omaisuus. Tarkastus voidaan toimeenpanna jo verokauden aikana.

Asiakirjain tarkastus on, mikäli mahdollista, toimitettava verovelvollisen liikehuoneistossa tai hänen käyttämässään tili- tai palvelutoimistossa. Mikäli tarkastus toimitetaan edellä mainitussa huoneistossa tai toimistossa, verovelvollisen on asetettava tarkastajan käytettäväksi tarkoituksenmukaiset tilat sekä tarpeelliset apuneuvot ja apulaiset. Jos tarkastusta ei voida haitatta toimittaa edellä tarkoitettussa paikassa, tarkastus voidaan toimittaa liikevaihtoverotoimistossa. Asiakirjat on esitettävä tarkastettaviksi siellä tai toimitettava sinne, missä tarkastus suoritetaan. Valokuvaamalla tai muulla vastaavalla tavalla valmistettuina jäljennöksinä säilytettävistä asiakirjoista on 1 momentissa tarkoitetun viranomaisen kehotuksesta valmistettava jäljennökset tarkastusta suorittavan henkilön käyttöön. Suoritetusta tarkastuksesta on laadittava kertomus.

40 §.

Jokaisen on annettava verohallituksen tai liikevaihtotoimiston kehotuksessa sellaisia toisen verotusta, verotarkastusta tai verotusta koskevaa muutoksenhakuasiaa varten välttämättömiä muita tietoja, jotka selviävät hänen hallussaan olevista asiakirjoista tai muutoin ovat hänen tiedossaan, mikäli hänellä ei lain mukaan ole oikeutta kieltäytyä todistamasta asiasta. Toisen verotukseen vaikuttavia, hänen taloudellista asemaansa koskevia tietoja ei kuitenkaan saa kieltäytyä antamasta.

tai tämän määräämän asiantuntevan ja esteettömänä pidettävän henkilön tarkastettavaksi liike- ja tilikirjansa, inventaarinsa ja tase-erittelynsä liitteineen samoin kuin tositeaineisto ja kaikki muu laskentatoimeen kuuluva aineisto, sopimus- ja velkakirjat, pöytäkirjat, kirjeenvaihto, koneellisen kirjanpidon menetelmäkuvaus sekä muut asiakirjat, jotka saattavat olla tarpeen häntä verotettaessa, verotarkastusta toimitettaessa tai hänen verotustaan koskevaa muutoksenhakua käsiteltäessä, sekä näytettävä liiketoimintaan kuuluvat varastot ja muu omaisuus. Tarkastus voidaan toimeenpanna jo *tilikauden* aikana.

Asiakirjan tarkastus on, mikäli mahdollista, toimitettava verovelvollisen liikehuoneistossa tai hänen käyttämässään tili- tai palvelutoimistossa. Jos tarkastus toimitetaan edellä mainitussa huoneistossa tai toimistossa, verovelvollisen on asetettava tarkastajan käytettäväksi tarkoituksenmukaiset tilat sekä tarpeelliset apuneuvot ja apulaiset. Jos tarkastusta ei voida haitatta toimittaa edellä tarkoitettussa paikassa, tarkastus voidaan toimittaa *lääninverovirastossa*. Asiakirjat on esitettävä tarkastettaviksi siellä tai toimitettava sinne, missä tarkastus suoritetaan. Valokuvaamalla tai muulla vastaavalla tavalla valmistettuina jäljennöksinä säilytettävistä asiakirjoista on 1 momentissa tarkoitetun viranomaisen kehotuksesta valmistettava jäljennökset tarkastusta suorittavan henkilön käyttöön. Suoritetusta tarkastuksesta on laadittava kertomus.

40 §

Jokaisen on annettava verohallituksen tai *lääninveroviraston* kehotuksesta sellaisia toisen verotusta, verotarkastusta tai verotusta koskevaa muutoksenhakuasiaa varten välttämättömiä muita tietoja, jotka selviävät hänen hallussaan olevista asiakirjoista tai muutoin ovat hänen tiedossaan, jos hänellä ei lain mukaan ole oikeutta kieltäytyä todistamasta asiasta. Toisen verotukseen vaikuttavia, hänen taloudellista asemaansa koskevia tietoja ei kuitenkaan saa kieltäytyä antamasta.

41 §

Maistraatin ja nimismiehen on ennen tammi-kuun ja heinäkuun loppua maksutta toimitettava liikevaihtoverotoimistolle luettelot niistä ilmoituksista, jotka edellisenä puolivuotiskautena on tehty liiketoiminnan aloittamisesta tai lopettamisesta.

Maistraatin ja nimismiehen on ennen tammi-kuun ja heinäkuun loppua maksutta toimitettava *lääninverovirastolle* luettelot niistä ilmoituksista, jotka edellisenä puolivuotiskautena on tehty liiketoiminnan aloittamisesta tai lopettamisesta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 luku.

Verotuksen toimittaminen.

42 §.

Kultakin verokaudelta liikevaihtoverotoimiston on toimitettava jokaisen verovelvollisen kohdalta verotus ja silloin vahvistettava se verollinen määrä, mistä verovelvollisen on veroa suoritettava, tai se määrä, mistä verovelvollisella on oikeus saada vero takaisin, sekä suoritettavan tai takaisinmaksettavan veron määrä.

Verovelvolliselle 22 §:n 3 momentin nojalla suoritettu takaisinmaksun ennakko on otettava huomioon verokaudelta suoritettavan tai takaisin maksettavan veron määrää vahvistettaessa.

43 §.

Verotus on toimitettava veroilmoituksen ja saadun selvityksen perusteella.

Verotusta toimitettaessa on tunnollisesti sekä valtion että verovelvollisen etua silmällä pitäen harkittava, mitä verovelvollisen liiketoimista sekä muista asiaan vaikuttavista seikoista on veroilmoituksesta tai muutoin selville käynyt taikka muulla perusteella on oikeaksi katsottava.

Ennen verotuksen toimittamista valtionasiamiehelle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

44 §.

Milloin veroilmoitusta ei ole annettu tai sitä ei voida panna oikaistunakaan verotuksen perus-

6 luku

Rekisteröinti ja veron määrääminen

42 §

Liikevaihtoverovelvolliset merkitään liikevaihtoverovelvollisten rekisteriin.

Lääninverovirasto antaa tarvittaessa tiedon siitä, onko henkilö tai yhteisö merkitty rekisteriin.

42 a §

Lääninverovirasto merkitsee verovelvollisen rekisteriin. Rekisteröinnistä samoin kuin siitä, että 34 §:n 1 momentissa mainitun ilmoituksen tekijä ei ole ilmoituksesta poiketen merkitty rekisteriin, lääninverovirasto ilmoittaa asianomaiselle.

Kun verovelvollisuus on lakannut, lääninverovirasto poistaa verovelvollisen rekisteristä. Rekisteristä poistamisesta tai siitä, että 34 §:n 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tehnyt verovelvollista ei ole poistettu rekisteristä, lääninverovirasto ilmoittaa verovelvolliselle.

Lääninverovirasto antaa sen, jota asia koskee, tai valtionasiamiehen pyynnöstä päätöksen rekisteröintiasiaassa.

43 §

Lääninverovirasto määrää saatujen ilmoitusten ja muun selvityksen perusteella suorittamatta olevan veron verovelvollisen maksettavaksi. Veron määräämisessä on tunnollisesti sekä valtion että verovelvollisen etua silmällä pitäen harkittava, mitä verovelvollisen liiketoimista sekä muista asiaan vaikuttavista seikoista on ilmoituksista tai muutoin käynyt selville taikka muulla perusteella on katsottava oikeaksi.

44 §

Jos verovelvollinen on laiminlyönyt veron suorittamisen tai suorittanut sitä ilmeisesti liian

Voimassa oleva laki

teeksi, ja sitten kun verovelvolliselle on mikäli mahdollista annettu tilaisuus selvityksen esittämiseen, on verotus toimitettava arvion mukaan.

Toimitettaessa verotusta arvion mukaan verollinen määrä on pyrittävä selvittämään suoritettujen tavarastojen, tavanomaisten myyntipalkkioiden, maksettujen palkkojen tai muiden sellaisten kustannuserien perusteella laadittujen laskelmien avulla taikka muiden samalla alalla ja vastaavasti samanlaisissa olosuhteissa toimivien verovelvollisten liiketoimintaan vertaamalla. Ennen verotuksen toimittamista on *veroilmoituksen antaneelle* verovelvolliselle varattava tilaisuus selityksen antamiseen niistä seikoista, joiden vuoksi verotusta aiotaan toimittaa arvion mukaan, ja verollista määrää koskevasta laskelmasta.

Arvion mukaan tapahtuneesta verotuksesta on liikevaihtoverotoimiston pöytäkirjaan otettava ne syyt, joiden perusteella verotus on toimitettu arvion mukaan, sekä verollista määrää koskeva laskelma.

45 §.

Jos verovelvolliselle ilman hänen omaa syytensä laskuvirheen tai siihen verrattavan erehdyksen vuoksi tahi sen johdosta, että liikevaihtoverotomisto ei ole asiaa joltakin osalta tutkinut, on jäänyt panematta säädetty vero tai osa siitä tahi jos verovelvollinen on samanlaisesta syystä saanut veroa liikaa takaisin, on oikaisu tehtävä viimeistään vuoden kuluessa sen verokauden päättymisestä lukien, jolta vero olisi ollut määrättävä tai jolta päätös liikamaksusta on tehty.

46 §.

Jos verovelvollinen on sen johdosta, että hän on jättänyt antamatta veroilmoituksen taikka antanut puutteellisen, erehdyttävän tai väärän veroilmoituksen tahi muun tiedon tai asiakirjan, jäänyt joltakin kolmen lähinnä edellisen kalenterivuoden verokaudelta kokonaan tai osaksi verotamatta tai saanut veroa liikaa takaisin, hänen suoritettavakseen on määrättävä se vero, mikä mainitusta syystä on jäänyt hänelle panematta,

Ehdotus

vähän eikä ole kehotuksesta huolimatta antanut veron määräämistä varten tarvittavia tietoja, lääninveroviraston on toimitettava suorittamatta olevan veron määrääminen arvioimalla.

Maksuunpantava määrä on pyrittävä selvittämään suoritettujen tavarastojen, tavanomaisten myyntipalkkioiden, maksettujen palkkojen tai muiden sellaisten kustannuserien perusteella laadittujen laskelmien avulla taikka muiden samalla alalla tai vastaavasti samanlaisissa olosuhteissa toimivien verovelvollisten liiketoimintaan vertaamalla. Ennen maksuunpanon toimittamista on verovelvolliselle varattava tilaisuus selvityksen antamiseen niistä seikoista, joiden vuoksi vero aiotaan määrätä arvion mukaan, ja verollista määrää koskevasta laskelmasta.

Arvion mukaan määrätystä verosta on lääninveroviraston maksuunpanopäätökseen otettava ne syyt, joiden perusteella vero on määrätty arvion mukaan, sekä verollista määrää koskeva laskelma.

45 §

Lääninverovirasto tarkistaa tilikausi-ilmoituksen perusteella tilikauden kalenterikuukausilta suoritettavan veron määrän.

Lääninverovirasto maksuunpanee tilikauden kalenterikuukausilta maksamatta olevan määrän ja palauttaa tilikausi-ilmoituksen tai muun saadun selvityksen perusteella tilikaudelta palautettavan määrän. Myöhemmin kuin kolmen vuoden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jolta verovelvollinen on suorittanut liikaa veroa, vero palautetaan vain verovelvollisen sanotun ajan kuluessa tekemän hakemuksen perusteella.

46 §

Tilikauteen kohdistuva maksuunpano on toimitettava muissa kuin tässä momentissa jäljempänä mainituissa tapauksissa vuoden kuluessa tilikauden päättymisestä. Tämän ajan jälkeen voidaan toimittaa jälkiverotus, jos verovelvollinen on jättänyt antamatta kuukausi-ilmoituksen tai on antanut puutteellisen, erehdyttävän tai väärän ilmoituksen tai muun tiedon tai asiakirjan, ja hänelle on sen johdosta jäänyt joltakin kalenteri-

Voimassa oleva laki

taikka häneltä on perittävä se määrä, minkä hän on saanut liikaa.

Ehdotus

kuukaudelta vero kokonaan tai osaksi määräämättä tai hän on saanut liikaa veroa takaisin. Jälkiverotuksin on verovelvollisen suoritettavaksi määrättävä se vero, mikä mainitusta syystä on jäänyt suorittamatta, tai häneltä on perittävä se määrä, minkä hän on saanut liikaa. Jälkiverotus voidaan toimittaa kolmen vuoden kuluessa sen tilikauden päättymisestä, johon kuuluvalta kalenterikuukaudelta vero olisi tullut suorittaa.

Jos 1 momentissa tarkoitettu veron suorittamatta jääminen tai liian suuri takaisinmaksu johtuu sellaisesta virheestä, jonka johdosta toisen verovelvollisen suoritettavaksi on tullut liikaa veroa, voidaan jälkiverotus jättää toimittamatta, jos verovelvollinen esittää palautukseen tai takaisinmaksuun oikeutetun verovelvollisen antaman sitoumuksen siitä, että tämä luopuu oikeudestaan vaatia oman veronsa määrää alennettavaksi. Sitoumuksen antaneelle verovelvolliselle ei makseta veroa takaisin.

Jälkiverotus voidaan niin ikään jättää toimittamatta, jos suorittamatta jäänyttä tai liian suurena takaisinmaksettua veroa on pidettävä vähäisenä eikä verotuksen tasapuolisuus tai muu syy vaadi veron maksuunpanemista. Verohallitus antaa tarkemmat määräykset jälkiverotuksen toimittamatta jättämisestä.

47 §.

Verovelvollisen kuoltua tulee 45 ja 46 §:ssä säädetyn verenoikaisun ja jälkiverotuksen kohdistua kuolinpesään. Jälkiverotus on tässä tapauksessa kuitenkin toimitettava vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jona perunkirja on annettu oikeuteen.

Verenoikaisua ja jälkiverotusta alkoon toimitettako ennen kuin verovelvolliselle tai 1 momentissa mainitussa tapauksessa verovelvollisen kuolinpesälle on varattu tilaisuus selityksen antamiseen asiassa. Verenoikaisu ja jälkiverotus voidaan toimittaa myös kalenterivuodelta tai joltakin muulta verokautta pitemmältä ajalta.

49 §.

Veroa voidaan korottaa:

a) jos veroilmoituksessa tahi muussa tiedossa tai asiakirjassa on vähäinen puutteellisuus eikä verovelvollinen ole noudattanut saamaansa kehoitusta sen korjaamiseen, enintään 10 prosentilla;

47 §

Verovelvollisen kuoltua kohdistetaan jälkiverotus kuolinpesään. Jälkiverotus on toimitettava vuoden kuluessa sen kalenterivuoden päättymisestä, jona perunkirja on annettu oikeuteen.

47 a §

Ennen jälkiverotuksen toimittamista verovelvolliselle tai verovelvollisen kuolinpesälle on varattava tilaisuus selityksen antamiseen asiassa.

49 §

Veroa voidaan korottaa:

1) jos kuukausi-ilmoituksessa, tilikausi-ilmoituksessa tai muussa tiedossa tai asiakirjassa on vähäinen puutteellisuus eikä verovelvollinen ole noudattanut saamaansa kehoitusta sen korjaamiseen, enintään 10 prosentilla;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

b) jos verovelvollinen ilman pätevää syytä on laiminlyönyt veroilmoituksen tahi muun tiedon tai asiakirjan oikeassa ajassa antamisen taikka antanut sen olennaisesti vaillinaisena, enintään 20 prosentilla ja, jos hän säädetyn kehoituksen saatuaankin on ilman hyväksyttävää estettä jättänyt velvollisuutensa kokonaan tai osaksi täyttämättä, enintään kaksinkertaiseksi; sekä

c) jos verovelvollinen on törkeästä huolimattomuudesta laiminlyönyt ilmoitusvelvollisuutensa tai antanut olennaisesti väärän veroilmoituksen tahi muun tiedon tai asiakirjan, enintään kaksinkertaiseksi.

Jos 1 momentin c kohdassa tarkoitettu laiminlyönti tai väärän veroilmoituksen, tiedon tahi asiakirjan antaminen on tapahtunut veron kavaltaamisen tarkoituksessa, veroa on korotettava vähintään 50 prosentilla ja enintään kolminkertaiseksi.

Jos verovelvollinen on jättänyt verokauden joltakin kalenterikuukaudelta menevän veron säädetyssä ajassa kokonaan suorittamatta tai suorittanut sitä ilmeisesti liian vähän, voidaan veroa tai sen osaa korottaa enintään 30 prosentilla.

50 §.

Liikevaihtoverotoimiston on, milloin verotusta ei ole toimitettu veroilmoituksen mukaisesti, toimitettava tieto päätöksestä verovelvolliselle pöytäkirjan otteella, johon on liitetty valitusosoitus.

Jos verovelvollinen ei ole suorittanut veroa tai jos hänelle on määrätty enemmän veroa kuin hän on suorittanut, liikevaihtoverotoimiston on määrättävä hänet suorittamaan vero ja sitä varten lähettävä hänelle verolippu. Vero on suoritettava valtiovarainministeriön määräämänä aikana.

2) jos verovelvollinen ilman pätevää syytä on laiminlyönyt *kuukausi-ilmoituksen, tilikausi-ilmoituksen* tahi muun tiedon tai asiakirjan oikeassa ajassa antamisen taikka antanut sen olennaisesti vaillinaisena, enintään 20 prosentilla ja, jos hän säädetyn kehoituksen saatuaankin on ilman hyväksyttävää estettä jättänyt velvollisuutensa kokonaan tai osaksi täyttämättä, enintään kaksinkertaiseksi; sekä

3) jos verovelvollinen on törkeästä huolimattomuudesta laiminlyönyt ilmoittamisvelvollisuutensa tai antanut olennaisesti väärän *kuukausi-ilmoituksen, tilikausi-ilmoituksen* taikka muun tiedon tai asiakirjan, enintään kaksinkertaiseksi.

Jos 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu laiminlyönti tai väärän ilmoituksen, tiedon tahi asiakirjan antaminen on tapahtunut veron kavaltaamisen tarkoituksessa, veroa on korotettava vähintään 50 prosentilla ja enintään kolminkertaiseksi.

Jos verovelvollinen on jättänyt kalenterikuukaudelta menevän veron säädetyssä ajassa kokonaan suorittamatta tai suorittanut sitä ilmeisesti liian vähän, veroa tai sen osaa voidaan korottaa enintään 30 prosentilla.

50 §

Jos verovelvollisen suoritettavaksi määrätään veroa, veronlisäystä tai veronkorotusta, *lääninveroviraston on annettava verovelvolliselle tiedoksi maksuunpanopäätös, johon on liitetty valitusosoitus, sekä verolippu. Vero on suoritettava valtiovarainministeriön määräämänä aikana.*

Lääninveroviraston on annettava verovelvolliselle tiedoksi veron palautusta koskeva päätös, johon on liitetty valitusosoitus.

54 §

Milloin verotus on tapahtunut veroilmoituksen mukaisesti, voidaan pöytäkirjanote ja verolippu lähettää verovelvolliselle postitse saantitodistusta vaatimatta, jolloin, ellei muuta näytetä, hänen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seismäntenä päivänä sen jälkeen, jona viranomaisen on antanut asiakirjan hänen ilmoittamallaan osoitteella varustettuna postin kuljetettavaksi.

Jos vero on määrätty annetun ilmoituksen mukaisesti, voidaan maksuunpanopäätös ja verolippu lähettää verovelvolliselle postitse saantitodistusta vaatimatta, jolloin, ellei muuta näytetä, hänen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seismäntenä päivänä sen jälkeen, jona viranomaisen on antanut asiakirjan hänen ilmoittamallaan osoitteella varustettuna postin kuljetettavaksi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

55 §.

Milloin veroa ei ole suoritettu viimeistään verokauden päättymistä seuraavan kalenterikuukauden aikana tai, jos kalenterikuukauden viimeinen päivä on pyhäpäivä tai arkilauantai, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen tai, jos se on vapunpäivä, seuraavana arkipäivänä, suorittamatta jääneelle verolle on maksettava veronlisäystä kultakin täydeltä sadalta markalta yksi markka jokaiselta kalenterikuukaudelta verokauden päättymisestä lukien verolle määrättävää eräpäivää edeltävän kuukauden loppuun.

Jos vero myöhemmin viranomaisen toimenpitein määrätään, veronlisäystä on maksettava 1 momentissa säädetyllä tavalla tällekin veromäärälle. Milloin veron määrääminen perustuu valtion puolesta tehtyyn valitukseen sekä milloin valtiolle on perittävä verovelvollisen jo suorittama, mutta hänelle palautettu vero, veronlisäystä on määrättävä saman perusteen mukaan kuin palautukselle on suoritettava korkoa.

Veron vahvistanut viranomainen voi kuitenkin erityisten syiden vuoksi määrätä, että veronlisäystä on suoritettava myöhemmästä kuin 1 momentissa säädetystä ajankohdasta lukien.

Veronoikaisun tai jälkiverotuksen yhteydessä 49 §:n nojalla määrättylle veronkorotukselle ei maksuunpanna veronlisäystä.

55 b §

Jos suoritettavaksi edellä tässä luvussa säädettyin tavoin vahvistetun veron määrä vähennettynä palautettavaksi ehkä vahvistettujen verojen

55 §

Jos kalenterikuukaudelta menevää veroa ei ole suoritettu määrääjakana, suorittamatta jääneelle tai määrääajan jälkeen suoritettulle verolle on maksettava veronlisäystä kultakin täydeltä sadalta markalta yksi markka jokaiselta kalenterikuukaudelta sen kuukauden alusta, jona vero olisi tullut suorittaa, verolle määrättävää eräpäivää edeltävän kuukauden loppuun tai, jos vero on suoritettu määrääajan jälkeen, maksupäivää edeltävän kuukauden loppuun.

Jos veron määrääminen on toimitettu kokonaan tai osittain arvioimalla kalenterikuukautta pidemmältä ajalta taikka jos muutoin ilman kohtuutonta lisätyötä ei ole selvitettävissä, miltä kalenterikuukaudelta veroa on jäänyt suorittamatta, voidaan veronlisäyksen laskemisen alkamisajankohta arvioida ottaen huomioon suorittamatta jääneen veron todennäköinen jakautuminen eri kuukausille.

Jos verovelvollinen suorittaa kalenterikuukaudelta menevää veroa ilman maksuunpanoa veron maksamiselle säädetyn määrääajan jälkeen, hänen on veron suorittamisen yhteydessä oma-aloitteisesti maksettava veronlisäystä 1 momentissa säädettyjen perusteiden mukaisesti.

Jos vero määrätään myöhemmin viranomaisen toimenpitein, veronlisäystä on maksettava 1 ja 2 momentissa säädetyllä tavalla tällekin veromäärälle. Milloin veron määrääminen perustuu valtion puolesta tehtyyn valitukseen sekä milloin valtiolle on perittävä verovelvollisen jo suorittama, mutta hänelle palautettu vero, veronlisäystä on määrättävä saman perusteen mukaan kuin palautukselle on suoritettava korkoa.

Erityisestä syystä viranomainen voi laskea veronlisäyksen myöhemmästä kuin 1 ja 2 momentissa säädetystä ajankohdasta.

Veronkorotukselle ei maksuunpanna veronlisäystä.

55 a §

Jos valtionasiamies katsoo, että verovelvollisen maksettavaksi olisi pantava veroa, veronlisäystä tai veronkorotusta, lääninveroviraston on hänen pyynnöstään tehtävä asiassa päätös.

55 b §

Jos edellä tässä luvussa säädettyin tavoin suoritettavan veron määrä vähennettynä mahdollisten palautettavien verojen määrällä on kalenterivuo-

Voimassa oleva laki

määrällä on kalenterivuodelta enintään 3 000 markkaa, suoritettu vero maksetaan takaisin verovelvolliselle luonnolliselle henkilölle. Jos kalenterivuodelta edellä mainituin tavoin lasketun veron määrä on yli 3 000 markkaa, mutta enintään 4 940 markkaa, verosta maksetaan takaisin määrä, joka saadaan, kun 5 000 markasta vähennetään laskettu vero ja näin saatu erotus kerrotaan luvulla 1,5.

Ehdotus

delta enintään 3 000 markkaa, suoritettu vero maksetaan takaisin verovelvolliselle luonnolliselle henkilölle. Jos kalenterivuodelta edellä mainituin tavoin lasketun veron määrä on yli 3 000 markkaa, mutta enintään 4 940 markkaa, verosta maksetaan takaisin määrä, joka saadaan, kun 5 000 markasta vähennetään laskettu vero ja näin saatu erotus kerrotaan luvulla 1,5.

56 §

Palautukselle ja verovelvollisen liikaa maksamalle määrälle on maksettava asetuksella säädetty korko. Korko lasketaan verokautta lähinnä seuraavan kalenterikuukauden lopusta tai, jos on kysymys määrästä, jonka verovelvollinen on maksanut vasta mainitun ajankohdan jälkeen, maksupäivästä.

Palautukselle ja verovelvollisen liikaa maksamalle määrälle on maksettava asetuksella säädetty korko. Korko lasketaan *tilikautta* seuraavan toisen kalenterikuukauden lopusta tai, jos on kysymys määrästä, jonka verovelvollinen on maksanut vasta mainitun ajankohdan jälkeen, maksupäivästä.

57 §.

Milloin verosta on vastuussa muukin henkilö kuin verovelvollinen, vero on määrättävä verovelvollisen ja verosta vastuussa olevien henkilöiden yhteisvastuullisesti suoritettavaksi. Liikevaihtoverotoimiston päätökseen ja verolippuun on merkittävä verosta vastuussa olevat henkilöt.

Jos liikevaihtoverotoimiston päätökseen ei ole tehty 1 momentissa tarkoitettua merkintää verosta vastuussa olevasta henkilöstä, on liikevaihtoverotoimiston määrättävä, edellä tarkoitettua henkilöä kuultuaan, hänet verovelvollisen kanssa yhteisvastuulliseksi veron suorittamisesta.

57 §

Jos verosta on vastuussa muukin henkilö kuin verovelvollinen, vero on määrättävä verovelvollisen ja verosta vastuussa olevien henkilöiden yhteisvastuullisesti suoritettavaksi. *Lääninveroviraston* päätökseen ja verolippuun on merkittävä verosta vastuussa olevat henkilöt.

Jos *lääninveroviraston* päätökseen ei ole tehty 1 momentissa tarkoitettua merkintää verosta vastuussa olevasta henkilöstä, *lääninveroviraston* on määrättävä, edellä tarkoitettua henkilöä kuultuaan, hänet verovelvollisen kanssa yhteisvastuulliseksi veron suorittamisesta.

7 luku

Muutoksenhaku

7 luku

Oikaisu ja muutoksenhaku

57 a §

Lääninveroviraston päätökseen sisältyvän ilmeisen kirjoitus- tai laskuvirheen korjaamisessa noudatetaan, mitä hallintomenettelylaissa (598/82) on säädetty.

57 b §

Jos *lääninverovirasto* verovelvollisen hakemuksesta, valituksen johdosta tai muutoin toteaa, että sen päätös on verovelvollisen vahingoksi virheellinen, *lääninveroviraston* on oikaistava suoritettavan tai palautettavan veron määrä tai

Voimassa oleva laki

Ehdotus

58 §.

Joka on tyytymätön liikevaihtoverotoimiston päätökseen, saa siitä kirjallisesti valittaa liikevaihtovero-oikeudelle. Valtion puolesta on valitusoikeus liikevaihtoverotoimistossa olevalla valtionasiamiehellä. Edellä 22 §:n 3 momentissa tarkoitettun hakemuksen johdosta annettuun päätökseen ei kuitenkaan saa hakea muutosta.

Valituskirja on kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun valittaja on saanut tiedon liikevaihtoverotoimiston päätöksestä, tiedoksisaanti-päivää lukuun ottamatta, toimitettava liikevaihtoverotoimistolle tai liikevaihtovero-oikeudelle, ja on valitukseen liitettävä ote liikevaihtoverotoimiston pöytäkirjasta ja selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksestä tiedon. Valtionasiamiehelle lasketaan valitusaika siitä päivästä, jolloin asia on ratkaistu, ja on hänen, valitusoikeuden menettämisen uhalla, kirjallisesti ilmoitettava liikevaihtoverotoimistolle tyytymättömyytensä seitsemän päivän kuluessa mainitusta päivästä lukien.

Liikevaihtoverotoimiston on lähetettävä valituskirja omine lausuntoineen ja valtionasiamiehen tekemästä valituksesta verovelvolliselta sekä verovelvollisen tekemästä valituksesta valtionasiamieheltä vaadittuine vastineineen sekä asian käsittelyssä syntyneet muut asiakirjat liikevaihtovero-oikeudelle. Valituksen johdosta antamansa lausunnon kaksoiskappale liikevaihtoverotoimiston on lähetettävä 54 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla verovelvolliselle, jolla on tilaisuus neljäntoista päivän kuluessa kaksoiskappaleen postittamisesta antaa liikevaihtovero-oikeudelle lausunnon johdosta vastine.

59 §.

Joka tahtoo valittaa verotuksesta sillä perusteella, että verotus on toimitettu lakia virheellisesti

58 §

Lääninveroviraston tämän lain nojalla tekemään liikevaihtoverotusta koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla liikevaihtovero-oikeuteen. Valtion puolesta on valitusoikeus lääninverovirastossa olevalla valtionasiamiehellä. Muutoksenhaku on tehtävä kirjallisesti, ja valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa lääninverovirastoon.

Verovelvollisen valitusaika on kolme vuotta tilikauden, tai jos päätös koskee useita tilikausia, niistä viimeisen päättymisestä lukien, kuitenkin aina vähintään 60 päivää päätöksen tiedoksisaannista. Rekisteröintiä ja ennakkotietoa koskevasta päätöksestä verovelvollinen saa valittaa 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valtionasiamiehen valitusaika on 30 päivää päätöksen tekemisestä.

Päätökseen, jolla lääninverovirasto on päättänyt olla antamatta ennakkotietoa, sekä 22 §:n 3 momentissa tarkoitettun hakemuksen johdosta annettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Mitä verojen ja maksujen perimisestä ulosotto-toimin annetussa laissa (367/61) on säädetty perustevalituksesta, ei sovelleta tässä laissa tarkoitettuihin asioihin.

59 §

Lääninveroviraston tulee varata valtionasiamiehen tekemästä valituksesta verovelvolliselle sekä

Voimassa oleva laki

soveltaen taikka että asiaa käsiteltäessä liikevaihtoverotoimistossa on tapahtunut erehdys tai menettelyvirhe, jonka voidaan otaksua vaikuttaneen asian ratkaisuun, saa, mikäli asia koskee sellaista verotuksen perustetta, valittaa liikevaihtovero-oikeudelle edellä 58 §:n 2 momentissa mainitun määräajan jälkeenkin. Tällaista valitusta alkoon kuitenkin tehtävä enää sen jälkeen, kun kolme vuotta on kulunut veron määräämistä seuranneen kalenterivuoden alusta lukien. Muutoin on soveltuvin osin noudatettava, mitä 58 §:n 3 momentissa on säädetty.

Ehdotus

verovelvollisen tekemästä valituksesta valtionasiamiehelle tilaisuus vastineen ja tarvittaessa myös vastaselityksen antamiseen.

Jos lääninverovirasto 57 b §:ssä tarkoitetulla tavalla oikaisee päätöstään verovelvollisen vaatimusten mukaisesti, valitus raukeaa.

Siltä osin kuin lääninverovirasto katsoo, että verovelvollisen valituksessaan esittämät vaatimukset eivät anna aihetta lääninveroviraston päätöksen oikaisemiseen, lääninveroviraston on annettava valituksen johdosta lausuntonsa ja varattava verovelvolliselle tilaisuus antaa määräajassa lausuntoon vastine.

Valtionasiamiehen valituskirjelmä ja verovelvollisen 3 momentissa tarkoitettu valituskirjelmä vastineineen, vastaselityksineen ja lausuntoineen sekä asian käsittelyssä syntyneet muut asiakirjat on lähetettävä viipymättä liikevaihtovero-oikeudelle.

59 b §

Jos liikevaihtovero-oikeuden päätöksessä on laskuvirhe tai siihen verrattava erehdys, liikevaihtovero-oikeuden on korjattava se.

(kumotaan)

61 §.

Milloin liikevaihtoverotoimisto toteaa, että verovelvolliselle laskuvirheen tai siihen verrattavan erehdyksen tahi muun ilmeisen virheen johdosta on määrätty suoritettavaksi liikaa veroa tai palautettu sitä liian vähän, liikevaihtoverotoimiston on, ellei asia ole muutoin vireillä tai valitukseen annetulla lainvoimaisella päätöksellä asiallisesti ratkaistu, valtionasiamiestä kuultuaan oikaistava verotus ja oikeutettava verovelvollinen saamaan takaisin liikaa suoritettu vero. Oikaisu voidaan tehdä viimeistään veron määräämistä seuraavien kolmen vuoden kuluessa tai verovelvollisen sanotun ajan kuluessa kirjallisesti tekemän vaatimuksen perusteella myöhemminkin.

Samoin on liikevaihtovero-oikeuden, milloin on kysymys sen päätöksessä tapahtuneesta laskuvirheestä tai siihen verrattavasta erehdyksestä, liikevaihtovero-oikeudessa olevaa valtionasiamies-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tä kuultuaan suoritettava päätöksen vastaava oikeaisu.

62 §

Valittaa ei kuitenkaan saa, paitsi milloin asianomaiselle myönnetään 62 a §:ssä säädetty valituslupa, liikevaihtovero-oikeuden päätöksestä verotusta koskevassa asiassa, jos se veron tai veronpalautuksen määrä *verokaudelta taikka se veronmaksuun tai jälkiverotuksin pantu tai pantavaksi vaadittu veromäärä*, jonka osalta päätös on asianomaiselle vastainen, ilmeisesti on pienempi kuin 4 000 markkaa.

Valituskirja on kolmenkymmenen päivän kuluessa tiedoksisaannista toimitettava korkeimmalle hallinto-oikeudelle *ja sen oheen liitettävä valituksenalainen päätös sekä, milloin valitus ei ole valtion puolesta tehty, selvitys siitä, milloin päätös on valittajalle tiedoksi annettu*. Valtionasiamiehelle lasketaan valitus aika liikevaihtovero-oikeuden päätöksen tekemisestä, *ja on hänen, valitusoikeuden menettämisen uhalla kirjallisesti ilmoitettava liikevaihtovero-oikeudelle tyytymättömyytensä seitsemän päivän kuluessa mainitusta päivästä*. Valituskirja voidaan toimittaa myös liikevaihtovero-oikeuteen, jonka on viipymättä lähetettävä se jynnä asiassa kertyneet asiakirjat korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Valittaa ei kuitenkaan saa, paitsi milloin asianomaiselle myönnetään 62 a §:ssä säädetty valituslupa, liikevaihtovero-oikeuden päätöksestä *veron määrää* koskevassa asiassa, jos se veron tai veronpalautuksen määrä, jonka osalta päätös on asianomaiselle vastainen, ilmeisesti on pienempi kuin 4 000 markkaa.

Valituskirjelmä on toimitettava korkeimmalle hallinto-oikeudelle 30 päivän kuluessa *päätöksen* tiedoksisaannista. Valtionasiamiehelle lasketaan valitus aika liikevaihtovero-oikeuden päätöksen tekemisestä.

Valituskirjelmään on liitettävä valituksenalainen päätös. Verovelvollisen on liitettävä valituskirjelmään myös selvitys siitä, milloin päätös on annettu valittajalle tiedoksi.

Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös liikevaihtovero-oikeuteen, jonka on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä ja asiassa kertyneet asiakirjat korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

63 a §

Jos liikevaihtovero-oikeus tai korkein hallinto-oikeus valtionasiamiehen valituksen johdosta muuttaa 42 a §:n 3 momentissa tarkoitettua rekisteröintiä koskevaa päätöstä, sen on samalla määrättävä se ajankohta, josta alkaen ratkaisua on sovellettava.

65 §.

Milloin liikevaihtovero-oikeus tai korkein hallinto-oikeus on muutoksenhaun johdosta katsonut jonkun verovelvolliseksi tai korottanut veromäärää taikka pienentänyt verovelvolliselle takai-

65 §

Jos liikevaihtovero-oikeus tai korkein hallinto-oikeus on muutoksenhaun johdosta katsonut jonkun verovelvolliseksi tai korottanut veron määrää taikka pienentänyt verovelvolliselle takaisinmak-

Voimassa oleva laki

sinmaksettavaa määrää, on jäljennös päätöksestä toimitettava asianomaiselle liikevaihtoverotoimistolle, jonka tulee viivytyksettä määrätä verotetulle jälkimaksuaika ja antaa verolippu, niinkuin 50 §:ssä on säädetty.

8 luku.

Ennakkotiedon antaminen.

67 §.

Joka haluaa ennakkolta tiedon liikevaihtoverolain soveltamisesta liiketoimeensa, voi kirjallisesti pyytää sitä liikevaihtoverotoimistolta, jonka milloin asia on hakijalle erityisen tärkeä, on selitettävä, miten lakia liiketoimeen sovelletaan.

Kun hakija nojautuu ennakkotiedon sisältävään päätökseen, on sitä, kun se on saanut lainvoiman, sitovana noudatettava hakijan verotuksessa niiltä verokausilta, joiden ajaksi se on annettu. Milloin liikevaihtoverokonttorin ennakkotietoa koskevalla päätöksellä on ratkaistu kysymys siitä, onko jokin tavara 3 tai 4 §:ssä tarkoitettu, ennakkotietoa on muutoksenhausta huolimatta heti noudatettava, ja on korkeimman hallinto-oikeuden, milloin tällaista asiaa koskevaa ratkaisua on valitukseen annettulla päätöksellä muutettu, samalla määrättävä se tuleva ajankohda, josta alkaen sen ratkaisua on noudatettava.

Muutoksenhausta ennakkotietoa koskevaan päätökseen on muutoin voimassa, mitä 58 §:ssä ja 62 §:n 1 ja 3 momentissa on säädetty. Muutosta ei kuitenkaan saa hakea päätökseen, jolla on päätetty olla antamatta ennakkotieto. Ennakkotietoa koskeva asia on korkeimassa hallinto-oikeudessa käsiteltävä kiireellisenä.

Maahantuonnista suoritettavaa veroa koskevan ennakkotiedon antamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä tullitariffin soveltamista koskeva ennakkotiedosta on säädetty, kuitenkin niin, että tullihallituksen ennakkotietoa koskevaan päätökseen voidaan hakea muutosta korkeimmassa hallinto-oikeudessa, jolloin on meneteltävä niinkuin muutoksenhausta tullin määräämiseen on säädetty.

70 §.

Verovelvolliselle, jonka myynnin verotusarvo kalenterivuodelta on enintään miljoona markkaa,

Ehdotus

settavaa määrää, jäljennös päätöksestä on toimitettava asianomaiselle *lääninverovirastolle*. *Lääninveroviraston* tulee viivytyksettä määrätä verotetulle jälkimaksuaika ja antaa verolippu niin kuin 50 §:ssä on säädetty.

8 luku

Ohjaus ja ennakkotiedon antaminen

66 §

Lääninverovirasto antaa ohjausta liikevaihtoverotukseen kuuluvassa asiassa.

67 §

Joka haluaa ennakkolta tiedon *tämän lain* soveltamisesta liiketoimeensa, voi kirjallisesti pyytää sitä *lääninverovirastolta*. Jos asia on hakijalle erityisen tärkeä, *lääninveroviraston* on selitettävä, miten lakia liiketoimeen sovelletaan.

Ennakkotieto annetaan määrääjäksi, kuitenkin enintään antamista seuraavan kalenterivuoden loppuun. Lainvoiman saanutta ennakkotietoa noudatetaan ennakkotiedon saajan vaatimuksesta sitovana siltä ajalta, jolle se on annettu.

Ennakkotietoa koskeva asia on *liikevaihtovero-oikeudessa ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa* käsiteltävä kiireellisenä.

Maahantuonnista suoritettavaa veroa koskevan ennakkotiedon antamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä *tullista on säädetty*.

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ei kuitenkaan sillä, jolle maksetaan veroa takaisin 55 b §:n nojalla, on oikeus saada veronkato-palkkiona kultakin kalenterivuodelta kaksi sadalta suorittamiensa lain 24 §:ssä tarkoitettujen verojen yhteismäärästä, kuitenkin vähintään 20 markkaa ja enintään 1 500 markkaa. Milloin suoritettun veron yhteismäärä kalenterivuodelta on enintään 20 markkaa, palkkio on suoritettua veroa vastaava määrä.

74 §.

Jokainen on velvollinen pitämään salassa ja olemaan hyväkseen käyttämättä, mitä hän virassaan, julkisessa toimessaan, 73 §:ssä tarkoitettui-
sa tapauksissa taikka muutoin on veroilmoituksesta tai verotusta varten annetuista muista tiedoista tai asiakirjoista saanut tietää toisen liiketoimista, niin myös mitä liikevaihtoverotoimistossa tai liikevaihtoverokonttorissa on niistä lausuttu.

Liikevaihtoverohallintoon kuuluu viran tai toimen haltija, ylimääräisen toimen haltija ja tilapäinen toimihenkilö ei saa kuulua tässä laissa tarkoitetun verovelvollisen yhteisön hallitukseen tai hallintoon eikä toimia sen tilintarkastajana, ellei liikevaihtoverokonttori ole yksittäistapauksessa tai erityisiä tapauksia varten yleisesti antanut siihen lupaa. Liikevaihtoverokonttori voi antaa lisäksi rajoittavia määräyksiä edellä mainitun henkilön oikeudesta harjoittaa liikettä tai ammattia tahi toimia virkansa ulkopuolella liikevaihtoverovelvollisen asiamiehenä, avustajana tai asiantuntijana verotusta tahi kirjanpitoa koskevassa taikka tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa.

75 §.

Verotusta koskevaan valitukseen annettavassa päätöksessä voivat liikevaihtoverokonttori ja korkein hallinto-oikeus määrätä, että valtion varoista on suoritettava verovelvolliselle oikeudenkäyntikulujen korvausta asian laadun ja oikeudenkäymiskaaren 21 luvussa säädettyjen perusteiden mukaan.

77 a §.

Jos liikevaihtoverotoimiston tai sen jaoston istunnossa asiaa käsiteltäessä taikka liikevaihtoverolain nojalla tehtyä muutoksenhakua ratkaistaessa ilmaantuu eri mieliä, tulee päätökseksi se mielipide, jota useimpien on katsottava kannattaneen, sekä äänten jakautuessa tasan se mielipide, joka on verovelvolliselle edullisempi, tai, jollei tätä perustetta käy soveltaminen, se mielipide, jota puheenjohtaja on kannattanut.

74 §

Jokainen on velvollinen pitämään salassa ja olemaan hyväkseen käyttämättä, mitä hän virassaan, julkisessa toimessaan, 73 §:ssä tarkoitettui-
sa tapauksissa taikka muutoin on kuukausi-ilmoituksesta tai tilikausi-ilmoituksesta taikka verotusta varten annetuista muista tiedoista tai asiakirjoista saanut tietää toisen liiketoimista, niin myös mitä lääninverovirastossa tai verohallituksessa on niistä lausuttu.

75 §

Liikevaihtovero-oikeus ja korkein hallinto-oikeus voivat määrätä verotusta koskevaan valitukseen annettavassa päätöksessä, että verovelvolliselle on suoritettava valtion varoista oikeudenkäyntikulujen korvausta asian laadun ja oikeudenkäymiskaaren 21 luvussa säädettyjen perusteiden mukaan.

77 a §

Jos tämän lain nojalla tehtyä muutoksenhakua ratkaistaessa ilmaantuu eri mieliä, tulee päätökseksi se mielipide, jota useimpien on katsottava kannattaneen, sekä äänten jakautuessa tasan se mielipide, joka on verovelvolliselle edullisempi, tai, jollei tätä perustetta käy soveltaminen, se mielipide, jota puheenjohtaja on kannattanut.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

79 §.

Valtiovarainministeriöllä on oikeus, milloin erityiset syyt vaativat, yleisesti määrätä veroilmoitus annettavaksi lyhyemmältä tai pitemmältä ajalta kuin 35 §:n 1 momentissa on säädetty, jolloin verokautena on pidettävä valtiovarainministeriön määräämää ajanjaksoa, sekä määrätä, milloin veroilmoitus on tällöin annettava. Niin ikään valtiovarainministeriö voi erityisistä syistä yleisesti pidentää niitä määräaikoja, joiden kuussa veroilmoitus on liikevaihtoverotoimistolle annettava taikka vero suoritettava.

Milloin on erityisiä syitä, liikevaihtoverotoimisto voi yksittäistapauksessa enintään kahdella kuukaudella pidentää veroilmoituksen jättämiselle 35 §:ssä säädettyä aikaa.

80 §.

Verovelvollisella ja ennakotiedon hakijalla on oikeus saada ote hänen verotustaan koskevasta liikevaihtoverotoimiston ja liikevaihtoverokonttorin pöytäkirjasta sekä jäljennös asiassa annetuista päätöksistä, lausunnoista, vastineista ja 39 §:n mukaan toimitetussa tarkastuksessa laaditusta kertomuksesta.

79 §

Lääninverovirasto voi erityisistä syistä verovelvollisen pyynnöstä pidentää enintään kahdella kuukaudella tilikausi-ilmoituksen jättämiselle säädettyä aikaa.

80 §

Verovelvollisella ja ennakotiedon hakijalla on oikeus saada ote hänen verotustaan koskevasta lääninveroviraston ja liikevaihtovero-oikeuden pöytäkirjasta sekä jäljennös asiassa annetuista päätöksistä, lausunnoista, vastineista ja 39 §:n mukaan toimitetussa tarkastuksessa laaditusta kertomuksesta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1989. Lakia sovelletaan jäljempänä säädettyin poikkeuksin myös lain voimaantuloa edeltäneeltä ajalta suoritettavaa veroa koskevaan menettelyyn.

Liikkeenharjoittajaa, jota 31 päivänä joulukuuta 1988 päättyvältä verokaudelta on verotettu liiketoimintansa erillisestä osasta eri verovelvollisena, pidetään edelleen tästä liiketoiminnan osasta eri verovelvollisena, ellei liikkeenharjoittaja toisin vaadi.

Vuoden 1988 joulukuulta ja sitä aiemmilta kalenterikuukausilta veroa laskettaessa ja suoritettaessa sovelletaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä.

Tässä laissa säädetty tilikausi-ilmoitus annetaan ensimmäisen kerran lain voimaantulon jälkeiseltä tilikauden osalta. Ennen lain voimaantuloa päättyvältä verokaudelta annetaan veroilmoitus lääninverovirastolle noudattaen ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä.

Lääninverovirasto toimittaa verotuksen ennen vuotta 1989 päättyneeltä verokaudelta jokaisen verovelvollisen kohdalta, ellei liikevaihtoverotoimisto ole sitä toimittanut, ja vahvistaa sen verollisen määrän, mistä verovelvollisen on veroa suo-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ritettava, tai sen määrän, mistä verovelvollisella on oikeus saada vero takaisin, sekä suoritettavan tai takaisin maksettavan veron määrän suoritettua takaisinmaksun ennakot huomioon ottaen. Verotuksen toimittamisen määräaikaan ei sovelleta tämän lain 46 §:n 1 momentissa olevaa tilikauden kohdistuvan maksuunpanon määräaikaa.

Ennen vuotta 1989 päättyneeltä verokaudelta maksettavalle palautukselle ja verovelvolliselle takaisin maksettavalle liikaa maksetulle määrälle lasketaan korko verokautta lähinnä seuraavan kalenterikuukauden lopusta tai jos kysymys on määrästä, jonka verovelvollinen on maksanut vasta mainitun ajankohdan jälkeen, maksupäivästä.

Ennen vuotta 1989 päättyneeltä verokaudelta muutosta haettaessa on noudatettava ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleita määräaikoja sekä lain 62 §:n 2 momenttia sellaisena, kuin se oli voimassa ennen tämän lain voimaantuloa.

Veronkantopalkkio maksetaan viimeisen keran vuodelta 1987 noudattaen ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olevan 70 §:n säännöksiä.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.